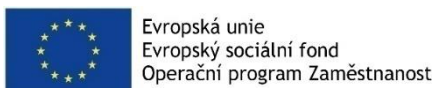

VEŘEJNÁ SPRÁVA V ČESKÉ REPUBLICCE 2020

Výroční zpráva o stavu veřejné správy
České republiky za rok 2020

Zpracováno v rámci projektu „Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020“, reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000125.

Projekt je spolufinancován z prostředků Evropské unie, Evropského sociálního fondu.

Vydalo Ministerstvo vnitra, odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy v roce 2021.

Úvodní slovo ministra

Vážení spoluobčané,

rok 2020 byl ve všech směrech poznamenán pandemií nákazy covid-19. Pravděpodobně nejzávažnější zdravotní krize třicetileté historie České republiky byla zkouškou, jaké jsme dosud nečelili. Rychlý nástup i šíření pandemie nás postavili do náročné situace, kdy bylo potřeba přijít ve velmi krátkém čase s komplexním řešením. Ústřední krizový štáb se proto snažil před každým opatřením odpovědně dohlédnout jeho dopady.

Pandemie značně omezila běh každodenního života. Z důvodu zamezení šíření nákazy mezi občany byly omezeny svobody pohybu, shromažďování i podnikání. Došlo k přerušení kulturního života, sportovních událostí nebo cestování. Život, jak jsme na něj byli posledních třicet let zvyklí, se náhle proměnil a více koncentroval do lokálního prostředí našeho bydliště a také se značně přesunul do on-line prostoru. Ačkoliv tedy pandemie covidu-19 byla velkou výzvou jak pro nás samotné, tak také pro naši ekonomiku, věřím, že celou zkušenost obrátíme v něco pozitivního.

Chtěl bych tímto poděkovat všem, kdo se od začátku podíleli a i nadále v roce 2021 podílí na boji proti koronaviru – zdravotníkům, pečovatelům, učitelům, policistům, hasičům, zástupcům obcí a krajů, hygienikům, zaměstnancům úřadů a sociálních služeb, dobrovolníkům a všem ostatním, kteří nějakým způsobem ulehčili svému okolí život za covidu-19. Díky patří i všem občanům, kteří dodržují mimořádná opatření a přispívají tím k omezení šíření nákazy. Děkuji Vám!

Výroční zpráva o stavu veřejné správy České republiky za rok 2020 je mimo jiné popisuje dopady covidu-19 do veřejné správy. Dopady jsou tak rozsáhlé, že ne všechny budou na následujících stránkách uvedeny. K načrtnutí jejich rozsahu slouží úvodní kapitola věnující se právě shrnutí roku 2020 z pohledu boje proti pandemii. Další části výroční zprávy se již týkají obvyklých oblastí, na které můžete být z našich výročních zpráv zvyklí. Publikace přináší statistické údaje o správních činnostech (počty vydaných osobních dokladů, statistiky z matričních, stavebních a živnostenských úřadů, ale také informace o volbách či o digitalizaci). Samostatné kapitoly se dále věnují zaměstnancům veřejné správy, hospodaření ve veřejné správě a prostor je věnován také činnosti dozoru a kontroly nad obcemi.

Ačkoliv covid-19 omezil i úřední hodiny úřadů, jak zjistíte, správní činnosti byly vykonávány v nepřerušném tempu. Důkazem budiž například přes milion vydaných osobních dokladů a téměř 900 tisíc vydaných řidičských průkazů nebo bezmála 33 milionů elektronických zpráv poslaných prostřednictvím datových zpráv. Úřady veřejné správy tedy fungovaly efektivně, a to i přes nutnost zajištění nových agend spojených s bojem proti covidu-19 či přes testování práce z domova.

Pandemie nám ukázala důležitost investování do digitálních nástrojů a koncepčních přístupů. Systém Chytré karantény, ale i další on-line nástroje spojené například s elektronickým podáním, datovými schránkami, elektronickými podpisy, Portálem občana a eObčankou, nám ukázaly, že digitalizace není jen trend, ale nutnost, která v krizové situaci prokázala svou užitečnost. I nadále proto budu prosazovat, aby služby byly co nejvíce klientsky přívětivé a digitální, což s sebou, jak věřím, přinese nejen snížení byrokratické zátěže, ale také nyní tolik potřebné finanční úspory státu.

Jan Hamáček

1. místopředseda vlády a ministr vnitra

OBSAH

SHRNUTÍ VÝROČNÍ ZPRÁVY	7
CO HÝBALO VEŘEJNOU SPRÁVOU V ROCE 2020?	9
NOVINKY V LEGISLATIVĚ.....	18
VOLBY	26
Doplňovací volby do Senátu ve volebním obvodu č. 32.....	26
Volby do zastupitelstev krajů a do třetiny Senátu	26
Místní referendum	28
Sdružování v politických stranách a v politických hnutích	28
Zastoupení žen a mužů ve volených orgánech.....	28
STATISTIKY	32
Státní občanství	32
Obyvatelstvo.....	32
Osobní doklady – občanské průkazy	37
Osobní doklady – cestovní doklady	38
Agenda řidičů a registr vozidel	39
Matriční agenda	43
Stavební agenda	44
Živnostenská agenda	46
Veřejné sbírky.....	48
Lustrace	48
Přestupky.....	49
DIGITALIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY	53
Digitální Česko	53
Index digitální ekonomiky a společnosti DESI	53
Bankovní identita	54
Czech POINT	55
Informační systém datových schránek.....	56
Projekt PMA 3 a úpravy Registru práv a povinností.....	57
Portál veřejné správy a Portál občana	57
Elektronická veřejná správa	59
Další projekty.....	59
KVALITNÍ KLIENTSKÉ SLUŽBY	61
Dotazníkové šetření očekávání a spokojenosti klientů veřejné správy.....	61
Řízení kvality ve veřejné správě	62

Inovace ve veřejné správě	62
Koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030	62
Soutěž Přívětivý úřad 2020	63
LIDÉ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	65
Zaměstnanci služebních úřadů	69
Zaměstnanci územních samosprávných celků	77
Zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve veřejném sektoru	86
Stárnutí populace v kontextu zaměstnanců veřejné správy	87
HOSPODAŘENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY	89
Příspěvek na přenesený výkon státní správy	89
Hospodaření územních rozpočtů	91
Hospodaření obcí	92
Hospodaření krajů	96
Hospodaření dobrovolných svazků obcí (DSO)	100
Hospodaření Regionálních rad regionů soudržnosti	100
Stavy na bankovních účtech	101
Zadluženost	101
Rozpočtové určení daní	103
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti	105
DOZOR A KONTROLA OBCÍ	107
Kontrola výkonu samostatné působnosti	107
Dozor nad vydáváním obecně závazných vyhlášek	108
Výkon metodické činnosti	110
Posuzování pravidel pro přidělování obecních bytů	111
Územní anomálie dle § 26a zákona o obcích	111
PUBLIKACE A METODICKÉ MATERIÁLY	112
Metodické materiály pro ÚSC vydané v roce 2020 odborem veřejné správy, dozoru a kontroly ministerstva vnitra	112
Stanoviska ODK Ministerstva vnitra vydaná v roce 2020	113
Vybrané publikace Ministerstva vnitra vydané v roce 2020	113
MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ	116
SYSTÉM MĚŘENÍ A HODNOCENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY	118
POUŽITÉ DATOVÉ ZDROJE	123

ROK VEŘEJNÉ SPRÁVY V ČÍSLECH

951 549 a 275 887

Počet vydaných občanských průkazů a cestovních pasů, a to je jen malá část z milionů správních úkonů.

414

Zvýšení počtu služebních a pracovních míst ve státní správě za rok 2020.

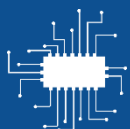
369 mld.

Celkové roční příjmy všech obcí (meziročně + 8,5 mld. Kč).

1,66 mld.

Rekordní výše příspěvku na výkon státní správy pro kraje. Meziročně +170 mil. Kč.

33 mil.

Elektronických podání.

11,37 mld. Kč

Rekordní výše příspěvku na výkon státní správy pro obce a Prahu. Meziroční nárůst celkové sumy pro obce a Prahu je o 520 mil. Kč.

76 731

Celkový počet zaměstnaneckých úvazků v obcích a krajích (meziročně -3948).

37,95 %

Účast v krajských volbách.

SHRnutí VÝROČNÍ ZPRÁVY

Popis roku 2020 nejde začít jinak než zmínkou o **pandemii nákazy covid-19**. Jelikož jde ovšem o velmi zásadní a komplexní téma, získalo zde samostatnou část, která následuje po tomto shrnutí. Zde se jí tedy věnovat nebudeme a spíše ukážeme ostatní („běžnější“) výsledky a zjištění výroční zprávy o stavu veřejné správy České republiky za rok 2020.

Obyvatelstvo

Co se týká obyvatelstva, v roce 2020 v souhrnu došlo ke **snížení o 3 743 osob** (tj. o 0,04 %). Svou roli zde jistě hrála neobvykle vysoká úmrtnost způsobená nemocí covid-19. **Počet cizinců, kteří v ČR získali trvalý nebo přechodný pobyt vzrostl o 38 909 osob (na celkových 634 790 osob)**. Pokračoval tím dlouhodobý meziroční růst cizinců v desetitisícových hodnotách. Většinou šlo o dovoz pracovních sil z východní Evropy (z přírůstku cizinců v roce 2020 tvořily 51 % osoby ukrajinské národnosti). **Celkem 2656 cizincům bylo uděleno státní občanství**. Naopak **azyl byl udělen jen 42 osobám** z 1164 osob, které o něj zažádaly.

Správní činnosti

Úřady obcí s rozšířenou působností vydaly v roce 2020 dohromady **951 549 občanských průkazů** (o 13 % méně než v roce 2019). Současně zaznamenaly **976 098 podaných žádostí o OP**. Čip, kterým se občanům zpřístupní digitální služby státu, si aktivovalo jen 107 100 osob (tj. 11 %). Dále vydaly **275 887 cestovních pasů** (kvůli uzavření hranic a omezení cestování šlo o meziroční pokles ve výši 56 %) a **862 406 řidičských průkazů** (meziroční nárůst o 163 877 kusů, a to i přesto, že v říjnu 2020 byla prodloužena platnost řidičských průkazů až do března 2021). Na **registrech vozidel** bylo v roce 2020 zapsáno **483 906 vozidel** (o významných 83 451 méně než v roce 2019).

Stavební úřady vydaly celkem **12 705 stavebních povolení**. Oproti roku 2019 došlo k poklesu v počtu 1 898 vydaných stavebních povolení. **Co se týká kolaudačních souhlasů, těch bylo vydáno 34 716**. Meziroční pokles o 1 218 kolaudačních souhlasů. Dále bylo celkem vydáno **15 258 územních rozhodnutí**. Oproti roku 2019 došlo k poklesu vydání územních rozhodnutí o 1 940. **Územních souhlasů bylo vydáno 44 293**. Meziročně šlo o pokles v počtu 644 územních souhlasů.

Matriční úřady provedly celkem **285 335 prvozápisů**. **Z toho bylo 110 631 zápisů narozených dětí, 129 289 zápisů úmrtí a 45 415 zápisů sňatků**. Oproti roku 2019 matriční úřady celkově provedly více prvozápisů. Nárůst zapříčinila zejména úmrtí, kterých meziročně přibýlo 16 927. Na druhou stranu ubylo sňatků (o 9 455) i narození dětí (o 2 002). Za rok 2020 bylo uzavřeno **324 registrovaných partnerství (oproti 331 v roce 2019)**.

Živnostenské úřady vydaly **89 530 nových živnostenských oprávnění**. Jejich celkový počet se v roce 2020 vyšplhal na **rekordních 3 921 322 kusů**. Rovněž oproti výsledkům z konce roku 2019 **přibýlo 36 531 podnikatelů**. Celkový počet podnikatelů tím narostl na **2 581 680 osob** (právnických i fyzických osob). Čísla vcelku odpovídají trendu předchozích let. Celkem **96 850 živnostníků v roce 2020 svou činnost přerušilo a 41 056 ji ukončilo**; jde přitom o nejnižší čísla za posledních deset let.

Informační systém evidence přestupků, který zahrnuje jen část ze všech přestupků, za rok 2020 vykázal **108 238 přestupků**, což je o čtvrtinu méně než v roce 2019. Současně z něj bylo zpracováno a vydáno **637 984 opisů**. Celkem bylo uloženo **106 929 pokut** (tj. meziročně o 20 % méně) v celkové výši **172,9 milionu korun** (tj. o 8 % méně než v roce 2019). Co se týká **dopravních přestupků a trestních činů**, těch bylo v roce 2020 evidováno **328 730** (tj. o 61 220 méně než v roce 2019). 80 % z nich spáchaly řidiči – muži.

Digitalizace a digitální služby

V roce 2020 bylo v provozu **7 928 pracovišť Czech POINT**, která občanům nabízí již **37 služeb**. Celkový počet **vydaných výpisů** za rok 2020 činil **1 960 589**. Ke konci roku 2020 bylo zřízeno celkem **1 183 183 datových schránek** a odesláno celkem **827 271 959 datových zpráv**. Tj. asi 14% nárůst v počtu datových schránek a 16% v počtu odeslaných zpráv. Největšími odesílateli datových zpráv jsou orgány veřejné moci, které ačkoli tvoří necelé 1 % z celkového počtu zřízených datových schránek, odesílají téměř 75% datových zpráv. V roce 2020 bylo evidováno celkem **32 968 769 elektronických podání prostřednictvím datových schránek** (datové zprávy zasílané orgánům veřejné moci), což je v meziroční srovnání nárůst téměř 20%. Zájem rostl také o **Portál občana**. Ke konci roku 2020 v něm bylo registrováno téměř **72 tisíc uživatelů s 384 998 přihlášeními**.

Lidé ve veřejné správě – zaměstnanci úřadů

Organizace územních samosprávných celků (obce, kraje a Praha) vykázaly celkem **76 731 zaměstnaneckých úvazků** (oproti roku 2019 o 3948 úvazků méně). Se započítáním fluktuace bylo těmito organizacemi **v průběhu roku zaměstnáno 97 904 osob**. Z nich bylo **65,1 % žen**. Celkem bylo na platy vynaloženo **45,93 mld. korun (se započítáním odvodů)**. Závažným problémem zůstává stárnutí zaměstnanců veřejné správy. V případě obcí, krajů a Prahy je **44,5 % zaměstnanců starších 50 let věku**.

Co se týká služebních úřadů, neboli 234 úřadů státu, počet služebních a pracovních míst činil na konci roku 2020 **celkem 76 168 míst. Šlo o 414 míst více než na začátku roku**. Na platy zaměstnanců služebních úřadů bylo vydáno **36 mld. korun**. Rovněž u zaměstnanců služebních úřadů dochází ke stárnutí. V roce 2020 se **průměrný věk zaměstnance posunul na 46,9 roku věku**. Přičemž podíl zaměstnanců služebních úřadů **starších 50 let činil 43 %**. V roce 2020 bylo celkově **obsazeno 89,5 % služebních míst**

Hospodaření obcí a krajů

Při pohledu do **hospodaření územních samosprávných celků (obcí, krajů a Prahy)** lze vidět, že i přes zásah pandemie, bylo kladné. **Obce** hospodařily s pozitivní bilancí, když na **příjmech obdržely 369 mld. korun** (o 8,5 mld. korun více než v roce 2019) a **vydaly 350 mld. korun** (tj. o 15 mld. korun více než v roce 2019). Zásadně se rovněž na příjmech podepsal výrazný **nárůst transferů od státu**. **Kraje** hospodařily s **příjmy ve výši 262 mld. korun** (meziročně o 23,8 mld. více) a **výdaji ve výši 267 mld. korun** (oproti roku 2019 nárůst o 4,7 mld. korun). Na konci roku měly obce a kraje na svých **bankovních účtech celkový zůstatek ve výši 327 mld. korun**. **Souhrnný dluh některých obcí a krajů ovšem činil 94 mld. korun** (meziroční zvýšení o 3,5 mld. korun). Závratné výše dosáhl také státní **příspěvek na výkon státní správy** pro obce a kraje, který se vyšplhal na **rekordních 13,1 mld. korun**.

Volby

V roce 2020 se také konaly dvoje **volby**. Ve volbách do třetiny Senátu bylo zvoleno **27 senátorů** (z nich byly pouze 4 ženy). **Volební účast v prvním kole byla 36,74 % a ve druhém kole klesla na 16,74 %**. Souběžně se konaly volby do zastupitelstev krajů, kde došlo k obměně **675 zastupitelů** (v nich bylo zvoleno pouze 137 žen). **Volební účast činila 37,95 %**. Volby se konaly za přísných hygienických podmínek a státem byly zřízeny např. **drive-in volební stanoviště** pro osoby v karanténě či izolaci, do kterých přijelo odvolit **přes 4000 voličů**.

Koncepce Klientyky orientovaná veřejná správa 2030

V roce 2020 vstoupila v platnost nová koncepce rozvoje veřejné správy s názvem **Klientyky orientovaná veřejná správa 2030**. Koncepce předurčuje směřování rozvoje veřejné správy na dalších deset let. **Jejím hlavním cílem je na všech úrovních systému veřejné správy zavést princip klientského přístupu a servisu**. Nová koncepce plynule navazuje na Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období let 2014–2020.

CO HÝBALO VEŘEJNOU SPRÁVOU V ROCE 2020?

Zásadním tématem roku 2020 se stala **pandemie nemoci covid-19** (z anglického označení *coronavirus disease 2019*) způsobené novým typem koronaviru SARS-CoV-2. Ta zasáhla všechny sféry společnosti a zásadně ovlivnila životy lidí. Svým rozsahem přinesla bezprecedentní krizovou situaci, která v historii Česka neměla obdoby.

Shrnutí

Leden a únor roku 2020 byl v Česku ve znamení spíše selektivních opatření, která se omezila na snížení možnosti cestování mezi Českem a Čínou. Na českém území byli první pacienti postižení touto novou nemocí diagnostikováni na začátku března roku 2020. Rychlý nástup epidemie byl spojen s počáteční panikou a například nedostatkem ochranných pomůcek proti respiračním onemocněním a vykupováním léků a základních potravin. První mimořádné opatření bylo vládou ČR přijato 3. března. Dne 11. března Světová zdravotnická organizace oficiálně klasifikovala šíření koronaviru SARS-CoV-2 jako pandemii. Druhého dne byl v Česku vyhlášen nouzový stav a následně například uzavřeny školy, restaurační zařízení, kulturní zařízení, omezeny vybrané služby (čímž vším také byla výrazně omezena svoboda podnikání), byl omezen volný pohyb a shromažďování osob a také uzavřeny státní hranice. Uzavření státních hranic, které se v rychlém sledu událo v celé řadě států světa, zapříčinilo uvěznění několik desítek tisíc Čechů v zahraničí. Vláda ČR pro ně proto musela koordinovat transporty zpět do vlasti. Dne 22. března bylo potvrzeno první úmrtí pacienta pozitivního na covid-19.

Na jaře také ministerstva spustila informační stránky, například: <https://koronavirus.mzcr.cz> (Ministerstvo zdravotnictví) nebo www.mvcr.cz/covid19 (Ministerstvo vnitra). První vlna epidemie dle tehdy dostupných dat kulminovala v polovině dubna. Na přelomu dubna a května totiž začal stabilně převyšovat počet uzdravených nad počtem aktivních případů. Na základě toho začala vláda od poloviny května s rozvolňováním opatření. Dnem 17. května vláda ČR ukončila platnost nouzového stavu.

Od léta rostl počet testovaných osob. V červenci vznikla Rada vlády pro zdravotní rizika coby poradní orgán vlády ČR. Kvůli horšící se situaci bylo v polovině srpna rozhodnuto, že od září bude obnoveno povinné nošení roušek ve veřejných vnitřních prostorech a hromadných dopravních prostředcích. V polovině září Česká pošta distribuovala zásilky s rouškami a respirátorem všem seniorům starším 60 let věku. Dne 21. září na svou funkci rezignoval dosavadní ministr zdravotnictví Adam Vojtěch, který byl téhož dne nahrazen Romanem Prymulou, jenž od května působil na nově zřízené pozici vládního zmocněnce pro vědu a výzkum ve zdravotnictví. Ve dnech 2. a 3. října se za zvýšených hygienických opatření uskutečnily volby do zastupitelstev krajů a volby do třetiny Senátu (zavedeny byly tzv. Drive-in volební stanoviště pro osoby v karanténě či izolaci). S účinností od 5. října byl znovu vyhlášen nouzový stav, který přetrvával až do dubna 2021, a znovu také došlo k uzavření škol a omezení podnikání a volného pohybu osob a jejich shromažďování. V listopadu začal fungovat vládní portál <https://covid.gov.cz/>. Dne 13. listopadu představil nový ministr zdravotnictví Jan Blatný protiepidemický systém (PES). Dne 27. prosince začalo očkování.

Dne 30. prosince bylo zaevidováno tehdy rekordních 17 034 nakažených za jeden den, což předznamenalo, že pandemie v Česku neslábala, spíše naopak.

eRouška

K trasování přenosu nákazy byl Ministerstvem zdravotnictví a Národní agenturou pro komunikační a informační technologie (NAKIT) na jaře vytvořen datový systém Chytré karantény a byla spuštěna mobilní aplikace eRouška (<https://erouska.cz>).

Dle dat Ministerstva zdravotnictví bylo k 1. lednu 2021 na území Česka **provedeno 3 811 930 testů, evidováno 732 022 potvrzených případů, 120 238 aktivních případů a 600 073 vyléčených; bohužel ale také 11 711 zemřelých osob pozitivních na covid-19 a dalších 6 023 osob v té době hospitalizovaných.**¹ Dle dat Českého statistického úřadu vzrostl počet úmrtí v Česku meziročně o 15 %, obdobně vysoký nárůst byl na českém území zaznamenán naposledy v roce 1945.²

Premiér Andrej Babiš (ANO) ve svém novoročním projevu označil pandemii covidu-19 v Česku za „největší krizi za posledních 30 let“. A dále uvedl: „Pandemie nám ukázala, jak málo jsme byli připraveni na zdravotní výzvy, které přináší globalizovaný svět, a jak jsme přes veškeré naše moderní technologie zranitelní.“³

Pandemie samozřejmě pokračovala i v roce 2021, zde uvedená data jsou ovšem pouze za rok 2020.

Dopady na státní rozpočet

Pandemie měla zásadní dopad na ekonomiku státu. **Státní rozpočet pro rok 2020 skončil se schodkem cca 380 mld. Kč, což byl nejvyšší schodek v historii Česka.** Současně byl schválen státní rozpočet pro rok 2021 se schodkem 320 mld. Kč. V době sestavení ale nepočítal se zásadními daňovými změnami z konce roku

(zrušení superhrubé mzdy, úprava rozpočtového určení daní atd.).⁴

Dopady na národní hospodářství

Podle dat Českého statistického úřadu (ČSÚ)⁵ měl koronavirový rok zásadní dopady na národní hospodářství. **Data ČSÚ ukazovala meziroční pokles hrubého domácího produktu (HDP) o 5,6 %.** Vývoj HDP byl v Česku poznamenán zejména poklesem domácí poptávky, která byla zapříčiněna šetřením domácností. Nejhůře se pandemie podepsala na službách, které byly v rámci protiepidemických opatření opakovaně uzavírány. **ČSÚ uvádí meziroční pokles tržeb ve službách o 11,7 %.** Výrazně trpěly zejména cestovní kanceláře (-74,8 %), letecká doprava (-69,1 %), ubytovací zařízení (-55,9 %) a také stravovací zařízení (-33,4 %). Pokles zisku zaznamenala dále kadeřnictví, kosmetické služby apod. (-38,1 %), které obvykle tvoří drobní živnostníci, pro něž tím pádem mohla mít krize značné důsledky. Naopak meziroční růst tržeb zaznamenaly poštovní a kurýrní služby (13,1 %) nebo informační činnosti (5,6 %), které zahrnují zpracování dat, správu webových stránek apod. Oborově jde ovšem spíše o výjimky. Většinu odvětví pandemie zasáhla negativně.

Na druhou stranu tržby v maloobchodě oproti roku 2019 reálně klesly pouze o 0,6 %. Výjimkou je ovšem kategorie obchod, opravy a údržba motorových vozidel, která loni zaznamenala propad tržeb o 15,3 %. Maloobchod však udržel nad vodou zejména začátek roku (před pandemií) a následně léto, kdy došlo k rozvolnění omezení. *„Nárůst zaznamenaly prodejny s počítačovým a komunikačním zařízením (2,5 %), s výrobky pro domácnost (1,2 %) a s farmaceutickým a zdravotnickým zbožím (3,2 %). Nový silný impulz dostal dlouhodobě se rozvíjející maloobchod prostřednictvím internetu nebo zásilkové služby, kde došlo k nejvyššímu růstu tržeb od roku 2013, a to o 28,2 %.* Naopak hluboký propad tržeb loni zasáhl prodej výrobků pro kulturu a rekreaci

¹ <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19> (k 1. 1. 2021)

² <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/lonsky-narust-zemrelych-o-15-byl-od-roku-1950-vyjimecny-vedl-csu/1990598>

³ www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=185890&tmplid=50

⁴ Zrušení superhrubé mzdy mělo navýšit deficit rozpočtu pro rok 2021 o cca 100 mld. Kč. V únoru 2021 ale vláda ČR

rozhodla o zvýšení deficitu státního rozpočtu na 500 mld. Kč. Zvýšení odůvodnila novými náklady na kompenzace spojené s mimořádnými opatřeními přijatými z důvodu pandemie covid-19, která přetrvávala i v roce 2021.

⁵ <https://www.statistikaamy.cz/2021/03/29/nejvetsti-propad-v-novodobehistorii> (29. března 2021)

(-10,9 %) a maloobchod s oděvy, obuví a koženým zbožím (-29,6 %),“ uvádí se na webu magazínu ČSÚ Statistika a my.

Průmysl byl zasažen meziročním poklesem produkce o 8 %. Důvodem bylo zejména uzavření provozů během první vlny. Nejhorší pokles tak zaznamenalo druhé čtvrtletí roku (-23,6 %). Ve druhé vlně se již majitelé provozů rozhodli nepřerušovat výrobu a počáteční výrazný pokles na konci roku snížili na zmíněných 8 %, cenou ovšem bylo zvýšení rizika nákazy pro jejich zaměstnance. Nárůst produkce zaznamenaly papírenství (4,0 %), dřevozpracovatelsví (2,1 %) a rovněž farmaceutická výroba (2,6 %).⁶

Trh práce a nezaměstnanost

Dopady byly zaznamenány dále na trhu práce, kdy dle dat Ministerstva práce a sociálních věcí meziročně došlo k nárůstu počtu nezaměstnaných osob a snížení počtu hlášených volných pracovních míst.

Na konci roku 2020 meziročně vzrostl podíl nezaměstnaných osob z 2,9 % na 4 %. Nezaměstnaných (evidovaných na Úřadu práce) bylo 291 977 (tj. meziroční nárůst o 76 445 lidí). Nabídka volných pracovních míst přitom meziročně klesla o 22 375 míst na celkových 318 582. Ačkoliv tedy průměr uchazečů na volné místo byl 0,9 uchazeče, zásadně se lišil dle regionů (např. okresy Karviná (8,4 uchazeče na

jedno volné místo), Ústí nad Labem (5,9 uchazeče) nebo Sokolov (5,3 uchazeče), což značí významné meziroční zhoršení ve zvláště ohrožených regionech. **Podporu v nezaměstnanosti pobíralo 97 575 uchazečů** (tj. 33,4 % ze všech uchazečů v evidenci), šlo o 15 996 více osob než v prosinci 2019. Podle dat EUROSTATu bylo Česko na konci roku 2020 stále členskou zemí EU s nejnižší mírou nezaměstnanosti (EUROSTAT však započítával míru nezaměstnanosti v hodnotě 3,1 %).⁷

Český statistický úřad ovšem upozorňuje na složitost interpretace reálného dopadu pandemie na trh práce. **Ze zprávy z Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ⁸ plyne, že v roce 2020 došlo k vytěsnění okrajových skupin zaměstnaných, přičemž se nezaměstnanost zvýšila zejména u mladších věkových skupin.**

Data ukazují, že jen část odlivu pracujících směřovala do evidovaných nezaměstnaných⁹, ostatní se stali dočasně ekonomicky neaktivními, především proto, že si nehledali nové zaměstnání (např. z důvodu očekávání brzkého návratu předpandemické situace). ČSÚ uvádí: „Meziročně přestalo pracovat 61 tisíc osob v postavení zaměstnanců a 12 tisíc osob sebezaměstnaných (OSVČ). Za těmito sumárními údaji pro celé národní hospodářství se však skrývá bohatý vývoj, při němž lidé urychleně přecházeli z jedné práce do jiné, někteří na trh práce teprve přicházeli, jiní odcházeli, měnily se smlouvy.“ ČSÚ dále upřesňuje: „Velmi výrazné disproporce u zvyšování míry nezaměstnanosti najdeme napříč věkovými kategoriemi. U nejmladších (15–19 let) vylétla míra nezaměstnanosti z 18,3 % na 27,6 %, v kategorii 20–24 let pak ze 4,5 % na 7,4 %.“ A také: „Počet osob ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let se meziročně zvýšil o 54,9 tisíce na 3 600,1 tisíce. **Počet ekonomicky neaktivních žen vzrostl výrazněji (o 45,6 tisíce) než počet ekonomicky neaktivních mužů (o 9,4 tisíce).** Zvýšil se zejména počet ekonomicky neaktivních žen ve věku do 45 let.“

⁶ <https://www.statistikaamy.cz/2021/03/29/nejvetsi-propad-v-novodobe-historii>

⁷ <https://www.mpsv.cz/statistiky>

⁸

<https://www.statistikaamy.cz/2021/02/17/nezamestnanost-za-casu-koronaviru>

⁹ Tzv. skrytí nezaměstnaní jsou např. osoby podzaměstnané, tj. pracující nedobrovolně na zkrácený úvazek, a dále ekonomicky neaktivní osoby nesplňující všechny podmínky pro zařazení mezi nezaměstnané (tj. osoby které aktuálně aktivně nehledají práci). (Zdroj: ČSÚ, Statistika a my)

Finanční kompenzace

V průběhu pandemie byla vládou ČR spuštěna celá řada **podpůrných finančních programů**, například šlo o: kompenzační bonus pro OSVČ, společníky firem a osoby na dohodách; program Antivirus (tzv. kurzarbeit); krizové ošetřovné a ošetřovné pro OSVČ; programy Covid – nájemné; Covid – Gastro; úvěry ze záručního programu Covid I, II a III; Covid – Podpora cestovního ruchu; Covid – Ubytování; Covid – Kultura nebo Covid – Sport. Dále došlo k odložení účinnosti zavedení EET, odložení úhrad daní pro uzavřené provozovny nebo zavedení institutu loss carryback a celkově byl prosazen tzv. liberační balíček.¹⁰ V prosinci 2020 byl státem vyplacen jednorázový příspěvek 5 000 Kč pro starobní, invalidní, vdovské/vdovecké a sirotčí důchodce.¹¹

Zdravotnictví a sociální služby

Pandemie měla zcela zásadní dopad do zdravotnictví. Ať už šlo o nárůst pacientů na jednotkách intenzivní péče nebo o nároky kladené na zdravotnický personál. Během roku 2020 byl také několikrát zaveden zákaz návštěv pacientů zdravotnických zařízení a klientů sociálních zařízení. Personál tím musel zastat nejen svou profesi, ale také roli blízkých osob. Od března do půlky dubna byl rovněž zaveden plošný zákaz přítomnosti otců (či osob blízkých) u porodů, který byl ale po kritice Ministerstvem zdravotnictví přehodnocen a zrušen.¹²

Podle dat Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS) bylo na konci roku 2020 ve zdravotnických zařízeních celkem 3 800 tzv. covidových lůžek (lůžka se speciálním režimem) na odděleních anesteziologie a resuscitace (ARO) a jednotkách intenzivní péče (JIP). **Na konci roku jich bylo volných pouze 260.** Současně bylo na ARO a JIP volných 706 tzv. necovidových lůžek (lůžka v běžném režimu), z nichž některá byla připravená na transformaci do speciálního režimu pro covid-pozitivní pacienty; ovšem samozřejmě na úkor příjmu jiných pacientů.¹³

Zdravotníci, zdravotnický personál a pracovníci v sociálních službách byli od počátku pandemie zaměstnanci v tzv. první linii, jejichž vysoké riziko kontaktu s nakaženými osobami během výkonu zaměstnání bylo na denním pořádku. Vláda ČR proto v červenci 2020 schválila **mimořádné odměny pro zaměstnance v zařízeních lůžkové péče za první vlnu pandemie (březen, duben a květen) v celkové sumě 11,25 mld. Kč.** Zdravotníkům (lékařům a lékařkám, sestřám, ošetřovatelům a ošetřovatelkám, sanitářům, laborantům a dalším) bylo určeno až 25 000 Kč za každý měsíc, nezdravotníkům (kuchařům a kuchařkám, uklízečkám, dělníkům, IT pracovníkům, THP pracovníkům) až 10 000 Kč za měsíc dle skutečně odpracovaných hodin.¹⁴ Zdravotnická zařízení dostala finanční prostředky od státu na mimořádné odměny v říjnu, zaměstnanci je tedy obdrželi v listopadu v říjnové výplatě.

Na podzim bylo také na pomoc vytíženým nemocnicím **povoláno přes dva tisíce mediků a studentů dalších příbuzných oborů (farmaceuti, zubaři)**; většina z nich přitom nastoupila coby dobrovolníci, aniž by čekali na obdržení povolávacího rozkazu. Medici v pracovní povinnosti dostali za svou práci odměnu od krajů, které následně výdaje přeúčtovaly Ministerstvu zdravotnictví. V lednu 2021 byl na odměny mediků vydán generální pardon na zaplacení daně z příjmu.

¹⁰ <https://covid.gov.cz/situace/kompenzace>

¹¹ <https://www.cssz.cz/-/jak-bude-cssz-vyplacet-jednorazovy-prispevek-5000-kc-duchodcum>

¹² <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/zruseni-plosneho-zakazu-pritomnosti-otcu-u-porodu-181087/>

¹³ <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/vyvoj-kapacit-luzkove-pece>

¹⁴ <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/novym-poradnim-organem-vlady-bude-rady-vlady-pro-zdravotni-rizika--na-odmeny-zamestnancum-nemocnic-uvolni-vice-nez-11-miliard-182837/>

Uzavření škol a distanční výuka

Uzavření škol s sebou přineslo vcelku překotný tlak na **distanční způsob výuky**. Zatímco během první (jarní) vlny byla účast na distanční výuce ze strany žáků dobrovolná (jelikož na její masové zavedení nebyly vzdělávací systém ani domácnosti připravené), během druhé (podzimní) vlny již byla – kvůli srpnové novele školského zákona – povinná.¹⁵ Vláda ČR současně poskytla školám dotaci ve výši téměř 1,3 mld. Kč na nákup a modernizaci výpočetní techniky pro učitele, ale i pro zápůjčku žákům ze sociálně slabých rodin. **Ministerstvo školství rozdělilo mezi 3 860 základních škol 1,28 mld. Kč, dalších 41 milionů korun bylo určeno pro nižší stupně víceletých gymnázií.**¹⁶ Dotaci šlo uplatnit i zpětně na již provedené nákupy z roku 2020.¹⁷ Otázkou se stalo také masové zavedení vhodných online nástrojů pro výuku ze strany škol.

Ačkoliv dotace měla zaručit zápůjčku notebooků pro některé žáky, peníze školám v distribučním systému přes kraje dorazily až kolem října. Některé školy tak s nákupem notebooků pro zápůjčku čekaly až na dobu, kdy již probíhal školní rok. Nicméně školy byly obecně vstřícné a snažily se zejména sociálně slabým rodinám pomoci. Dotace ovšem nevyřešila, jak podpořit u sociálně slabých rodin zajištění výdajů spojených s platbami za internetové připojení. Ukázaly se také stále přetrvávající rozdíly v pokrytí území státem vysokorychlostním internetovým

připojením.¹⁸ Státní dotace na nákup notebooků také nezahrnula dětské domovy, kterých je v Česku kolem 140 a v nichž žije přes 6 000 dětí.¹⁹ Ty se potýkaly se zásadním nedostatkem výpočetní techniky nebo její zastaralostí.

Podle odhadů České školní inspekce se na jaře 2020 nemohlo do distanční výuky kvůli technickým obtížím zapojit cca 250 000 žáků. Díky různým intervencím se toto číslo meziročně (březen 2021) snížilo zhruba na pětinu. K tomu je ale ještě nutné započítat žáky, kteří se distanční výuky neúčastní z důvodů problémů v rodinách. Z dalších závěrů inspekce plyne, že se díky finanční dotaci státu podařilo zlepšit technické zázemí škol a v důsledku také digitální kompetence učitelů.²⁰

Distanční výuka zásadně změnila vzdělávací návyky dětí a kladla větší nároky na rodiče. Spolu se snížením počtu sociálních kontaktů také vzbudila obavy o řádný vývoj dětí a mladistvých a jejich vzdělávacích návyků.

Duševní zdraví populace

Pandemie covidu-19 (potažmo obava o zdraví své i svých blízkých, nejistá ekonomická situace, omezení volnočasových aktivit, snížení mobility, délka trvání pandemie a další) se podepsala také na **duševním zdraví populace**. Dle studie Národního ústavu duševního zdraví (NUDZ) v souvislosti s pandemií a doprovodnými restriktivními opatřeními vzrostl v květnu 2020 výskyt duševních onemocnění u dospělé populace ČR téměř na 30 %. NUDZ provedl další výzkum v listopadu 2020, který zjištění květnové studie potvrdil (**výskyt duševního onemocnění ještě vzrostl na 32,9 %**). K porovnání dat sloužila studie z listopadu 2017, která ukazovala výskyt duševního onemocnění v populaci na hranici 20 %. Podle dat NUKZ stoupl oproti předpandemickému období výskyt deprese a rizika sebevraždnosti 3x a výskyt úzkostných poruch 2x. NUDZ proto spustil podpůrné stránky

¹⁵ <https://covid.gov.cz/situace/skolstvi/distanzni-vyuka>

¹⁶ Z nichž si školy pořídily cca 62 tis. notebooků, 12 tis. tabletů, přes 200 mobilních telefonů, 1,8 tis. škol si pořídilo některý z druhů softwaru a 1,7 tis. škol si zakoupilo i ostatní učební pomůcky. (zdroj: MŠMT)

¹⁷ https://www.denik.cz/z_domova/penize-notebooky-reditele-skol-20201110.html

¹⁸ <https://www.verejnakonzultace.cz/pokryti-am-2020/mapa/>

¹⁹ <https://www.nfvk.cz/kolik-zije-deti-v-detskych-domovech-v-cr/>

²⁰ <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-Distanzni-vzdelavani-v-zakladnich>

www.opatruj.se.²¹ Zvýšenému psychickému tlaku byli kvůli uzavření škol vystaveni také rodiče dětí školou povinných. Podle zprávy OSN dále kvůli snížení mobility a sociálního kontaktu vzrostl v roce 2020 celosvětově výskyt domácího násilí.²²

Dopady do územní veřejné správy

Mimořádná opatření vlády ČR a Ministerstva zdravotnictví měla výrazné dopady pro chod obcí a krajů, ale i samotného výkonu veřejné správy. Samosprávy se musely vypořádat s uzavřením škol (a přechodem na distanční výuku), omezením provozu úřadů, rušením hromadných akcí a omezením provozu služeb, de facto tedy ochromením života v obcích. Některé obce se zejména na začátku pandemie dokonce dostaly celé do karantény. Obce také řešily nákup ochranných pomůcek a jejich distribuci občanům, zajišťovaly pomoc ohroženým seniorům či rodičům samozivitelům. Prováděly dezinfekci veřejných prostor a prostranství, odpouštěly nájmy z komerčních prostor a celkově hledaly způsoby, jak svým občanům ulehčit nastalou životní situaci. Ministerstva se v tomto ohledu snažila poskytovat adekvátní metodickou a koordinační podporu. Dále obecní policie a Policie ČR se v první linii staly dohlížiteli nad dodržováním a vymáháním mimořádných opatření. Situace vedla například k tomu, že byla přijata legislativa umožňující strážníkům a policistům pokutovat přestupky související s mimořádnými opatřeními příkazem na místě. Kraje se zase staly výrazným partnerem při distribuci centrálně nakupovaných ochranných pomůcek a svědomitě plnily svou roli regionálního koordinátora.

Na významnosti v roce 2020 nabyly také krajské hygienické stanice coby věcně i místně příslušné orgány ochrany veřejného zdraví. Jako první orgány veřejné správy poskytovaly zaručené informace, byly kontaktním místem pro občany, zřizovaly infolinky, prováděly testy nebo vydávaly potvrzení o uvalení karantény či izolace. Současně měly na starosti sledování výskytu a šíření nákazy a trasování nakažených. A až do změny legislativy rozhodovaly, jako jediný odpovědný orgán, ve správním řízení o přestupcích proti mimořádným opatřením v souvislosti s nákazou covid-19.

Od 11. března 2020 byly až do odvolání zrušeny zkoušky zvláštní odborné způsobilosti (ZOZ) úředníků územních samosprávných celků. Toto přerušení se nezapočítávalo do povinné lhůty 18 měsíců na absolvování této zkoušky. Na podzim začala příprava na obecnou část zkoušky ZOZ probíhat eLearningem a příprava na zvláštní část zkoušky ZOZ distanční formou. Posléze bylo konání zkoušek za přísných hygienických podmínek obnoveno.

Ministerstvo vnitra také konstatovalo, že v případě lhůt stanovených zákonem nebo na základě zákona k učinění úkonu vůči správnímu orgánu může být trvání nouzového stavu v řadě případů důvodem pro prominutí zmeškání úkonu. Zejména šlo o případ, kdy nebylo možné zajistit elektronické podání. Bylo stanoveno, že po ukončení doby trvání nouzového stavu bude běžet lhůta 15 dnů pro požádání o prominutí zmeškání úkonu účastníka, s nímž musí být spojen zmeškaný úkon.

V říjnu 2020 byla mimořádným opatřením automaticky prodloužena platnost řidičských průkazů a STK, kterým končila platnost v době nouzového stavu, a to do března 2021 a poté byla platnost znovu prodloužena do července 2021.

V nouzovém stavu byla také několikrát měněna pravidla konání zasedání zastupitelstev. Od prvotního přísného dodržování hygienických a protiepidemických opatření, přes možnost konat zastupitelstvo distančně v reálném čase,

²¹ <https://www.nudz.cz/v-dusledku-pandemie-covid-19-se-s-dusevnim-onemocnenim-potyka-temer-kazdy-treti-dospely-podporu-nabidne-novy-web/>

²² <https://www.osn.cz/kazda-treti-zena-nebo-divka-na-svete-zazije-nasili-oranzova-kampan-osn-chce-tuto-pandemii-zastavit/>

až k postupnému návratu k běžnému způsobu pořádání, ovšem stále s dodržováním opatření.

Ve speciálním režimu například konaly také volby. Jednotlivé dopady na výkon veřejné správy jsou průběžně popsány v jednotlivých tematických kapitolách výroční zprávy.

Dopady pro elektronizaci veřejné správy

Jak již bylo popsáno výše, pandemie se v digitalizaci veřejné správy odrazila například systémem Chytré karantény, aplikací eRouška, ale také rozvojem on-line distanční výuky. Digitalizovány byly i některé služby a více využívána byla i možnost elektronického podání.

Rozvoj elektronické komunikace potvrzuje **14% nárůst počtu zřízených datových schránek** (celkem jich je zřízeno již 1 183 183) a 16% nárůst odeslaných datových zpráv. Rovněž bylo evidováno téměř **33 milionů elektronických podání**, což je meziroční nárůst o 20 %. Zájem rostl také o Portál občana, který zpřístupňuje přes 200 elektronických služeb státu. Ke konci roku 2020 bylo v Portálu občana **registrováno téměř 72 tisíc uživatelů**.

Vyšší využívání elektronické komunikace s úřady potvrzují i zjištění ČSÚ.²³ Podle dat z výběrového šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci za rok 2020 **navštívilo webové stránky úřadů 40 % Čechů starších 16 let, což je o 10 % více než před pěti lety**. Obdobně Češi hledali informace na stránkách škol, zdravotnických zařízení nebo knihoven (35 %). Pětina Čechů si během návštěvy webových stránek úřadů v roce 2020 také stáhla formulář. Elektronický formulář vyplnilo a odeslalo 15 % Čechů. V mezinárodním srovnání se zeměmi EU jsme v tomto ohledu ovšem stále spíše průměrní.

Od listopadu 2020 bylo na základě návrhu Ministerstva vnitra umožněno téměř 1,25 mil. uživatelů datových schránek komunikovat

se státem, ale i mezi sebou, formou poštovních datových zpráv zcela zdarma.²⁴

Role Ministerstva vnitra

Co se týče gesce a koordinační role Ministerstva vnitra, hlavní výzvou byl rychlý nákup ochranných pomůcek při první vlně pandemie a jejich následná distribuce do krajů, která se podařila především díky profesionalitě Hasičského záchranného sboru. Stejnou měrou se na zvládnutí situace podílel i policejní sbor, který plnil nařízená opatření nejen na hranicích. Kromě toho se policisté zasloužili o bezproblémový průběh voleb.

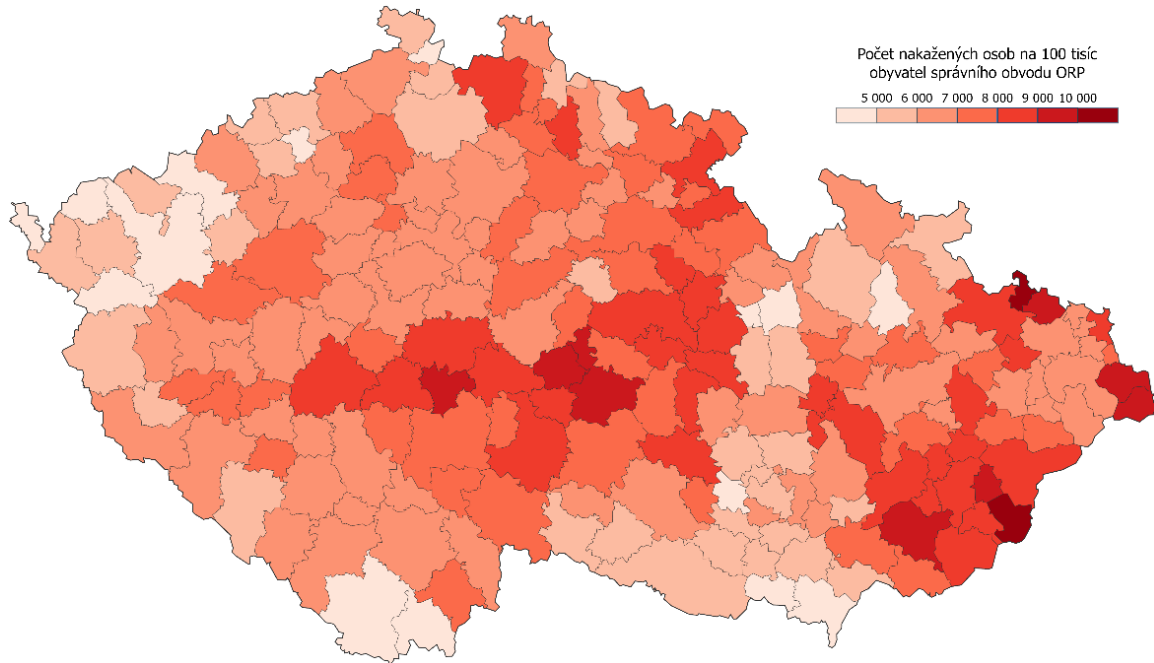
MV celkem nakoupilo 189 mil. roušek, 35 mil. respirátorů FFP2 nebo 65 mil. vyšetřovacích rukavic. Jen hasiči při příjmu a distribuci ochranných prostředků ze zahraničí během první vlny vyložili a rozvezli 2 000 tun materiálu z 55 letadel a při distribuci najelo jejich 620 vozidel téměř 350 tis. kilometrů. Hasiči a policisté se podíleli také na trasování či testování osob – 32 hasičských týmů odebralo 55 tis. vzorků, na trasování kontaktů se na začátku roku 2021 stále podílelo 500 policistů.²⁵

²³ <https://www.statistikaamy.cz/2021/03/23/presune-pandemie-verejnou-spravu-do-digitalni-sfery>

²⁴ <https://www.mvcr.cz/clanek/postovni-datove-zpravy-jeou-po-dobu-nouzoveho-stavu-opet-zdarma.aspx>

²⁵ <https://www.mvcr.cz/clanek/rok-2020-na-vnitru-nakup-a-distribuce-ochrannych-pomucek-organizace-voleb-pro-lidi-v-karantene-i-zapojeni-bank-do-egovernmentu.aspx>

Mapa: covid-19 ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností za rok 2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ÚZIS ČR (souhrnná data k 31. 12. 2020).

NOVINKY V LEGISLATIVĚ

Úprava výše odměny uvolněného člena zastupitelstva v případě kumulace více funkcí

Dne 1. ledna 2020 nabyla účinnosti novela zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o hlavním městě Praze (provedeno zákonem č. 263/2019 Sb.²⁶), která omezuje výši odměny uvolněného člena zastupitelstva v případě, že je současně poslancem, senátorem nebo členem vlády. **V praxi to znamená, že při uvedené kumulaci funkcí člen zastupitelstva za funkci zastupitele pobírá odměnu pouze ve výši 40 %.**

Lze připomenout, že předmětný zákon prošel i kontrolou ústavnosti, přičemž Ústavní soud jej neshledal protiústavním – viz nálezný č.j. Pl. ÚS 24/19 ze dne 24. listopadu 2020 (č. 7/2021 Sb.).

Úprava způsobu hlasování ve volbách do Senátu a zastupitelstev krajů v roce 2020 v reakci na pandemii onemocnění covid-19

V reakci na pandemii onemocnění covid-19 byl přijat speciální zákon č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020. **Tímto zákonem bylo osobám, které byly v izolaci nebo karanténě a které by jinak nemohly ve volbách hlasovat, umožněno hlasovat u volebního stanoviště (tzv. drive-in), v pobytovém zařízení (např. domov důchodců) nebo do zvláštní přenosné schránky.**

Postih za porušení krizových a mimořádných opatření příkazem na místě

V souvislosti s opatřeními přijímanými v rámci řešení pandemie covidu-19 byl v roce 2020 připraven a přijat zákon č. 243/2020 Sb., o pravomoci Policie České republiky a obecní policie postihovat porušení krizových opatření a mimořádných opatření nařízených v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru SARS-CoV-2 na území České republiky, který nabyl účinnosti dne 13. května 2020.

Tento zákon umožňuje orgánům Policie ČR a strážníkům obecní policie projednat příkazem na místě vybrané přestupky, které postihují porušení povinností stanovených krizovými opatřeními a mimořádnými opatřeními. Zákon navazuje na úpravu krizového zákona,²⁷ který ukládá každému povinnost strpět omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu. Může jít např. o jednání, jímž dojde k porušení omezení pohybu na veřejně přístupných místech. Rovněž navazuje na úpravu zákona o ochraně veřejného zdraví,²⁸ dle něhož Ministerstvo zdravotnictví vyhláší mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku. Zde může být postihnuto jednání, jímž fyzická osoba poruší zákaz pohybu a pobytu mimo bydliště bez ochranných prostředků dýchacích cest (respirátor, rouška apod.). **Příkazem na místě lze uložit pokutu do 10 000 Kč (nepostačuje-li domluva).**

Zrušení přechodného ustanovení zákona č. 250/2016 Sb.

V roce 2020 dále došlo ke zrušení § 112 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a to postupně dvěma nálezy Ústavního soudu vyhlášenými pod č. 54/2020 Sb. (účinnost od 26. 2. 2020) a č. 325/2020 Sb. (účinnost od 22. 7. 2020). Dotčené ustanovení bylo přechodným ustanovením ve vztahu k promlčecí době přestupků a vymezovalo vztah nové právní úpravy k dosavadním zákonům, pokud jde o zánik odpovědnosti za přestupek. Ústavní soud uvedl, že úprava promlčení odpovědnosti za přestupek tvoří součást vymezení trestnosti ve smyslu čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod. Po zrušení dotčeného ustanovení Ústavním soudem se tedy v rámci posuzování zániku přestupkové odpovědnosti vychází z úpravy účinné v době spáchání přestupku, anebo z pozdější úpravy, je-li to pro pachatele příznivější.

²⁶ Zákon č. 263/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o právu na digitální služby

Dne 1. února 2020 nabyl účinnosti zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů. Některá ustanovení zákona ale nabydou účinnosti až k 1. únoru 2022. Jeho hlavním cílem je zásadním způsobem posílit práva fyzických a právnických osob (klientů orgánů veřejné moci) v pozici uživatelů služeb, na poskytnutí služeb orgánů veřejné moci elektronicky, tj. formou digitální služby. Samotný zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, mj. upravuje právo uživatelů na poskytování digitálních služeb ze strany veřejné správy, právo činit digitální úkon vůči orgánům veřejné moci, vytvoření katalogu služeb, právo na úřední ověření elektronického podpisu, právo na sdílení údajů, právo na poskytnutí osvědčení o digitálním úkonu, právo na zápis práva, povinnosti nebo právní skutečnosti do registru práv a povinností.

Hlavním přínosem nové právní úpravy bude větší rozšíření digitálních služeb mezi občany, mnohem efektivnější sdílení dat mezi jednotlivými orgány veřejné moci a zmapování služeb orgánů veřejné moci a způsobu jejich poskytování.

Implementace zákona je rozložena na období následujících dvou let tak, aby nejen stát, jakožto správce nejvýznamnějších informačních systémů veřejné správy, ale též územní samosprávné celky měly dostatečný prostor k přijetí potřebných technických, organizačních, personálních a v neposlední řadě také finančních opatření.

Související:

Jako další a neméně významný legislativní nástroj navazující na účel a cíle zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, byl v únoru roku 2020 předložen Poslanecké sněmovně ČR **vládní návrh zákona související s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci**, ve kterém jsou navržena zejména pravidla umožňující další rozšíření využití systému datových schránek, zjednodušení, rozšíření a sdílení údajů v základních registrech a agendových informačních systémech, rozšiřující pravidla pro plnění katalogu služeb a systematické využívání cloud computingu v oblasti veřejné správy. Návrh zákona je stále v legislativním procesu, přičemž účinnost zákona je navržena k datu 1. února 2022, návrh ale obsahuje značné množství výjimek z předpokládané účinnosti.

Přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací

Zákonem o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací²⁹ (č. 99/2019 Sb.) byla transponována směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 ze dne 26. října 2016 o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru, jejímž účelem je učinit internetové stránky a mobilní aplikace přístupnějšími napříč celou Evropskou unií, a to na základě společných požadavků na jejich přístupnost.

Od 23. září 2020 se pravidla usnadňující přístupnost internetových stránek začala vztahovat i na ty internetové stránky spravované povinným subjektem, které byly zveřejněny přede dnem nabytí účinnosti zákona (tj. před 9. dubnem 2019). **Povinný subjekt ve smyslu uvedeného zákona je povinen zajistit přístupnost internetových stránek tak, aby byly internetové stránky pro jejich uživatele, zejména pro osoby se zdravotním postižením, vnímatelné, ovladatelné, srozumitelné a stabilní.** Na internetových stránkách Ministerstva vnitra byl zveřejněn metodický pokyn k přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací.

²⁹ Zákon č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb.,

o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Právní předpisy, které nabyly účinnosti 1. ledna 2021:

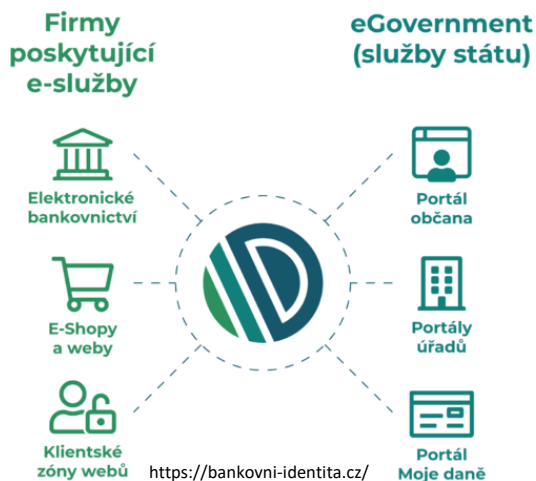
Novela zákona o bankách

Prostřednictvím zákona č. 49/2020 Sb. došlo k novelizaci zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, kdy bude bankám nově povoleno poskytovat identifikační služby jako podnikatelskou činnost od 1. ledna 2021.

Projekt bankovní identity má za cíl zejména umožnit klientům bank použít svoje přihlašovací údaje do internetového bankovníctví také pro přístup k online službám veřejné správy a dalších třetích stran.

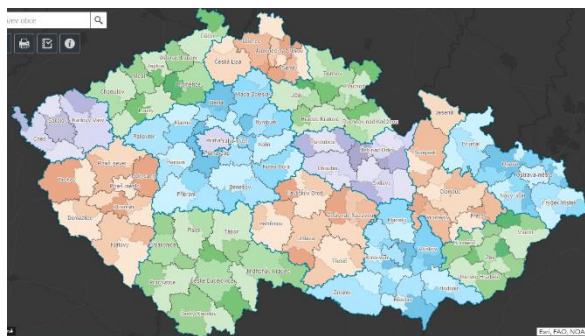
Dále je novelizací zákona č. 21/1992 Sb. upravena možnost použití bankovních identifikačních prostředků rovněž mimo rámec tzv. **kvalifikovaného systému elektronické identifikace** (tj. mimo komunikaci s Národním bodem dle zákona o elektronické identifikaci) pro účely autentizace pro služby třetích stran a pro služby veřejné správy, jejichž poskytovatelé nespádají do kategorie státních orgánů nebo územně samosprávných celků.

Bankám a pobočkám zahraničních bank se rovněž nově přiznává možnost přístupu do základních registrů ČR dle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, které obsahují aktuální údaje o jejich klientech a přístup do dalších souvisejících agentových informačních systémů (AIS). Přístup k těmto registrům by pak bankám a pobočkám zahraničních bank napomohl efektivně plnit povinnosti stanovené právními předpisy. Změnový zákon č. 49/2020 Sb. rovněž umožňuje přístup do základních registrů a dalších AIS také České kanceláři pojistitelů a pojišťovnam.

Postih za opakované hlasování ve volbách do Evropského parlamentu

Dne 1. ledna 2021 nabyly účinnosti zákon č. 282/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon implementuje příslušný evropský předpis a zavádí postih pro případ, že by někdo hlasoval ve volbách do Evropského parlamentu vícekrát v různých státech.

Nová právní úprava správního členění území České republiky

Dne 1. ledna 2021 vstoupil v účinnost nový zákon o územně správním členění státu, který nahradil stávající, již zastaralý zákon z roku 1960. **Území České republiky se člení na správní obvody (samosprávných) krajů a hl. m. Prahy a v nižší úrovni na správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) vymezené výčtem území příslušných obcí. Všechny úrovně jsou vzájemně skladebné.** Okresy zůstávají zachovány.

Formálně do té doby stále existující velké administrativní kraje (7) tímto byly zrušeny, protože již několik desetiletí nebyly funkční a byly nahrazeny novými samosprávnými kraji, kterých je 13 plus hl. m. Praha. Dále byly odstraňovány některé anomálie ve vymezení území obcí a v některých případech byly též některé obce přesunuty do správního obvodu jiné ORP.

Zákon mění povinnost na možnost některých úřadů ORP za účelem lepší obslužnosti území zřídit pracoviště na území sousedícího velkého města. Konkrétně Černošice budou moci mít i nadále pracoviště svého úřadu v Praze, Nýřany v Plzni a Šlapanice v Brně. Prováděcí vyhláškou je využito zvláštní zákonné možnosti a pro některé obce je stanovena jejich odlišná příslušnost do okresu, než by odpovídala zařazení do správního obvodu ORP.

Místní poplatky

V souvislosti s přijetím novely zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností došlo v roce 2020 k výrazné změně v oblasti místních poplatků.

Novelou zákona o místních poplatcích (zveřejněnou ve Sbírce zákonů pod č. 543/2020 Sb., s účinností od 1. 1. 2021) byla odstraněna dosavadní dvojkolejnost právní úpravy způsobů zpoplatnění komunálního odpadu a v zákoně o místních poplatcích jsou nově upraveny poplatky za komunální odpad. **Obec je oprávněna rozhodnout, zda na svém území zavede poplatek za obecní systém odpadového hospodářství nebo poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.** Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství je založen na obdobném principu jako rušený poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Jednoduchost jeho správy je však vyvážena absencí vazby na skutečnou produkci komunálního odpadu a částečně i na to, zda poplatník poplatku v obci skutečně žije, nebo je v ní pouze přihlášen. Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci vychází z množství vyprodukovaného odpadu odkládaného do soustředovacích nádob nebo na obcí určená místa, případně z kapacity soustředovacích prostředků. Tento poplatek je založen na obecných principech práva životního

prostředí „znečišťovatel platí“ a „platí tolik, kolik vyhodíš“.

Další změna zákona o místních poplatcích byla v roce 2020 provedena v souvislosti s přijetím zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony (novela zákona zveřejněna ve Sbírce zákonů pod č. 609/2020 Sb., s účinností od 1. 1. 2021). Změna se týká **místního poplatku z pobytu**. Kromě dosavadního vynětí pobytu, při kterém je na základě zákona omezoována osobní svoboda, z předmětu daně je dle nové právní úpravy zákona o místních poplatcích z předmětu poplatku vyňat pobyt ve zdravotnickém zařízení poskytovatele lůžkové péče, pokud je tento pobyt hrazenou zdravotní službou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění nebo pokud je její součástí. Při hospitalizaci tedy předmět poplatku z pobytu naplní pouze ty pobyty, které nejsou hrazeny jako zdravotní služba nebo její součást z veřejného zdravotního pojištění. **Současně došlo k úpravě osvobození od poplatku z pobytu.** Od poplatku je osvobozena osoba hospitalizovaná na území obce ve zdravotnickém zařízení poskytovatele lůžkové péče s výjimkou osoby, které je poskytována lázeňská léčebně rehabilitační péče. Toto osvobození se netýká osob, kterým je poskytována příspěvková lázeňská léčebně rehabilitační péče nebo které pobývají v lázních jako samoplátci.

PŘIPRAVOVANÁ LEGISLATIVA

Sbírka právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů

Ministerstvo vnitra již v roce 2019 připravilo legislativní návrh na vytvoření jednotné veřejně přístupné elektronické platformy – Sbírkou právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů, ve které by bylo na jednom místě uvedeno znění všech právních předpisů vydaných jednotlivými územními samosprávnými celky ČR a správními úřady s omezenou místní působností.

Hlavním cílem návrhu zákona je posílení právní jistoty, dosažení adekvátní a skutečné informovanosti adresátů právních předpisů.

Legislativní návrh Ministerstva vnitra byl v průběhu roku 2020 projednán Poslaneckou sněmovnou a v závěru roku zamířil k dalšímu projednávání do Senátu. Sbírku právních předpisů byla vyhlášena ve Sbírce zákonů v průběhu ledna 2021 a Ministerstvo vnitra následně vytvoří a od 1. ledna 2022 spustí provoz informačního systému Sbírkou. Blíže viz **sněmovní tisky č. 575 a č. 576³⁰**.

Zákon o svobodném přístupu k informacím

a) Novelizace zákona o svobodném přístupu k informacím – odstranění aplikačních nedostatků

Ministerstvo vnitra zpracovalo na základě požadavků z praxe návrh změny zákona o svobodném přístupu k informacím. Cílem je náprava stávajícího právního stavu v oblasti svobodného přístupu k informacím, který vykazuje určité deficity jak z hlediska ochrany žadatelů, tak z hlediska povinných subjektů.

Základním obsahem návrhu je:

- **Obrana proti zneužívání práva na informace žadatelů.**
- **Administrativní zjednodušení vyřizování žádostí.**
- **Úprava lhůt pro vyřízení žádosti a některé procedurální změny.**

Nově se součástí návrhu zákona stala novela zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, do níž se navrhuje zpracovat některé instituty obsažené v novele zákona o svobodném přístupu k informacím a také informační příkaz.

Návrh byl koncem loňského roku předložen po schválení vládou do Poslanecké sněmovny a je veden jako **sněmovní tisk č. 633³¹** (nyní před prvním čtením). K návrhu bylo prozatím podáno 5 pozměňovacích návrhů.

b) Transpoziční novela zákona o svobodném přístupu k informacím

Ministerstvo vnitra připravilo návrh legislativních změn k transpozici Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/1024 ze dne 20. 7. 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru. Termín transpozice je 17. 7. 2021. Návrh je nyní projednáván orgány Legislativní rady vlády.

Hlavní okruhy změn:

- **Nové vymezení povinných subjektů.**
- **Rozšíření publikace informací formou otevřených dat.**
- **Publikace dat z výzkumu.**

³⁰ <https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?O=8&T=575> a <http://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?O=8&T=576>.

³¹ <http://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?O=8&T=633>.

ZPRACOVÁNÍ ZPRÁV RIA K PRÁVNÍM PŘEDPISŮM

Pandemická situace se výrazně dotkla i agendy RIA (hodnocení dopadů regulace – *regulatory impact assessment*) Návrhy právních předpisů předkládané v nouzovém stavu³² neobsahovaly závěrečné zprávy RIA³³. Tato skutečnost výrazně snížila zejména podíl návrhů zákonů se zpracovanou závěrečnou zprávou RIA. Vlivem pandemie se také snížil počet prezenčních jednání Komise RIA a většina materiálů byla projednávána ve zkrácených řízeních (per rollam).

V případě věcných záměrů zákona byla zpráva RIA zpracována vždy (5). U návrhů zákonů naopak nebyla zpracována v 72 % případů, tj. k 112 návrhům (pravděpodobně poslaneckých návrhů, u kterých není RIA vyžadována). Ve 21 případech nezpracování zprávy RIA vyplývalo z plánu legislativních prací vlády, ve 22 případech byla udělena výjimka předsedkyní Legislativní rady vlády, ve zbylých případech se jednalo o jiné důvody (zejména krizová situace vyvolaná pandemií covid-19, dále zákon o státním rozpočtu a jeho novelizace). V případě podzákonných právních předpisů převažovaly předklady bez zpracované zprávy RIA. U návrhů, kde nebyla zpracována, bylo zhodnocení dopadů

navrhovaného řešení v rozsahu požadovaném Legislativními pravidly vlády součástí důvodové zprávy nebo odůvodnění.

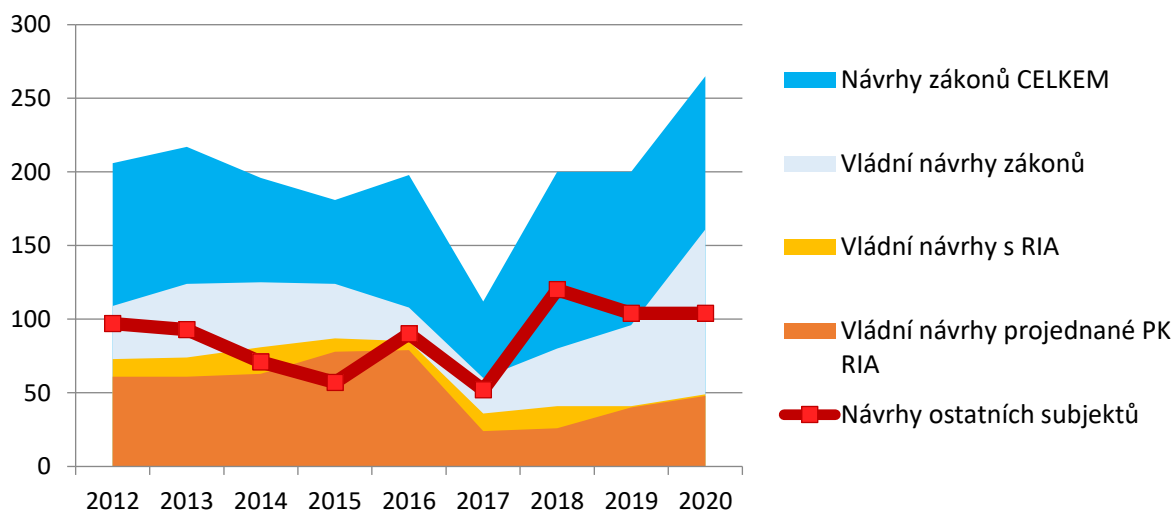
Pracovní komise RIA, která od roku 2011 hodnotí kvalitu zpráv RIA, v roce 2020 **hodnotila 55 zpráv RIA**. Celkově 10 z nich doporučila vládě schválit beze změn, 34 po zapracování doporučení a u 11 uvedla, aby vláda projednávání přerušila do doby přepracování zprávy RIA předkladatelem.³⁴

Tabulka: Přehled právních předpisů a doprovodného zpracování zprávy RIA za rok 2020

Druh právního předpisu	Se zpracovanou zprávou RIA	Bez zpracované zprávy RIA
Věcný záměr zákona	5	0
Návrh zákona	44	112
Návrh nařízení vlády	22	54
Návrh vyhlášky	20	129

Zdroj: Úřad vlády ČR

RIA v rámci návrhů zákonů (2012–2020)

Zdroj: Úřad vlády ČR

³² Nouzový stav byl vyhlášen od 12. 3. do 17. 5. 2020 a následně od 5. 10. 2020 s přesahem do následujícího roku.

³³ Dle bodu 3.8 písm. d) Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace se RIA nezpracovává v případech krizových situací.

³⁴ Doplnující informace lze nalézt ve Výroční zprávě Legislativní rady vlády -

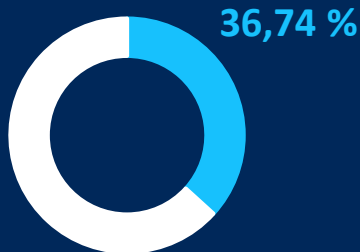
<https://www.vlada.cz/scripts/detail.php?pgid=59>

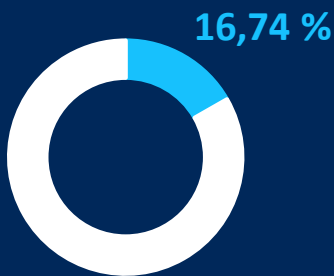

VOLBY 2020

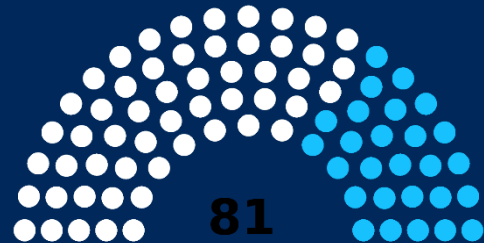
Volební účast
v prvním kole

Volební účast
ve druhém kole

SENÁT

27 zvolených senátorů
(z toho pouze 4 ženy)

32 V červnu se konaly
doplňující volby
v obvodu č. 32 Teplice.
Volební účast byla
15,79 % (1. kolo)
a 9,26 % (2. kolo).

ZASTUPITELSTVA KRAJŮ

Volební účast

37,95 %

675 zvolených krajských
zastupitelů (z toho
pouze 137 žen)

VOLBY

DOPLŇOVACÍ VOLBY DO SENÁTU VE VOLEBNÍM OBVODU Č. 32

Termín voleb byl stanoven na dny 27. a 28. března 2020 (I. kolo voleb) a 3. a 4. dubna 2020 (případně II. kolo voleb). Nicméně s ohledem na vypuknutí pandemické situace související s covid-19 byl aplikován ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, a došlo k posunutí hlasování na 5. a 6. června 2020, a to zákonem č. 187/2020 Sb.

Samotné hlasování pak bylo provázeno řadou opatření zajišťující bezpečný průběh voleb, a to jak pro voliče, tak pro volební orgány (zejména členy okrskových volebních komisí). Ta byla stanovena v směrnici Ministerstva vnitra k hygienickým a protiepidemickým opatřením v doplňovacích volbách.

VOLBY DO ZASTUPITELSTEV KRAJŮ A DO TŘETINY SENÁTU

Aktuální epidemické situaci bylo nutno přizpůsobit i volby do krajských zastupitelstev a do 1/3 Senátu konané ve dnech 2. a 3. října.

Volební zákony obsahují ustanovení, podle nichž je nařízena karanténa nebo izolace **překážkou výkonu práva volit**. Parlament ČR proto schválil speciální zákon č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020, čímž odstranil pro krajské a senátní volby překážku výkonu práva volit u těch voličů, kteří byli v karanténě nebo izolaci kvůli nemoci covid-19.

Tito voliči mohli využít některý ze zvláštních způsobů hlasování:

- **hlasování z motorového vozidla u volebního stanoviště (tzv. drive-in hlasování);** bylo zřízeno celkem 78 stanovišť v jednotlivých okresech;
- **hlasování v pobytovém zařízení sociálních služeb, které bylo uzavřeno;** šlo zejména o domovy pro seniory;
- **hlasování do zvláštní přenosné volební schránky;** voliči, kteří nemohli využít drive-in, měli možnost požádat krajský úřad, aby k nim vyslal speciální komisi s přenosnou schránkou.

Zvláštní způsoby hlasování zajišťovaly speciální hlasovací komise složené ze tří vojáků a zapisovatele jmenovaného krajským úřadem; také sčítání těchto hlasů provedly zvláštní sčítací komise u krajského úřadu.

Hlasování a sčítání ve volebních místnostech bylo doprovázeno protiepidemickými opatřeními.

S novým zákonem spustilo Ministerstvo vnitra i informační kampaň, aby se k voličům včas dostaly relevantní informace (např. průběžné zveřejňování metodických materiálů a informací, instruktážní videa, speciální letáky doručované voličům domů spolu s hlasovacími lístky).

Celkové výdaje státního rozpočtu na volby roku 2020 činily 749,3 mil. Kč. Oproti plánovaným nákladům v rozpočtu došlo k nevyužití a tím úspoře cca 50 mil. Kč.

O zvláštní způsoby hlasování projevilo v krajských volbách i v obou kolech senátních voleb zájem celkem 6 524 voličů.

Volby do zastupitelstev krajů a I. kolo voleb do Senátu

Kraj	voliči v drive-in stanovištích	uzavřená zařízení	voličů hlasujících v zařízení	žádosti o zvláštní přenosnou schránku
Středočeský	668	3	66	334
Plzeňský	267	0	0	107
Jihočeský	298	2	43	94
Karlovarský	59	0	0	49
Ústecký	214	0	0	108
Liberecký	191	0	0	85
Královéhradecký	191	3	34	99
Pardubický	169	0	0	110
Vysočina	259	0	0	63
Olomoucký	233	0	0	97
Jihomoravský	411	1	7	213
Zlínský	295	0	0	132
Moravskoslezský	234	0	0	134
Hl. město Praha	183	0	0	151
Celkem	3672	9	150	1776

II. kolo voleb do Senátu

Kraj	voliči v drive-in stanovištích	uzavřená zařízení	voličů hlasujících v zařízení	žádosti o zvláštní přenosnou schránku
Středočeský	63	0	0	42
Plzeňský	11	0	0	8
Jihočeský	39	2	7	17
Karlovarský	13	0	0	7
Ústecký	7	0	0	5
Liberecký	5	0	0	9
Královéhradecký	26	1	0	49
Pardubický	0	0	0	1
Vysočina	50	0	0	16
Olomoucký	11	0	0	24
Jihomoravský	63	0	0	51
Zlínský	64	0	0	57
Moravskoslezský	25	1	16	21
Hl. město Praha	136	0	0	83
CELKEM	513	4	23	390

Zdroj (2x): Ministerstvo vnitra, odbor voleb

MÍSTNÍ REFERENDUM

Místní referendum se v roce 2020 konalo **celkem v 15 obcích, z toho 12 referend proběhlo souběžně s podzimními volbami**. Na základě zákona č. 350/2020 Sb., byly zvláštní způsoby hlasování použity i pro místní referendum konané v souběhu s volbami.

Evidence ohlášených místních referend, kterou vede Ministerstvo vnitra, je dostupná na webových stránkách www.mvcr.cz (konkrétně zde: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx>).

SDRUŽOVÁNÍ V POLITICKÝCH STRANÁCH A V POLITICKÝCH HNUTÍCH

V roce 2020 vznikly 2 politické strany a 11 politických hnutí. V případě 5 politických stran a 11 politických hnutí došlo k jejich zániku. K 31. 12. 2020 tak bylo v rejstříku politických stran a politických hnutí zapsáno **celkem 251 subjektů**.

Výkon práva sdružovat se v politických stranách a hnutích slouží občanům k jejich účasti na politickém životě společnosti, zejména na vytváření zákonodárných sborů a orgánů vyšších územních samosprávných celků a orgánů místní samosprávy. Zvýšený zájem o vznik nových politických subjektů zaznamenává Ministerstvo vnitra, jako státní orgán příslušný k registraci politických stran a politických hnutí, především ve spojitosti s volbami dle příslušných volebních zákonů.

Příspěvek politickým stranám a hnutím ze státního rozpočtu za rok 2020 činil 563,8 mil. Kč.

Seznam politických stran a politických hnutí: <https://aplikace.mvcr.cz/seznam-politickych-stran/>

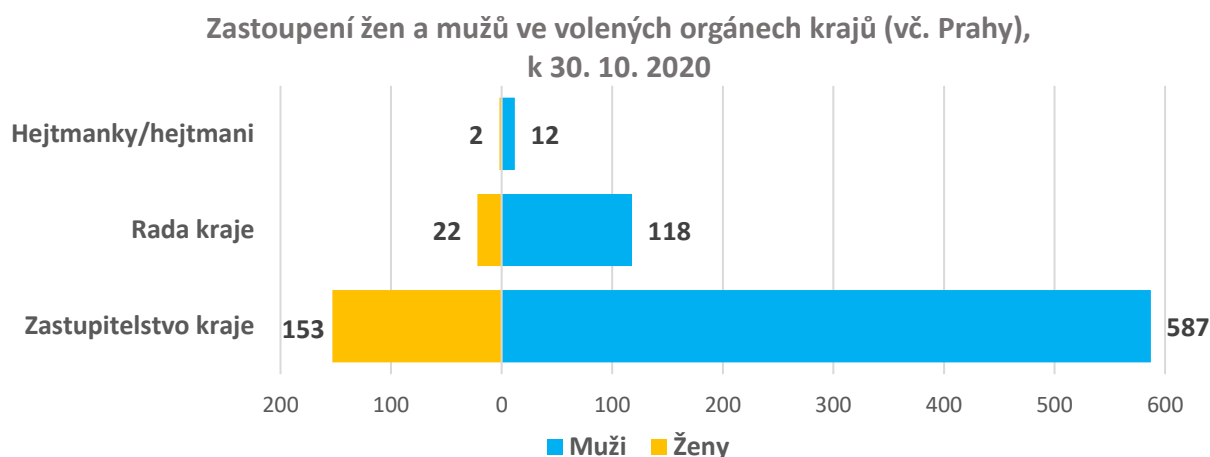
ZASTOUPENÍ ŽEN A MUŽŮ VE VOLENÝCH ORGÁNECH

V roce 2020 jsme oslavili výročí 100 let od momentu, kdy bylo poprvé ústavně garantováno volební právo žen na českém území. Rok tak nesl významnou symboliku v otázce zastoupení žen ve volených orgánech.

Ve volbách do třetiny Senátu kandidovalo 38 žen a 197 mužů. **Zvoleny byly 4 ženy a dále také 23 mužů.** V Senátu tím po volbách roku 2020 působilo 12 senátorek a 69 senátorů.

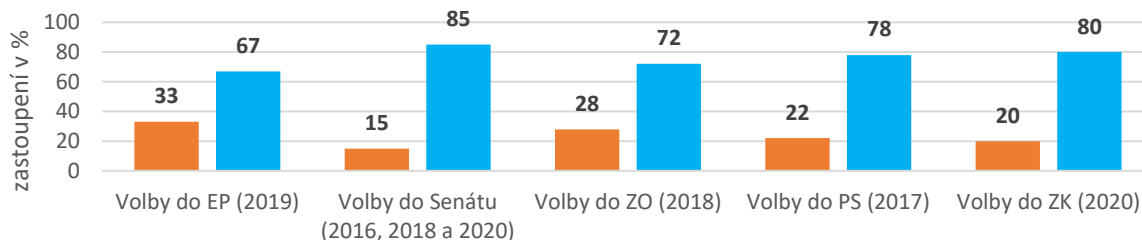
V říjnu 2020 se současně konaly volby do krajských zastupitelstev. V nich kandidovalo 3 545 žen a 8 258 mužů. **Zastupitelkami se stalo 137 žen a zastupiteli 538 mužů.** Do čela krajů (do funkce hejtmanky) se ženy dostaly pouze ve dvou krajích – Středočeském (Petra Pecková) a Plzeňském (Ilona Mauritzová).

V případě Senátu i zastupitelstev krajů jde o dvě volená tělesa, která dlouhodobě drží nejvyšší nepoměr zastoupení žen a mužů.

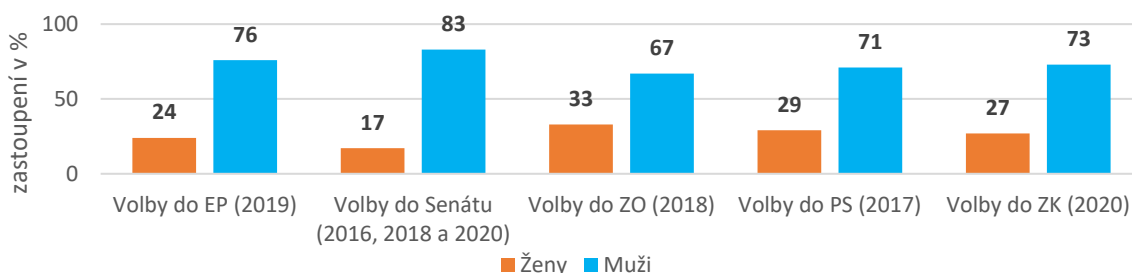

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ – Složení volených orgánů krajských úřadů k 30. říjnu 2020 (korekce počtu hejtmanky ke konci roku 2020) (ČSÚ: <https://www.czso.cz/csu/czso/7-verejny-zivot-a-rozhodovani-0knfx1wzyz>).

Zastoupení žen a mužů ve volených orgánech (v %)

Zastoupení žen a mužů coby kandidátů do volených orgánů (v %)

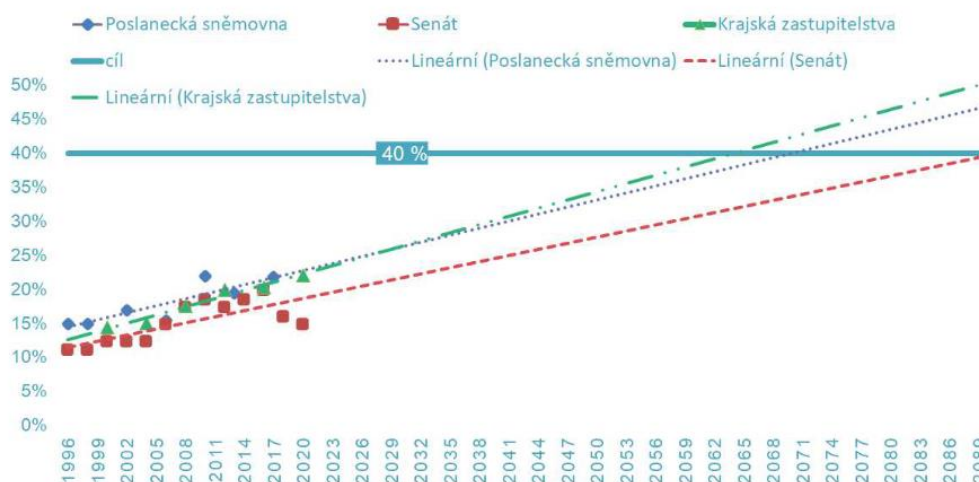
Zdroj (2x): Vlastní zpracování dle dat ČSÚ – *Zaostřeno na muže a ženy 2020* (data k 31. 12. 2020). Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/7-verejny-zivot-a-rozhodovani-0knfx1wyz>.

Dlouhodobým trendem u voleb do zastupitelských sborů je pozvolný růst počtu zvolených žen a u většiny voleb také růst počtu kandidujících žen (výjimku tvoří např. poslední volby do krajských zastupitelstev). Byť je tento růst kontinuální, je také relativně pomalý. Například mezi lety 2000 a 2020 vzrostlo zastoupení žen v krajských zastupitelstvech o 7,7 p.b. (z 14,4 % na 22,1 %). Na 40% zastoupení žen v krajských zastupitelstvech by Česko při zachování tohoto tempa růstu čekalo dalších

46 let. Zastoupení žen v Poslanecké sněmovně mezi lety 1996 a 2017 vzrostlo z 15 % na 22 %, tedy o 7 p.b. Ve sněmovně by tímto tempem bylo 40% zastoupení žen dosaženo v roce 2071. Obdobná situace panuje i v ostatních zastupitelských sborech.

Předchozí pasáž o dlouhodobém trendu u voleb je převzata ze Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030, Úřad vlády ČR, únor 2021.

Lineární trend procentuálního zastoupení žen ve veřejných funkcích

Zdroj: Převzata ze Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030, Úřad vlády ČR, únor 2021.

STATISTIKY 2020

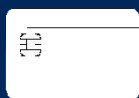
-3743

O tolik meziročně klesl celkový počet obyvatel ČR. Důvodem je i nebývale vysoká úmrtnost spojená s nemocí covid-19.

38 909

Tolik meziročně přibylo cizinců s trvalým nebo přechodným pobytem v ČR. Celkově v Česku nyní žije 634 790 cizinců. Jde zejména o pracovní migranty.

976 098

vydaných občanských průkazů. Tj. o 112 939 ks méně než v roce 2019. Z celku u 107 100 ks došlo k aktivaci elektronického čipu, který zpřístupňuje elektronické služby státu.

275 887

vydaných cestovních dokladů. Tj. meziroční pokles o 356 004 ks (o 56 %). Důvodem výrazného poklesu bylo omezení možnosti cestovat z důvodu pandemie.

862 406

vydaných řidičských průkazů. Tj. o 163 877 ks více než v předchozím roce.

483 906

registrovaných vozidel, což je oproti roku 2019 pokles o významných 83 451 (jde o 14x větší pokles než mezi roky 2018 a 2019). Z celkového počtu bylo 295 688 (61 %) zcela nových, zbytek tvořila vozidla ojetá.

STATISTIKY

STÁTNÍ OBČANSTVÍ

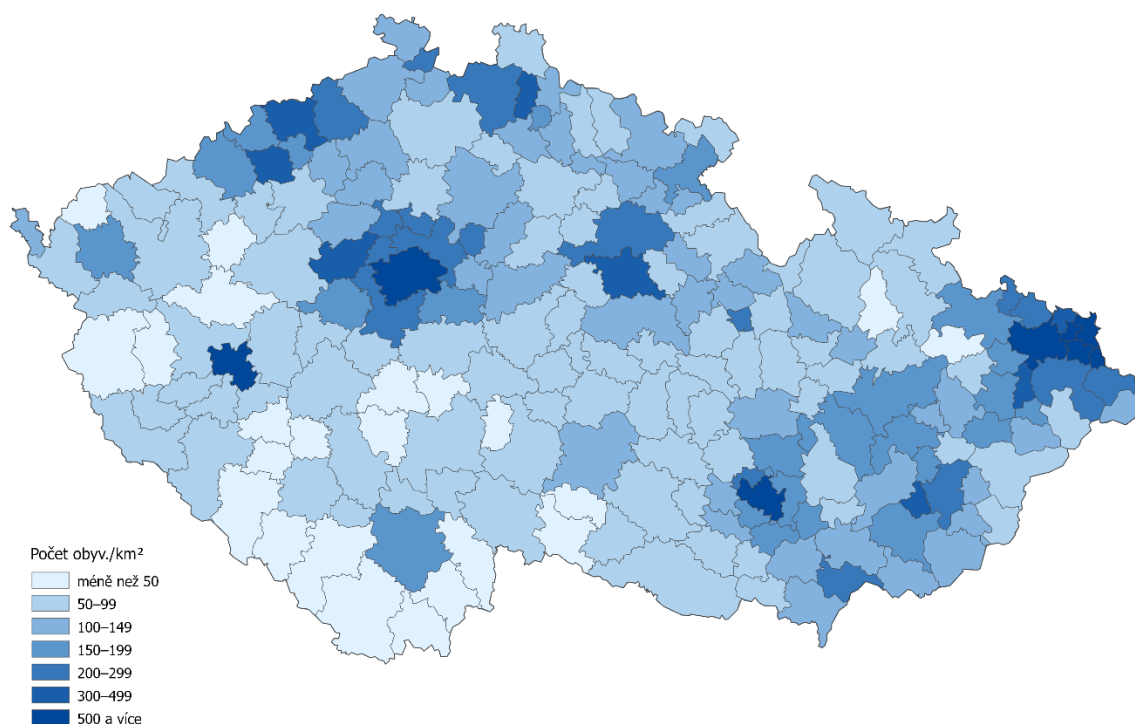
V roce 2020 bylo **uděleno státní občanství ČR celkem 2 656 cizincům** (317 osobám méně než v předchozím roce), z toho se jednalo ve 31 případech o osoby, kterým byla v ČR v minulosti udělena mezinárodní ochrana formou azylu. Nejčastěji přitom šlo o žadatele s původním státním občanstvím z Ukrajiny (939, tj. 35 %), Ruska (514, tj. 19 %) a Slovenska (365, tj. 13 %).

OBYVATELSTVO

Občané

Podle informativního přehledu Ministerstva vnitra³⁵ o počtu občanů za rok 2020 bylo v České republice **10 283 928 občanů**. Z toho 5 251 260 žen (51 %) a 5 032 668 mužů (49 %). Meziročně počet občanů klesl o 3 743 (tj. o 0,04 %). Celkem 8 794 684 občanů bylo na konci roku 2020 starších patnácti let.

Mapa hustoty zalidnění dle správních obvodů obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2020.

Zdroj: Vlastní zpracování, dle dat MV ČR

³⁵ Rozdílnost dat o počtu obyvatel – **Data Ministerstva vnitra** vycházejí z evidence obyvatel obecních úřadů. Odděleně je sledován počet občanů ČR a počet cizinců. Jsou evidováni jak cizinci s trvalým, tak přechodným pobytem (pokud se nahlásí). Vedle nich jsou někdy používána také **data Českého statistického úřadu (ČSÚ)** o počtu obyvatel v obcích, která vznikají na základě statistických hlášení o narození a úmrtí a souborů stěhování (soubory stěhování

se rozumí údaj o přistěhování a vystěhování za hranice územní jednotky) v návaznosti na výsledky posledního sčítání lidu. Čísla ČSÚ zahrnují všechny obyvatele, kteří mají v ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na státní občanství. Údaje zahrnují také cizince s vízy nad 90 dnů, cizince s přiznaným azylem, občany zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občany třetích zemí s dlouhodobým pobytem.

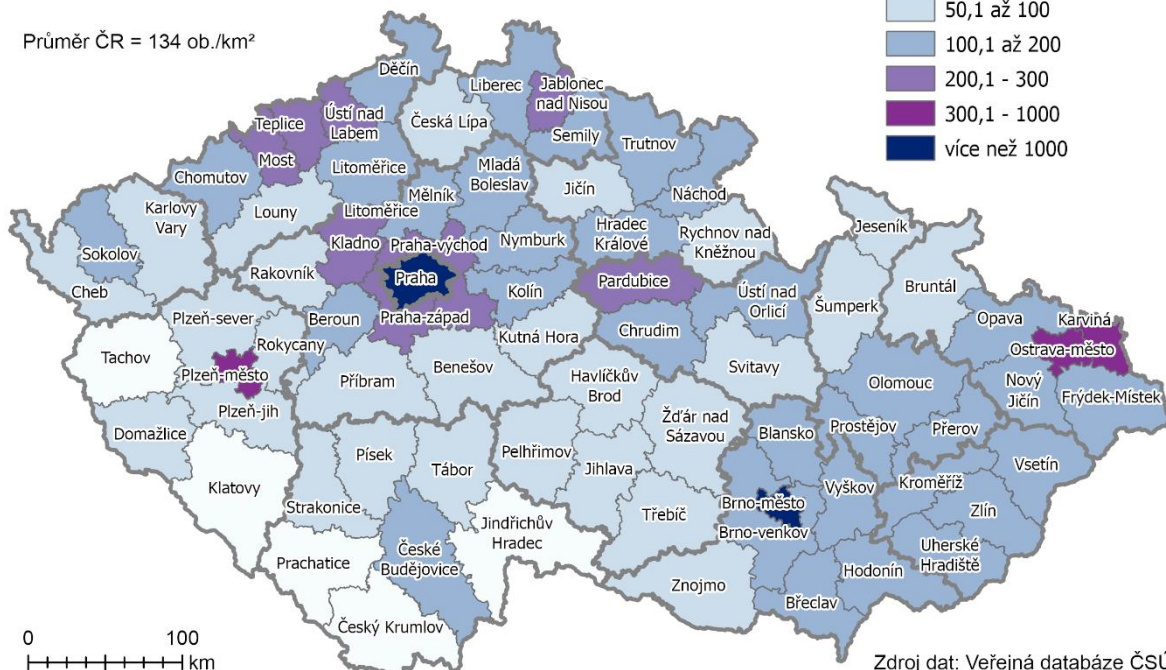
Mapa hustoty zalidnění dle okresů a Hl. m. Prahy k 31. 12. 2020.

HUSTOTA ZALIDNĚNÍ V OKRESECH A HL. MĚSTĚ PRAZE

v roce 2020

Průměr ČR = 134 ob./km²

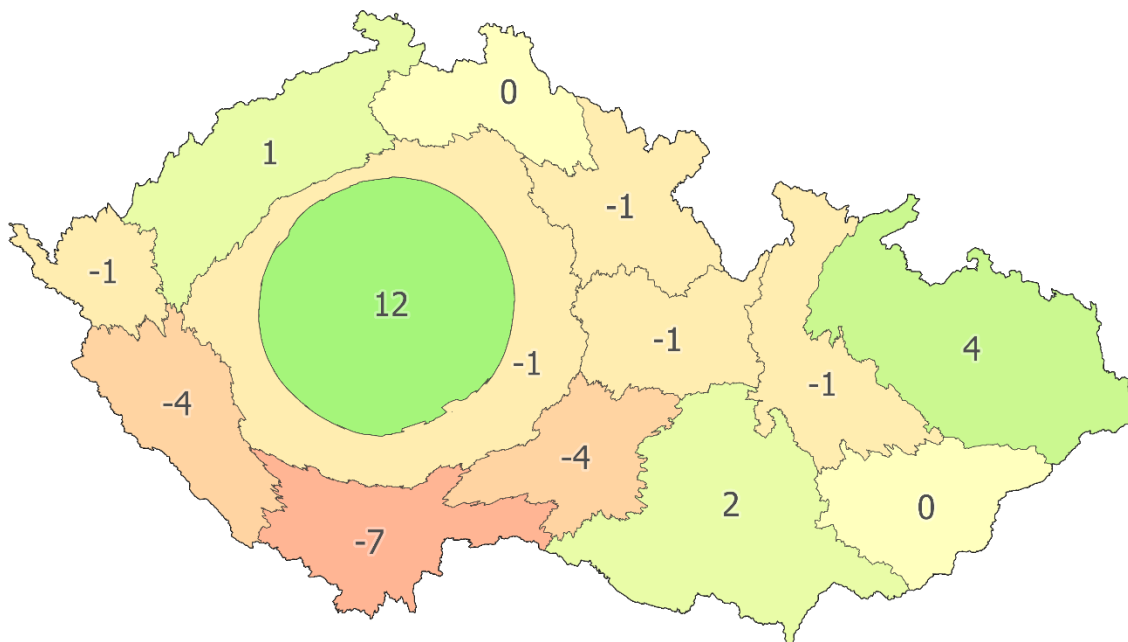
Počet obyvatel na km²

Zdroj dat: Veřejná databáze ČSÚ

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ.

Mapa rozlohy krajů úměrné počtu jejich obyvatel (anamorfnní znázornění), 2020.

Pozn.: Uvedené číslo je údaj o změně v procentních bodech rozdílu mezi podílem v procentech jednotlivých anamorfovaných krajů na celkové rozloze anamorfované ČR a podílem krajů reálných na reálné ČR.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat MV ČR.

Cizinci

Informativní přehled Ministerstva vnitra o cizincích se zaevidovaným přechodným či trvalým pobytem na území České republiky za rok 2020 ukazuje, že v České republice na konci roku 2020 žilo celkem **634 790 cizinců (z toho 309 608 s trvalým pobytem a 325 182 s přechodným pobytem)**. Oproti konci roku 2019 jde o nárůst v hodnotě 38 909 osob, tedy cca o populaci okresního města. Meziročně tak přibylo 8 924 cizinců s trvalým pobytem (tj. nárůst o 2,97 %) a 29 985 s přechodným pobytem (tj. nárůst o 10,16 %). Z celkového počtu 634 790 cizinců bylo 272 454 žen (43 %) a 362 336 mužů (57 %).

Z významných národnostních menšin lze jmenovat Ukrajince (77 176 přechodný pobyt, 88 478 trvalý pobyt). U cizinců ukrajinské národnosti došlo k výraznému meziročnímu nárůstu (+18 588 osob s přechodným pobytem a +1 548 osob s trvalým pobytem). Dále jde o Slováky (68 878 přechodný pobyt, 55 666 trvalý pobyt), Vietnamce (9 564 přechodný pobyt, 53 320 trvalý pobyt), Rusy (19 259 přechodný

pobyt, 22 648 trvalý pobyt), Němce (16 306 přechodný pobyt, 4 555 trvalý pobyt), Poláky (9 763 přechodný pobyt, 10 970 trvalý pobyt), Rumuny (13 579 přechodný pobyt, 4 817 trvalý pobyt) a Bulhary (11 777 přechodný pobyt, 6 140 trvalý pobyt). Těchto osm národností tvoří celkem 472 896 cizinců s trvalým nebo přechodným pobytem na území České republiky (tj. 74,5 %).

Nejvíce cizinců žilo v hlavním městě Praze (229 413), Brně (37 071 okres Brno-město, 7 179 okres Brno-venkov), Plzni (21 569 okres Plzeň-město, 12 200 okres Plzeň-jih), Mladé Boleslavi (13 868), Ostravě (12 111) a aglomeraci Prahy (okresy Praha-západ a Praha-východ (29 646)).

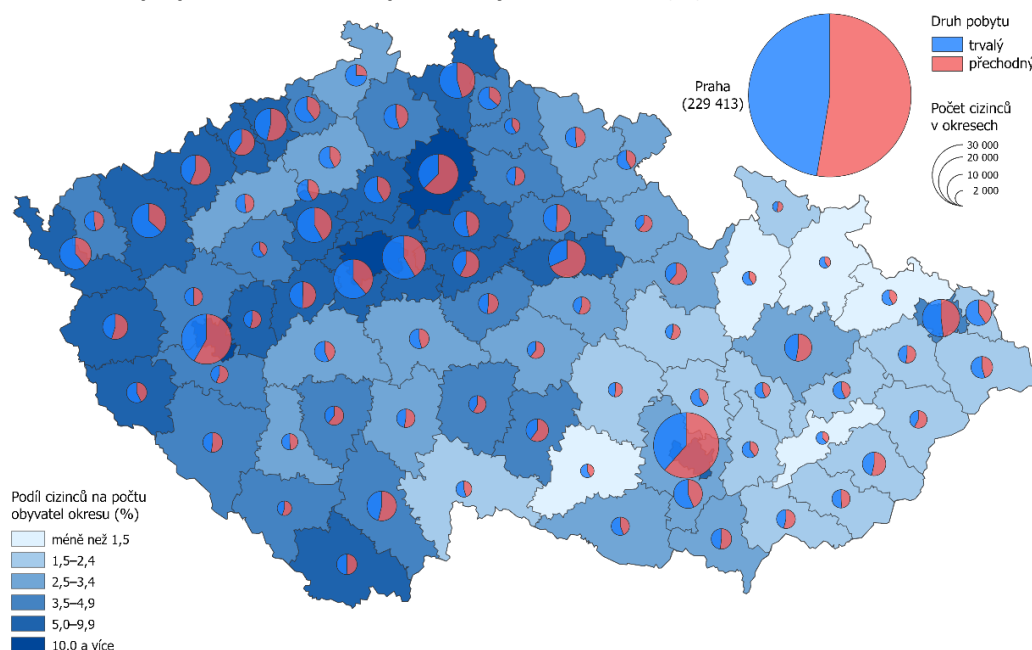
V poslední dekádě počet cizinců žijících na území ČR neustále rostl. Stejně tak se konstantně zvyšoval meziroční nárůst, a to až do roku 2019, ve kterém došlo ke zpomalení nárůstu cizinců na přírůstek srovnatelný s rokem 2016. Ovšem v roce 2020 se přírůstek téměř vrátil na úroveň v tomto ohledu rekordního roku 2018.

Vývoj počtu cizinců celkem (trvalý pobyt + přechodný pobyt) dle dat Ministerstva vnitra

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
438 213	441 536	451 923	467 562	496 413	526 811	566 931	595 881	634 790
	+3 323	+10 387	+15 639	+28 851	+30 398	+40 120	+28 950	+38 909

Zdroj: Vlastní zpracování, dle dat MV ČR: Informativní přehledy cizinců se zaevidovaným přechodným či trvalým pobytem na území ČR, data jsou k 31. 12. daného roku, dostupné z: www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem

Mapa podílu cizinců na počtu obyvatel okresu (%) k 31. 12. 2020.

Zdroj: Vlastní zpracování, dle dat MV ČR

Migrace

Legální migrace

Mezi cizinci pobývajícími legálně na území ČR **převažují občané třetích zemí** (380 951, tj. 60 %) **nad občany členských států EU, EHP a Švýcarska** (253 839 osob, tj. 40 %)

U cizinců, kteří mají na území České republiky přechodný pobyt, **převažuje účel pobytu zaměstnání** (50,8 %), dále účel pobytu **sloučení rodiny** (17,3 %), **studium** (7,7 %) a **podnikání** (5,4 %).

Pracovní migrace

Dne 14. prosince 2020 stanovila vláda ČR nové roční **kvóty pro pracovní migraci z vybraných zemí mimo EU**. Vláda k tomu kroku přistoupila z důvodu přetrvávající vysoké poptávky českých zaměstnavatelů po pracovní síle. Kvóty pro příchod vysoce kvalifikovaných zahraničních pracovníků ze třetích zemí byly celkově **navýšeny o 30 %**. **Ve srovnání s rokem 2020 se také zdvojnásobila kvóta vyhrazená pro středně a nízko kvalifikované zaměstnance z Běloruska a Filipín**. Pracovní migrace bude na základě nových kvót ještě více soustředěna do vládních migračních programů, které fungují od r. 2019.

Mezinárodní ochrana

V roce 2020 **podalo žádost o mezinárodní ochranu** v České republice celkem **1 164 osob**, což je ve srovnání s rokem 2019 o 39,4 % méně. Nejčastěji šlo o cizince z následujících zemí: Ukrajina (351), Gruzie (144), Vietnam (65), Bělorusko (65) a Uzbekistán (64). **Azyl byl udělen pouze ve 42 případech; v 72 případech byla udělena doplňková ochrana**.

Nelegální migrace

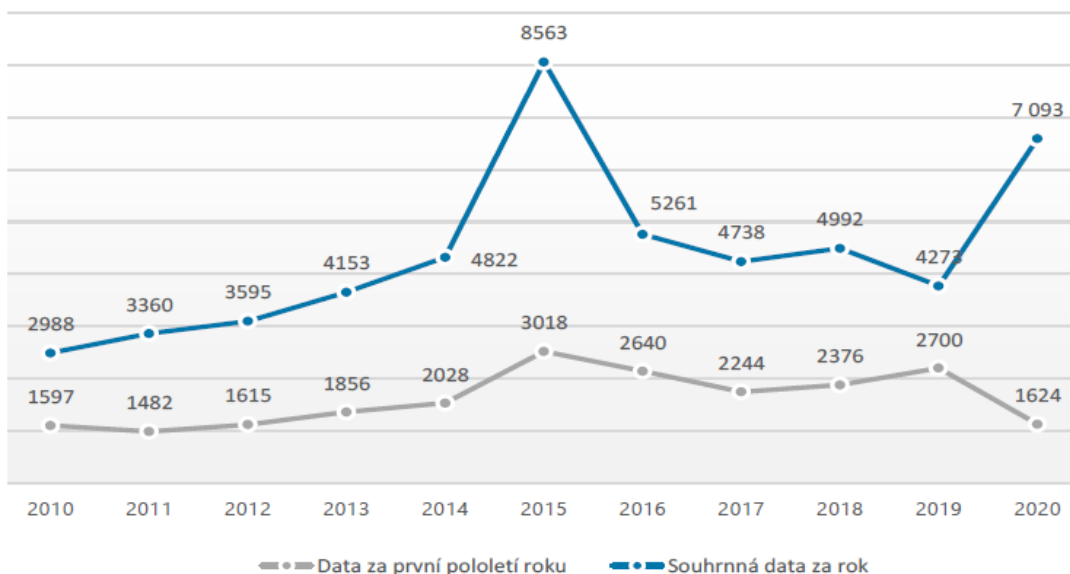
Za celý rok 2020 bylo zadrženo celkem **7 093 osob**, které byly na území ČR nelegálně.

V roce 2020 odcestovalo z ČR do země původu v rámci programu asistovaných dobrovolných návratů organizovaným Ministerstvem vnitra celkem **687 osob**. Správa uprchlických zařízení (SUZ) poskytla v roce 2020 asistenci při návratu 36 osob. Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) asistovala v roce 2020 u 337 návratů.

V rámci nuceného návratu odcestovalo z České republiky do země původu celkem 256 osob.

Pasáže k migraci jsou přejety ze čtvrtletní zprávy o migraci za 4. čtvrtletí 2020, kterou zpracoval odbor azylové a migrační politiky MV ČR v roce 2021.

Vývoj nelegální migrace v ČR

zdroj: RSCP

Zdroj: Převzato ze čtvrtletní zprávy o migraci za 4. čtvrtletí 2020, OAMP MV ČR, 2021

Vstup do ČR

V roce 2020 bylo na zastupitelských úřadech ČR podáno celkem **177 467 žádostí o udělení krátkodobého víza** (oproti roku 2019 pokles o 76 %). Nejvíce žádostí o krátkodobé vízum podali státní příslušníci Ukrajiny (95 176 žádostí; 93 618 uděleno), Ruska (žádostí 47 367; uděleno 47 329), Číny (6 213 žádostí, uděleno 7 044), Turecka (4 889 žádostí, uděleno 4 842) a Indie (4 783 žádostí; uděleno 3 899). Procentuálně nejvýznamnější poklesy byly zaznamenány u občanů Číny (-95,4 %). Uděleno bylo celkem 167 261 krátkodobých víz (oproti roku 2019 pokles o 76,1 %).

O **dlouhodobá pobytová oprávnění** při vstupu do ČR požádalo v roce 2020 celkem **43 742 cizinců** (meziročně o 36 % méně). Evidováno bylo 14 007 žádostí o dlouhodobé vízum, obdobně jako v předchozím roce nejčastěji podaných státními příslušníky Ukrajiny (4 167; uděleno 3 508), Ruska (2 852; uděleno 2 543), dále následovali státní příslušníci Kazachstánu (906; uděleno 904) a USA (651; uděleno 935).

O udělení **povolení k dlouhodobému pobytu** požádalo **dalších 29 735 cizinců ze třetích zemí** (meziroční pokles o 33,6 %). Vedle státních příslušníků Ukrajiny (20 933 žádostí) podali nejvíce žádostí občané Ruska (1 482 žádostí) a Vietnamu (1 000 žádostí). **Uděleno bylo celkem 28 150 povolení k dlouhodobému pobytu**, nejvíce státním příslušníkům Ukrajiny (19 660), Ruska (1 391) a Vietnamu (978).

Pobyt na území ČR

Ministerstvo vnitra v roce 2020 **přijalo celkem 139 838 žádostí od cizinců v souvislosti s vyřizováním pobytových agend**, což je o pětinu více než v předchozím roce (+ 19,3 %).

Státní příslušníci třetích zemí podali 13 468 žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu, (meziročně o 8 % více). Nejčastěji se jednalo o občany Ruska (3 431 žádostí), Ukrajiny (3 309 žádostí) a Kazachstánu (1 088 žádostí). Vydáno bylo celkem 12 682 povolení k dlouhodobému pobytu.

V roce 2020 bylo **oznámeno 26 663 změn zaměstnavatele nebo pracovní pozice**, což je o 9 119 více než v roce 2019. Vyhověno bylo v 21 941 případech.

O **prodloužení stávajícího povolení k dlouhodobému pobytu požádalo 55 519 cizinců ze třetích zemí**, ministerstvo 53 644 povolení prodloužilo, nejvíce občanům Ukrajiny (22 073), Ruska (8 407) a Vietnamu (3 178). O změnu účelu dlouhodobého pobytu požádalo 2 673 cizinců ze třetích zemí, ministerstvo povolilo změnu účelu dlouhodobého pobytu v 2 849 případech, nejčastěji státním příslušníkům Ruska (1 048), Ukrajiny (622) a Kazachstánu (376).

V roce 2020 **požádalo 19 438 občanů EU o vydání potvrzení o přechodném pobytu**, nejčastěji ze Slovenska (8 178), Rumunska (1 856) a Maďarska (1 409). **Vydáno bylo celkem 19 022 potvrzení o přechodném pobytu občana EU**. O udělení povolení k přechodnému pobytu požádalo 4 261 rodinných příslušníků občanů EU, nejvíce státní příslušníci Ukrajiny. Vydáno bylo celkem 4 554 povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU.

Ekonomická aktivita cizinců v ČR

Ke dni 31. 12. 2020 bylo úřady práce ČR evidováno **v postavení zaměstnanců celkem 644 164 cizinců** – z toho 390 058 občanů členských států EU/EHP a Švýcarska včetně jejich rodinných příslušníků a 254 106 cizinců ze třetích zemí, z nichž se v 109 790 případech jednalo o zahraniční pracovníky, kteří na trh práce vstupují na základě pracovního povolení.

Ze států mimo EU měli na trhu práce tradičně nejvyšší zastoupení státní příslušníci Ukrajiny (159 468), Ruska (17 236) a Vietnamu (14 401). Ze států EU/EHP a Švýcarska byli nejvíce zastoupeni státní příslušníci Slovenska (204 294), Polska (46 567), Rumunska (45 363) a Bulharska (37 145).

Pasáže jsou přežaty ze Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR, kterou zpracoval odbor azylové a migrační politiky MV ČR v roce 2021.

Osobní doklady – občanské průkazy

V roce 2020 bylo podáno 976 098 žádostí o vydání občanských průkazů. Vydáno bylo 951 549 ks. Roční počet vydávaných občanských průkazů v posledních letech klesá (meziroční pokles o 149 092 ks, tj. výkyv o 13 %). Z celku byl u 107 100 průkazů aktivován elektronický čip zpřístupňující elektronické služby státu.

Občany je využívána také možnost vyhotovení osobního dokladu ve zkrácené lhůtě. V roce 2020 bylo takto vyrobeno:

- 56 287 kusů občanských průkazů, což z celkového počtu představuje 5,77 %.

TOP 10 úřadů vydávajících občanské průkazy dle počtu vydaných OP, 2020

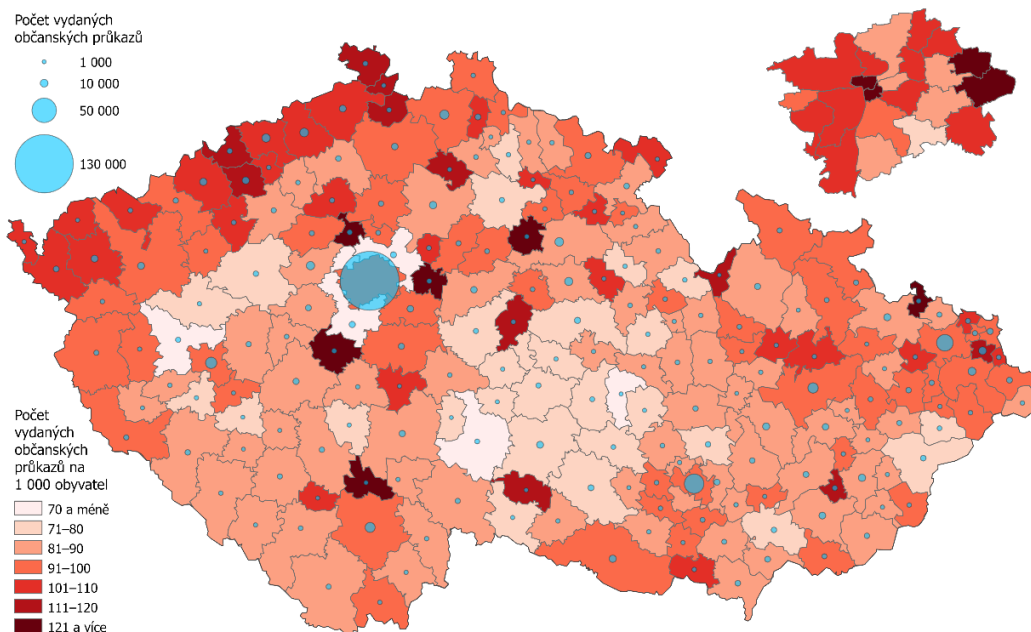
Úřad ORP (nebo MČ Prahy)	Počet vydání
Brno	38 101
Ostrava	31 032
Plzeň	18 244
Olomouc	16 024
České Budějovice	15 243
MČ Praha 4	14 143
Liberec	13 317
MČ Praha 6	12 574
Hradec Králové	12 121
Ústí nad Labem	12 117

Úřady vydávající občanské průkazy s nejmenším počtem vydání OP, 2020

Úřad ORP (nebo MČ Prahy)	Počet vydání
Pacov	741
Konice	857
Nepomuk	857
Horažďovice	961
Králíky	983
Železný Brod	991
Blatná	1 141
Blovce	1 161
Náměšť nad Oslavou	1 189
Rýmařov	1 237

Zdroj (2x): Vlastní zpracování dle dat MV ČR.

Počet vydaných občanských průkazů na 1000 obyvatel SO ORP, za rok 2020

Zdroj: Vlastní zpracování, dle dat MV ČR

OSOBNÍ DOKLADY – CESTOVNÍ DOKLADY

V roce 2020 bylo vydáno 275 887 kusů cestovních pasů. Počet cestovních dokladů vydávaných občanům ČR byl v roce 2020 výrazně ovlivněn epidemickou situací v České republice i v celém světě (uzavření hranic, omezení možnosti cestování). Počet vydaných cestovních dokladů meziroční klesl o 356 004 ks, tj. o 56 %.

TOP 10 úřadů vydávajících cestovní doklady dle počtu vydaných cestovních pasů, 2020

Úřad ORP (nebo MČ Prahy)	Počet vydání
Brno	14 993
Ostrava	8 614
Plzeň	5 210
MČ Praha 6	5 148
MČ Praha 4	4 972
České Budějovice	4 876
Olomouc	4 776
Liberec	4 665
Hradec Králové	3 869
MČ Praha 8	3 587

Ve zkrácené lhůtě bylo vydáno:

- 11 673 kusů cestovních pasů, což z celkového počtu představuje 4,23 %.

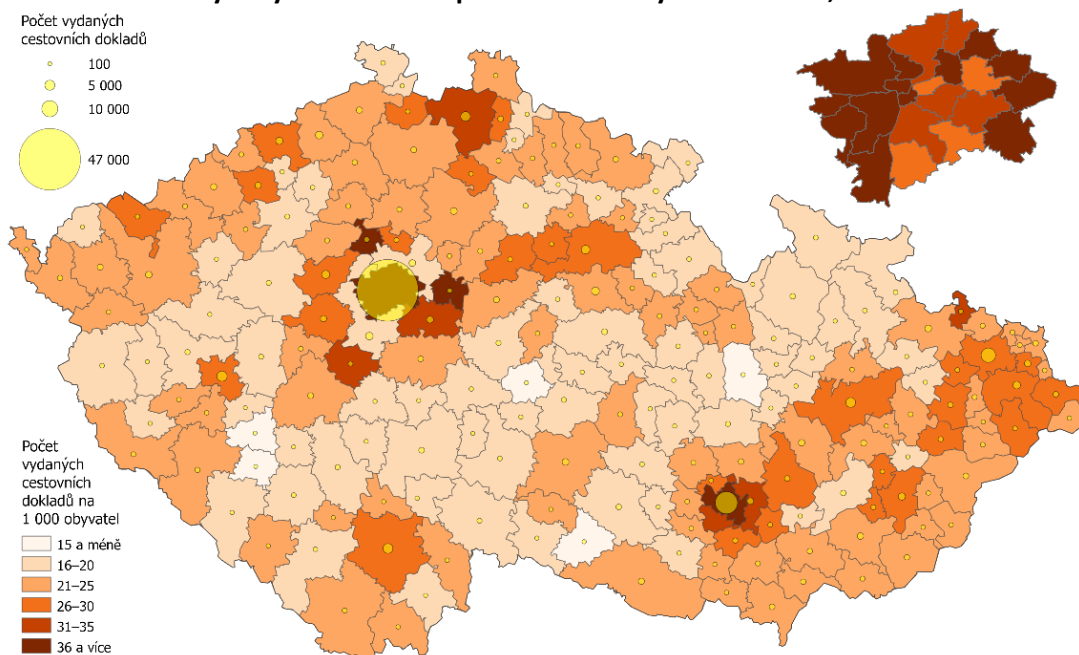
Z celkového počtu vyrobených osobních dokladů občanům ČR, tj. 1 252 136 kusů bylo ve zkrácené lhůtě vydáno 67 960 ks dokladů (5,4 %).

Úřady vydávající cestovní doklady s nejmenším počtem vydání cestovních pasů, 2020

Úřad ORP (nebo MČ Prahy)	Počet vydání
Pacov	147
Nepomuk	149
Králíky	166
Horažďovice	171
Konice	172
Blovic	198
Kraslice	215
Vítkov	229
Železný Brod	234
Horšovský Týn	243

Zdroj (2x): Vlastní zpracování dle dat MV ČR.

Počet vydaných cestovních pasů na 1000 obyvatel SO ORP, za rok 2020

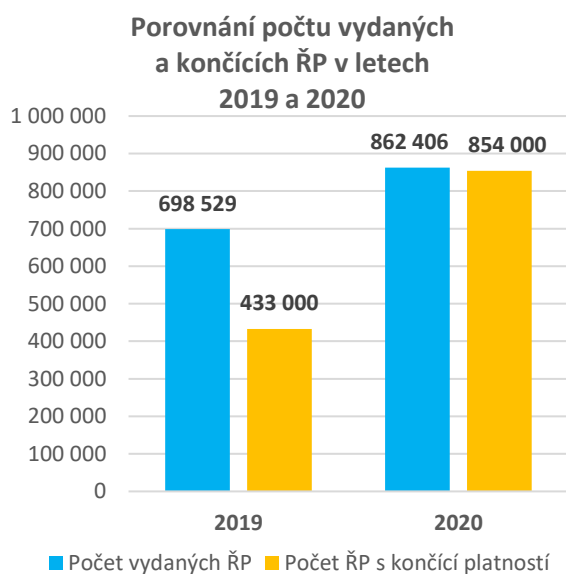

Zdroj: Vlastní zpracování, dle dat MV ČR

AGENDA ŘIDIČŮ A REGISTR VOZIDEL

Řidičské průkazy

I za omezeného provozu úřadů bylo v roce 2020 vydáno **862 406 řidičských průkazů**, tj. o 163 877 více než v předchozím roce. Důvodem bylo velké množství řidičských průkazů, kterým končila platnost. Ve zrychleném režimu s poplatkem bylo vydáno 46 864 řidičských průkazů, bez poplatku dalších 550 řidičských průkazů.

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MD ČR, 2020

Skokový nárůst ve vydávání řidičských průkazů zaznamenaly zejména **Černošice**, kde meziroční nárůst činil 3 532 průkazů (tj. 30% nárůst).

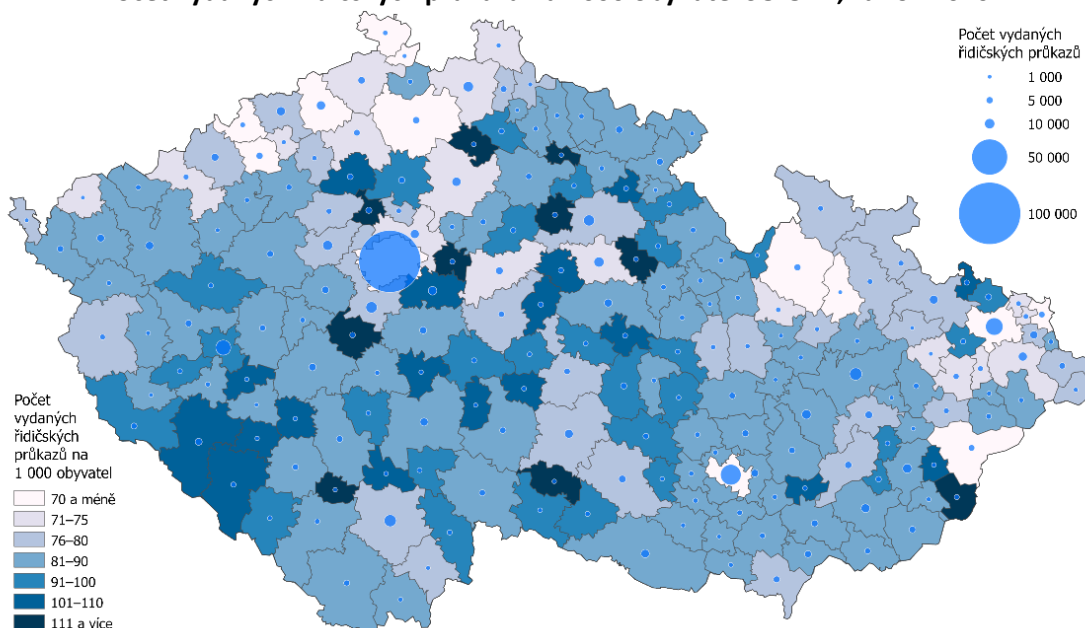
V říjnu 2020 byla mimořádným opatřením **automaticky prodloužena platnost** řidičských průkazů, kterým končila platnost v době nouzového stavu.

TOP 10 úřadů vydávajících řidičské průkazy dle počtu podaných žádostí o vydání ŘP, 2020

Úřad ORP (nebo hl. m. Praha)	Počet žádostí
Praha (celkem)	90 844
Brno	26 262
Ostrava	21 400
Plzeň	17 794
Olomouc	13 544
České Budějovice	13 055
Černošice	11 963
Hradec Králové	11 410
Liberec	10 327
Pardubice	9 940

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MD ČR.

Počet vydaných řidičských průkazů na 1 000 obyvatel SO ORP, za rok 2020

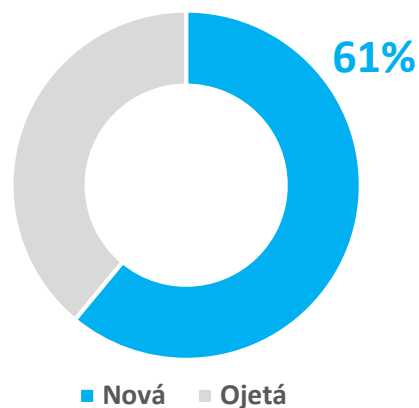
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MD ČR.

Registr vozidel

V roce 2020 bylo v registru vozidel zapsáno celkem **483 906 vozidel**, což je oproti roku 2019 pokles o významných 83 451 (jde o 14x větší pokles než mezi roky 2018 a 2019). Z celkového počtu bylo 295 688 (61 %) zcela nových, zbytek tvořila vozidla ojetá.

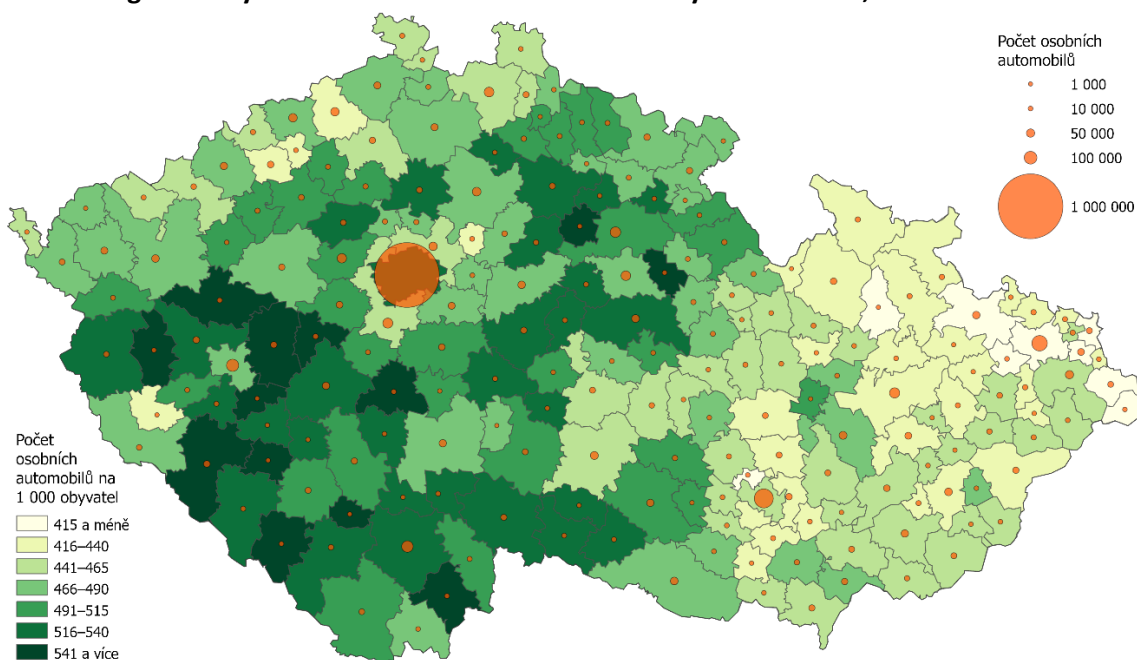
Podle statistik Svazu dovozců automobilů se **počet silničních vozidel meziročně rozrostl o 185 058 vozidel na celkových 8 337 317**. Vozový park v Česku také soustavně stárne. Za rok zestárl o 0,37 roku na průměrné stáří 18,28 roku. Od roku 2011 již vozový park zestárl o celé tři roky. U osobních automobilů se průměrné stáří zvýšilo na 15,28 roku (stáří zvyšuje zejména dovoz starších ojetých vozidel). Osobních vozidel bylo dle Svazu dovozců automobilů k 31. prosinci 2020 registrováno 6 129 874 ks.³⁶

Podíl nových a ojetých vozidel registrovaných v roce 2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MD ČR.

Počet registrovaných osobních automobilů na 1000 obyvatel SO ORP, k závěru roku 2020

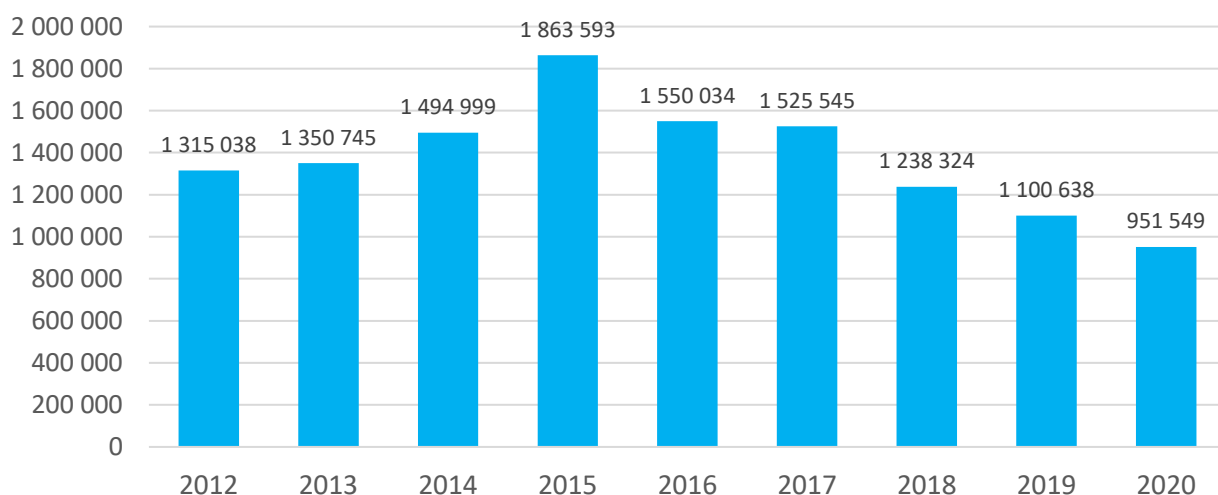
Zdroj: Vlastní zpracování, dle dat MD ČR

³⁶ <http://portal.sda-cia.cz/stat.php?v#rok=2020&mesic=12&kat=stav&vyb=&u pr=&obd=m&jine=false&lang=CZ&str=vpp>

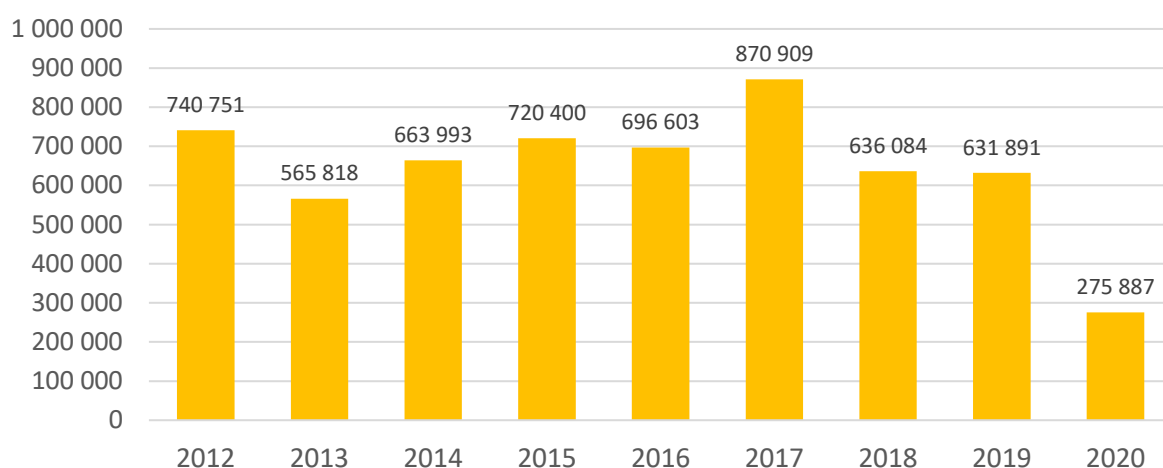

Porovnání v letech

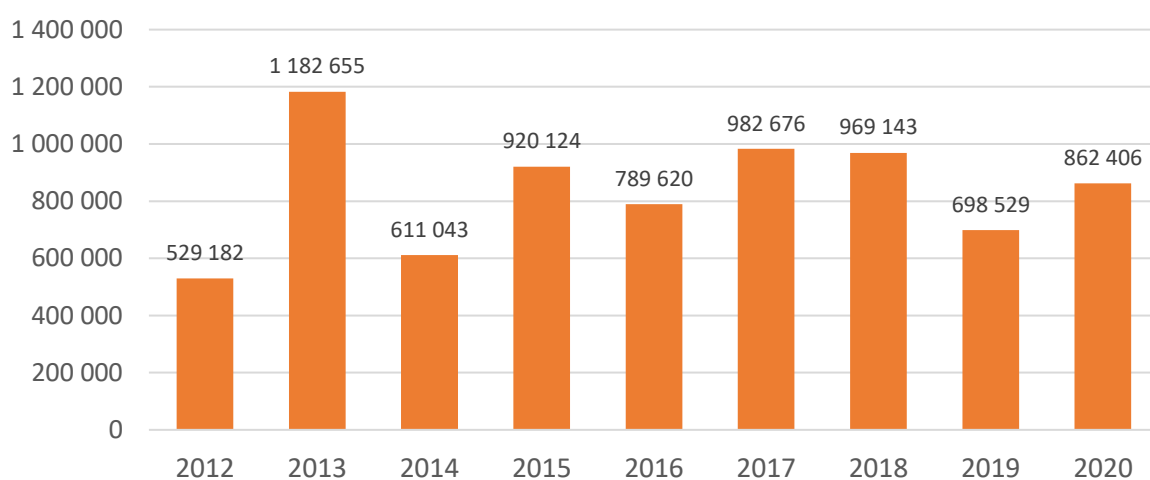
Počet vydaných občanských průkazů (2012 až 2020)

Počet vydaných cestovních dokladů (2012 až 2020)

Počet vydaných řidičských průkazů (2012 až 2020)

STATISTIKY 2020

110 631

zápisů narození. Meziročně úbytek -2002.

45 415

zápisů sňatků. Meziročně úbytek -9455.

129 289

zápisů úmrtí. Meziročně nárůst +16 927.

12 705

vydaných stavebních povolení. Meziročně úbytek -1898.

89 530

vydaných nových živnostenských oprávnění. Jejich celkový počet se tím navýšil na 3 921 322, což je historicky druhý nejvyšší počet (po roce 2007). Rostl i počet podnikatelů.

776

zahájených konání veřejných sbírek v roce 2020, z toho 41 bylo pořádáno v souvislosti s pandemií nemoci covid-19. Celkem bylo ke konci roku 2020 registrováno 2 028 veřejných sbírek.

MATRIČNÍ AGENDA

Dle dat ČSÚ v roce 2020 matriční úřady provedly celkem **285 335 prvozápisů. Z toho bylo 110 631 zápisů narozených dětí, 129 289 zápisů úmrtí a 45 415 zápisů sňatků.**

Oproti roku 2019 matriční úřady celkově provedly více prvozápisů. Nárůst zapříčinila zejména úmrtí, kterých meziročně přibylo 16 927. Na druhou stranu ubylo sňatků (o 9 455) i narození dětí (o 2 002).

V roce 2020 došlo ke zrušení tří matričních úřadů: Dolní Bělá, Stanovice a Hostomice. S účinností od 1. ledna 2021 vykonává matriční působnost celkem **1 272 matričních úřadů**, jejichž seznam je uveden v příloze č. 1 vyhlášky č. 207/2001 Sb.

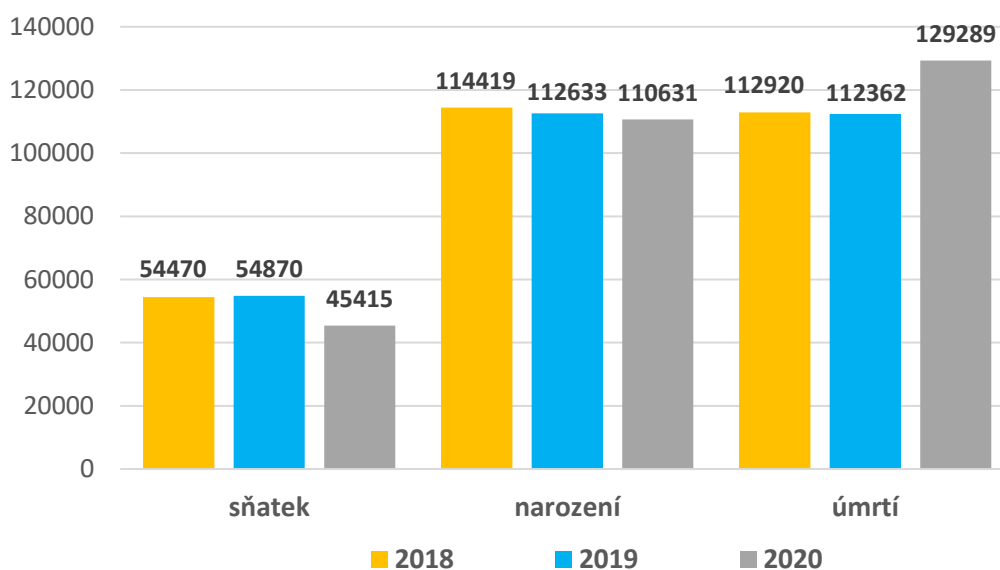
V průběhu roku 2020 byl vládou České republiky z epidemiologických důvodů opakovaně vyhlášen (prodlužován) nouzový stav a v návaznosti na to byla přijímána krizová opatření vlády a mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví.

Těmi byly omezovány podmínky pro konání svatebních obřadů a přijímání prohlášení o vstupu do registrovaného partnerství za

účelem omezení šíření nákazy způsobené koronavirem. Matriční úřady byly průběžně neprodleně informovány o postupu při konání svateb a přijímání prohlášení o vstupu do registrovaných partnerství za omezujících podmínek. Tyto obřady se dařilo i navzdory obtížné epidemiologické situaci realizovat.

Za rok 2020 bylo uzavřeno **324 registrovaných partnerství (oproti 331 v roce 2019)**. Registrované partnerství lze uzavřít pouze na tzv. Registrujícím matričním úřadě, kterých je v republice 14 (v každém kraji jeden) a dále také na tzv. Zvláštní matrice v Brně pro občany ČR žijící v zahraničí. V říjnu 2020 došlo vydáním usnesení vlády ČR k zákazu volného pohybu k faktickému zákazu uzavření registrovaného partnerství v Česku. Došlo k tomu, že registrované partnerství nebylo jmenováno ve zveřejněných výjimkách (oproti například svatbám). Po kritice bylo ovšem předmětné usnesení vlády ČR na konci listopadu 2020 nahrazeno revidovaným a možnost registrovaného partnerství se tím obnovila.

Počet prvozápisů v porovnání let 2018, 2019 a 2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ.

STAVEBNÍ AGENDA

Podle dat Ústavu územního rozvoje pracovalo v roce 2020 **na stavebních úřadech celkem 3505 úředních osob**. Šlo o velmi nízký nárůst oproti roku 2019, kdy na nich pracovalo 3499 úředních osob. Celkem 2178 z nich mělo v roce 2020 nad 10 let praxe. Dalších 353 mělo mezi 5 a 10 lety praxe.

Celkem se vydalo **15 258 územních rozhodnutí**, posouzení vlivů na životní prostředí však obsahovalo jen 20 územních rozhodnutí. Oproti roku 2019 došlo k poklesu vydání územních rozhodnutí o 1 940. **Územních souhlasů bylo vydáno 44 293**. Meziročně šlo o pokles v počtu 644 územních souhlasů.

Název úkonu	Počet celkem
Počet vydaných územních rozhodnutí	15 258
Počet vydaných společných povolení pro jednu stavbu	12 255
Počet vydaných společných povolení pro soubor staveb	5 839
Počet vydaných územních souhlasů	44 293
Počet vydaných společných územních souhlasů a souhlasů s provedením ohlášeného stavebního záměru	25 220
Počet vydaných souhlasů s ohlášením	11 867
Počet vydaných stavebních povolení	12 705
Počet vydaných kolaudačních souhlasů	34 716
Počet vydaných kolaudačních rozhodnutí	3 337

U vydaných společných povolení byl v případě jednotlivých staveb jen u 11 zpracován dokument vlivů na životní prostředí; u souboru staveb u 6.

Stavebních povolení bylo v roce 2020 vydáno 12 705. Oproti roku 2019 došlo k poklesu v počtu 1 898 vydaných stavebních povolení. **Co se týká kolaudačních souhlasů, těch bylo vydáno 34 716**. Meziroční pokles o 1 218 kolaudačních souhlasů.

Celkově lze tedy sledovat zhruba 12% pokles vydaných územních rozhodnutí a stavebních povolení, což lze spojovat s jistým útlumem ve stavebnictví. U územních souhlasů a kolaudačních souhlasů je pokles spíše nevýznamný.

Bytová výstavba a stavební produkce

V otázce stavebnictví byla dle dat ČSÚ v roce **2020 zahájena výstavba 35 253 bytů** (z toho 19 446 v rodinných domech a 9 426 v bytových domech; ve zbytku šlo o nebytové budovy). Za stejné období bylo **dokončeno 34 433 bytů** zahájených v předchozích letech (z toho 19 250 v rodinných domech a 10 973 v bytových domech). V obou případech jde o meziroční pokles, který se týká zejména zahájených a dokončených bytů v bytových domech (meziročně o 3 026 méně zahájených bytů v bytových domech a o 1 743 méně dokončených bytů v bytových domech). Po loňském rekordním roce poslední dekády tak opět nastal – zatím mírný – útlum výstavby.

ČSÚ shrnuje: „**Stavební produkce v roce 2020 reálně meziročně klesla o 7,7 %**. **Počet vydaných stavebních povolení v roce 2020 meziročně klesl o 0,3 %**, **stavební úřady jich vydaly 85 987**. **Orientační hodnota těchto staveb činila 389,7 mld. Kč a v porovnání s rokem 2019 klesla o 5,9 %**. **Bylo zahájeno meziročně o 8,9 % bytů méně**. **Dokončeno bylo o 5,4 % bytů méně.**“³⁷

Dle dat ČSÚ byla od roku 2006 do roku 2020 **v Česku dokončena výstavba 478 097 bytů**. Více než polovinu z nich (53 %) tvořily byty v nových rodinných domech. Počet dokončených bytů

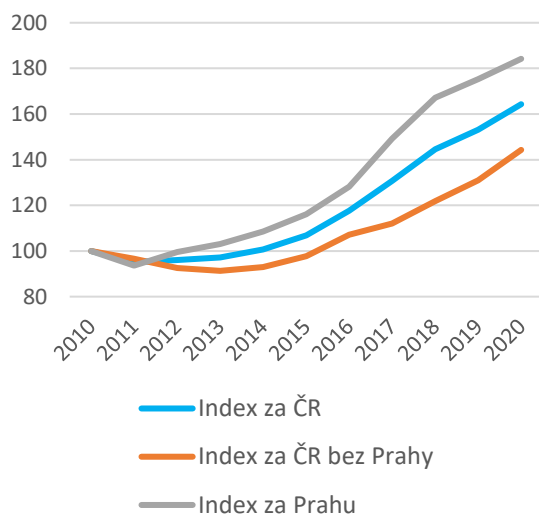
³⁷ <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/stavebnictvi-prosinec-2020>

klesal soustavně od roku 2008 do roku 2014, kdy nastala konjunktura, kterou přerušila až pandemie covidu-19, kdy v roce 2020 opět došlo k poklesu.³⁸

Česko bylo dle dat EUROSTATu v roce 2020 v rámci Evropské unie zemí s pátým nejvyšším indexem meziročního růstu cen nemovitostí (+8,4 %). Průměr EU přitom byl +5,2 %.³⁹

S Indexem nabídkových cen bytů pracuje i ČSÚ, který porovnává vývoj ceny bytů k výchozímu roku 2010 (hodnota indexu = 100). Z trendu vývoje je patrný strmý růst cen bytů v posledních pěti letech. Za posledních deset let se v Praze index ceny bytů začíná blížit svému dvojnásobku (v roce 2020 byl na hodnotě 184,2).

Vývoj indexu nabídkových cen bytů

Zdroj: ČSÚ - https://www.czso.cz/csu/czso/ceny_bytu

Nový stavební zákon

Problém s dostupností bydlení se čím dál tím více stává zásadním tématem. Nedostupnost bydlení, zejména ve velkých městech, již nezasahuje jen nízkopříjmové skupiny obyvatel, ale rovněž střední třídu. Za zásadní problém českého trhu

s nemovitostmi bývá označována pomalá výstavba způsobená vleklým a komplikovaným povolovacím řízením. Ani v roce 2020 ovšem nedošlo k prosazení **nového stavebního zákona**, jehož návrh z dílny MMR a Hospodářské komory ČR za přispění několika právních kanceláří stále vyvolává kontroverzi, ať už u samospráv, neziskových organizací nebo některých resortů. Nemluvě o faktu, že se zákon zaměřuje zejména na problém dlouhotrvajícího povolovacího procesu, nikoliv již na mechanismy zajištění výstavby dostupného bydlení. Předpoklad, že zrychlení a zjednodušení umožnění výstavby zastaví růst cen bytů, ovšem nelze brát za všespásný. Problémem návrhu zákona zůstává také návrh vyjmutí stavební agendy ze spojeného modelu výkonu státní správy a její převedení z obcí a krajů zcela pod stát.

Dostupnost bydlení

Jelikož v současné době neexistuje uspokojivé komplexní řešení (ne)dostupnosti bydlení, rozběhlo se několik dílčích projektů. Ministerstvo práce a sociálních věcí např. přišlo s projektem podpory sociálního bydlení⁴⁰ určeným pro lidi bez domova a v roce 2018 vypsaló výzvu na podporu Housing First. Aktuálně je v ní zapojeno celkem 13 projektů v 16 městech s celkovým plánem zabydlet 215 bytů. 156 z nich se přitom podařilo zabydlet už do konce roku 2020, přestože je většina projektů zhruba v polovině. MPSV má v úmyslu podporovat řešení a prevenci bezdomovectví metodou Housing First i nadále, například prostřednictvím připravovaného Operačního programu Zaměstnanost+.⁴¹

Mimo výzvu MPSV poskytují sociální bydlení metodou Housing First čtyři města: Praha, Brno, Liberec a Otrokovice. Ta již dohromady poskytla k zabydlení 219 bytů. **Celkově tedy na konci roku 2020 bylo metodou Housing First zabydleno 375 bytů ve 20 městech.**⁴²

³⁸ <https://www.statistikaamy.cz/2021/05/18/patnact-let-bytove-vystavby>

³⁹ <https://www.statistikaamy.cz/2021/02/18/rust-cen-nemovitosti-nepolevuje>

⁴⁰ <http://socialnibydeni.mpsv.cz/cs/>

⁴¹ <https://socialnibydeni.org/vysledky/na-konci-roku-2020-melo-diky-housing-first-stabilni-domov-375-domacnosti>

⁴² <https://socialnibydeni.org/wp-content/uploads/2021/02/MAPA-2020-E4.pdf>

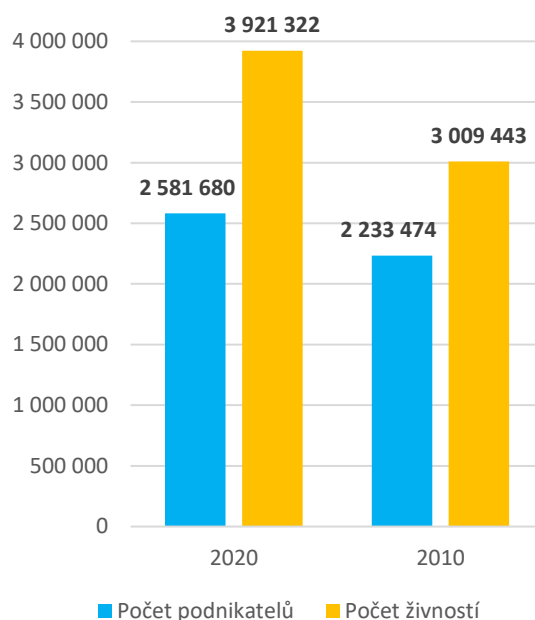
ŽIVNOSTENSKÁ AGENDA

Podle dat Ministerstva průmyslu a obchodu v roce 2020 **bylo vydáno nových 89 530 živnostenských oprávnění**. Jejich celkový počet se tím navýšil na **3 921 322**, což je historicky druhý nejvyšší počet (po roce 2007). Ani uzavření služeb v souvislosti s opatřeními proti šíření nákazy covid-19 tedy dlouhodobý růst počtu živností nezbrzdilo.

Z 3 921 322 živnostenských oprávnění jsou u 3 023 756 držitelé fyzické osoby a u 897 566 právnické osoby. **Na 1 000 obyvatel je v ČR již 366 živnostenských oprávnění**.

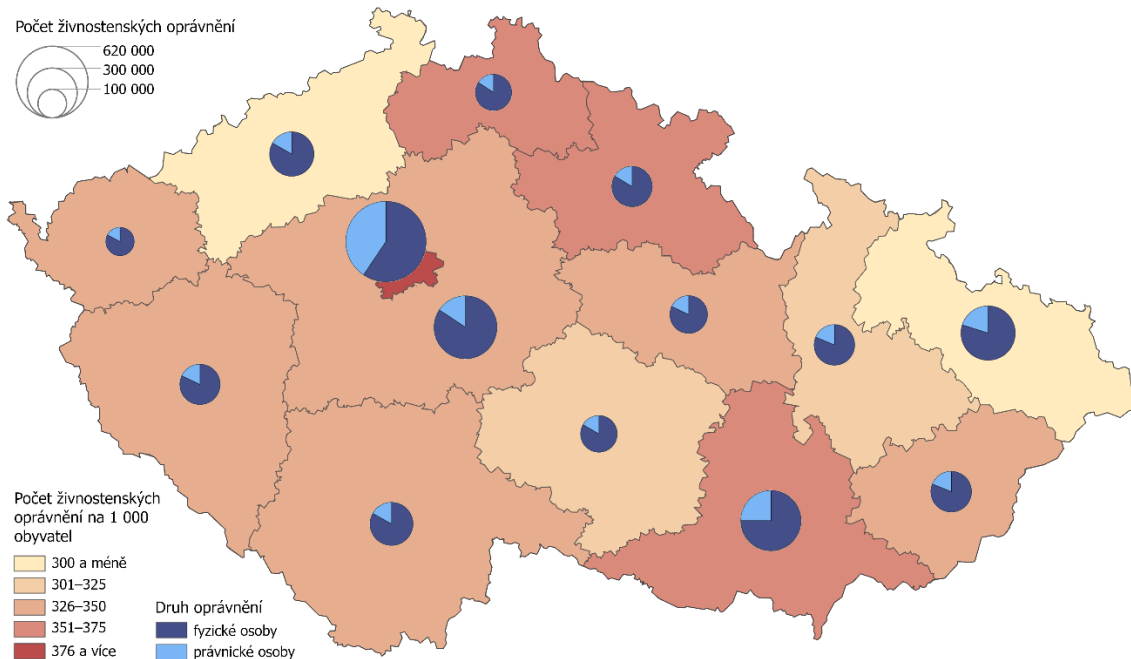
Za rok 2020 **přibylo 36 531 podnikatelů**. Stejně jako u živností nárůst nijak nevybočuje z tempa předchozích let. Celkový počet již dosáhl sumy **2 581 680 podnikatelů** (2 076 010 fyzických osob a 505 670 právnických osob). Počet podnikatelů každým rokem roste a rok 2020 tím byl opět rekordní. Za posledních 10 let se počet podnikajících zvýšil o 288 000. **Na 1 000 obyvatel je v ČR 241 podnikajících subjektů (fyzických i právnických osob)**. V průměru má každý podnikající subjekt 1,5 živnosti.

Porovnání počtu podnikatelů a živností v letech 2020 a 2010

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva průmyslu a obchodu, 2020

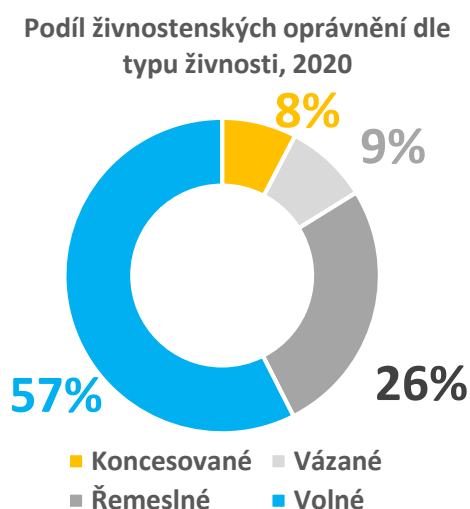
Počet živnostenských oprávnění na 1000 obyvatel kraje, za rok 2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MPO ČR

Z celkového počtu 2 076 010 podnikajících fyzických osob je **1 319 483 (63,5 %) mužů a 756 527 žen (36,5 %)**. Muži drží **2 018 399 živnostenských oprávnění (67 %)** a ženy **1 005 357 (33 %)**.

Nejvíce podnikajících subjektů na 1 000 obyvatel se nachází v Praze (421), Jihomoravském kraji (240) a Libereckém kraji (238). Naopak nejméně v Ústeckém kraji (186), Moravskoslezském kraji (190) a v Kraji Vysočina (199).

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva průmyslu a obchodu, 2020, dostupné z: www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/

Výrazně nejčastějším oborem živnosti je „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ – **2 225 499 oprávnění (tj. 57 %)**. Následují „Hostitelská činnost“ – **215 381 oprávnění (tj. 5,5 %)** a „Výroba a úprava kvasného lihu, konzumního lihu, lihovin a ostatních alkoholických nápojů (s výjimkou piva, ovocných vín a medoviny a ovocných destilátů získaných pěstitelským pálením) a prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin“ – **143 209 oprávnění (tj. 3,6 %)**. Všechny tři jsou dlouhodobě nejpočetnější obory a rostly i v roce 2020.

V České republice podniká **97 803 cizinců**, kteří jsou držiteli **131 155 živnostenských oprávnění**. Oproti roku 2019 jejich počet vzrostl o 4 022

podnikatelů a 6 587 živnostenských oprávnění. Data opět nijak nevybočují z trendu minulých let.

Nejvíce podnikatelů cizinců jsou Ukrajinci (24 155, tj. 25 %), Vietnamci (20 505, tj. 21 %) a Slováci (20 253, tj. 21 %). Největší koncentrace podnikajících cizinců je v Praze (39 653, tj. 40 %) a ve Středočeském kraji (11 316, tj. 11 %).

Dle dat České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) bylo na konci roku celkem **1 051 179 osob samostatně výdělečně činných (OSVČ)**. Z nich 611 383 (58 %) vykonávalo živnost jako hlavní činnost a zbylých 439 796 jako vedlejší činnost. Celkem 716 698 OSVČ platilo zálohy na pojistné na důchodové pojištění.

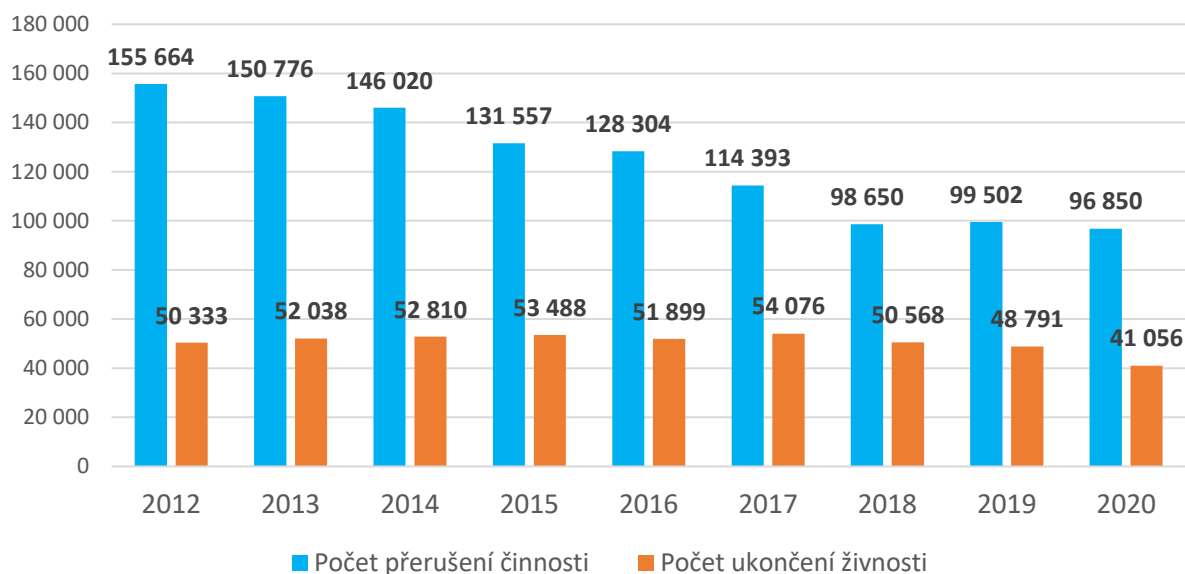
Pokud vezmeme data OECD, která jsou dostupná za rok 2019 pro vybrané členské země, můžeme získat jisté mezinárodní srovnání. OECD ovšem používá jinou metodologii. Měří podíl sebezaměstnaných osob na celkovém počtu pracujících dané země. U Česka za rok 2019 vykázalo podíl 16,8 % sebezaměstnaných, což bylo nad průměrem zemí EU (15 %).⁴³

Celkový počet živností a podnikatelů je ovšem jen jedním ukazatelem stavu českého podnikatelství. Dalším, a pro dobu pandemie, by se dalo předpokládat, že více vypovídajícím ukazatelem je **počet přerušených nebo ukončených živností**. Ovšem ani v těchto ukazatelích nepřinesl rok 2020 rozdíl od trendu předchozích let. **Za celý rok 2020 bylo zaznamenáno celkem 96 850 přerušeni činnosti a ukončeno bylo 41 056 živností, což je v obou případech nižší hodnota než v roce 2019.** Započítány jsou jak fyzické, tak právnické osoby. Potvrzuje se tím dlouhodobější trend růstu počtu podnikatelů a poklesu počtů přerušeni činnosti a ukončení živností. Rok 2020 na tomto trendu nic nezměnil.

Počty přerušeni činnosti vrcholily v letech 2009 a 2010, kdy dosahovaly roční míry přes 190 000 přerušeni. Od té doby klesají. Počty ukončení živností dlouhodobě stagnovaly. Klesat začaly až v posledních letech.

⁴³ <https://data.oecd.org/emp/self-employment-rate.htm>

Počet přerušeni činnosti a ukončení živnosti v letech 2012 až 2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MPO.

VEŘEJNÉ SBÍRKY

Konání veřejných sbírek představuje významný způsob financování veřejně prospěšné činnosti jak neziskových organizací, tak i ostatních právnických osob (např. obcí). **V roce 2020 bylo zahájeno konání 776 veřejných sbírek, z toho 41 bylo pořádáno v souvislosti s pandemií nemoci covid-19.** Celkem bylo ke konci roku 2020 registrováno 2 028 veřejných sbírek. Seznam veřejných sbírek najdete na: <https://aplikace.mvcr.cz/seznam-verejnych-sbirek/>

LUSTRACE

V roce 2020 bylo vydáno **1 013 lustračních osvědčení dle zákona č. 451/1991 Sb. a 26 osvědčení dle zákona č. 279/1992 Sb.** Z celkových **1 039 žádostí bylo jen na 11 odpovězeno s pozitivním stanoviskem.** Oproti roku 2019 klesl počet žádostí o 184. Pokračuje tak trend poklesu žádostí.

Lustrační osvědčení je vydáno pro účely výkonu zákonem stanovených funkcí obsazovaných volbou, jmenováním nebo ustanovováním (do orgánů státní správy, armády, úřadů územních samosprávných celků, veřejno-právních médií, státních podniků a organizací); osvědčuje, zda lustrovaná osoba byla nebo nebyla v období od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989: příslušníkem Sboru národní bezpečnosti zařazeným ve složce Státní bezpečnosti nebo evidována v materiálech Státní bezpečnosti jako spolupracovník ve smyslu zákona. Zákon se ovšem nevztahuje na občany narozené po 1. prosinci 1971; od těchto občanů se nevyžaduje předložení lustračního osvědčení, ani čestné prohlášení.

Počet negativních stanovisek stále potvrzuje potřebu a aktuálnost řízení o udělení lustračních osvědčení.

PŘESTUPKY

Informační systém evidence přestupků

Informační systém evidence přestupků, který se používá od roku 2016, eviduje zapsané přestupky v rámci celkem devíti zákonů.

V roce 2020 bylo do evidence zapsáno celkem **108 238 přestupků**, což je o čtvrtinu méně než v roce 2019 (a výrazný skok oproti nepatrnému meziročnímu rozdílu mezi roky 2019 a 2018). Současně bylo zpracováno a vydáno **637 984 opisů**.

V tabulce je patrné, že po několika posledních letech již téměř došla správní řízení dle zákona č. 200/1990 Sb. (14 přestupků, tj. jen 10 % předloňských čísel). Zákon byl nahrazen v červenci 2017 novelou zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Ten byl také nejčastěji porušovaným předpisem (97 560 přestupků, tj. o 17 % méně než v roce 2019).

Právní předpis	Počet přestupků
Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích	14
Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích	97 569
Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek	7 380
Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách	7 161
Zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství	1 127
Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních	1 068
Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky	112
Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti	24
Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti	13
Celkem	114 468

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti, Informační systém evidence přestupků, za rok 2020

Ačkoliv celkový počet přestupků meziročně výrazně poklesl (téměř o čtvrtinu), v případě porušování zákona o rybářství počet naopak vzrostl, a to o 19 %.

Celkem bylo uloženo 106 929 pokut (tj. o 20 % méně než v roce 2019) v celkové výši 172 970 231 Kč (tj. o 8 % nižší než v roce předchozím). Celkem 43 % pokut bylo do částky 500 Kč. Pokuty nad 10 000 Kč jsou jen ojedinělé (0,47 % pokut), přičemž horní hranice pokuty je 50 000 Kč. Celkově ovšem výše pokut meziročně rostla. **Průměrná výše udělené pokuty vzrostla o 220 Kč na 1 617 Kč.**

Informační systém evidence přestupků v roce 2020 evidoval celkem **83 887 osob (tj. o 21 % méně než v roce 2019)**, které spáchaly přestupek. Přičemž 86 % mělo jen jeden záznam. Míra recidivy u přestupků proti veřejnému pořádku lehce vzrostla na 0,92 %, u přestupků proti občanskému soužití mírně klesla na 0,62 % a u přestupků proti majetku stagnuje na 12,29 %.

Dopravní přestupky

V roce 2020 Ministerstvo dopravy **evidovalo 328 730 přestupků a trestných činů (tj. o 61 220 méně než v roce 2019)**. Z tohoto počtu bylo evidováno 263 090 přestupků a trestných činů mužům – řidičům, což činí 80 % všech evidovaných jednání. Průměrně byl za období roku 2019 evidován přírůstek 898 bodovaných jednání za den (tj. o 170 méně).

Co se týče počtu přestupků dle krajů (se zohledněním počtu řidičů v krajích) nejvíce evidovaných jednání měly Moravskoslezský kraj

(6,46 %), Kraj Vysočina (5,9 %) a Zlínský kraj (5,63 %). Naopak nejméně Praha (3,39 %), Plzeňský kraj (3,75 %) a Středočeský kraj (4,1 %).

Nejčastějším přestupkem bylo překročení stanovené rychlosti v obci o více než 5 ale méně než 20 km/h (97 679, tj. 29,7 %). Následuje telefonování za jízdy (57 012, tj. 17,3 %) a jízda bez zapnutého bezpečnostního pásu (46 882, tj. 14,2 %). Vezmeme-li v potaz celkový pokles počtu přestupků a trestních činů, poměry mezi jednotlivými přestupky a trestními činy zůstávají meziročně obdobné.

Na základě jízdy pod vlivem návykové látky bylo v roce 2020 zaevidováno 19 339 přestupků a trestných činů (o 2 475 méně než v roce 2019).

TOP 5 nejčastěji evidovaných dopravních přestupků a trestních činů, 2019

Jednání	Počet
Při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem nebo dopravní značkou v obci o méně než 20 km/h (ale více než 5 km/h). (2 body)	97 679
Při řízení vozidla drží v ruce nebo jiným způsobem telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení. (2 body)	57 012
Porušení povinnosti být za jízdy připoután bezpečnostním pásem nebo užít ochrannou přilbu. (3 body)	46 882
Při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem nebo dopravní značkou v obci o 20 km/h a více. (3 body)	33 209
Při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem nebo dopravní značkou mimo obec o méně než 30 km/h (ale více než 10 km/h). (2 body)	25 471

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva dopravy ČR a Centra dopravního výzkumu. Dostupné z: www.mdcz.cz/statistiky

Obecními úřady obcí s rozšířenou působností bylo v prosinci 2020 (stav k 31. 12. 2020)

v centrálním registru řidičů evidováno **423 712 řidičů, kteří se dopustili přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče (tj. o 49 230 méně než v roce 2019)**. Takový řidič má tedy na svém kontě alespoň jeden bod. **Toto množství řidičů odpovídá 6,2 % všech registrovaných řidičů, tzn. každý cca 16. řidič je bodovaný**

Nejhůře je na tom opět Moravskoslezský kraj, kde tato hodnota čítá 8,01 % ze všech registrovaných řidičů. Naopak nejméně má Praha (4,56 %).

Celkem bylo k 31. 12. 2020 evidováno **40 406 dvanáctibodových řidičů** (meziročně plus 500), což je 9,54 % bodovaných řidičů a 0,59 % všech registrovaných řidičů. Z celkového počtu dvanáctibodových řidičů bylo evidováno 37 102 (91,87 %) mužů a 3 304 (8,18 %) žen.

Největší skupinu bodovaných řidičů (skutečný počet) tvoří řidiči muži ve věku 44 let a řidičky ženy ve věku 42 let. Pokud vezmeme v úvahu celkový počet řidičů v určitém věku a k tomuto číslu vztáhneme počet bodovaných řidičů daného věku, pak lze uvést, že největší skupinu tvoří muži i ženy ve věku 24 let.

Pro řidiče, kteří se po dobu roku nedopustí žádného přečinu, mohou být odečteny až 4 body z celkového počtu dosažených bodů. **V roce 2020 byly odečteny max. 4 body celkem 388 200 řidičům.**

Podíl bodovaných řidičů a řidiček v posledních letech neustále klesá. Z 10,3 % v roce 2009 se v roce 2019 jednalo o 6,9 % a v roce 2020 již jen o **6,2 %**. Je také zřejmé, že ženy jsou lepšími a ukázněnějšími řidiči na základě faktu, že podíl bodovaných žen mezi řidičkami je téměř čtyřnásobně nižší, než je to v případě mužů. Ačkoliv podíl žen – řidiček na celkové řidičské populaci je v roce 2020 již 45,4 % (oproti 40 % v roce 2007), podíl bodovaných žen – řidiček je jen 18,4 % (mezi bodovanými) a podíl 12bodových pouhých 8,2 % (mezi 12bodovými).

Zdrojem této části byly statistiky Ministerstva dopravy ČR a Centra dopravního výzkumu. Dostupné z: www.mdcz.cz/statistiky

eGOVERNMENT 2020

CZECHPOINT

7928

pracovišť Czech POINT

37

služeb

1 960 589

vydaných výpisů za rok 2020

679 089

výpisů z rejstříku trestů

650 314

konverzí dokumentů

171 095

výpisů z katastru nemovitostí

DATOVÉ
SCHRÁNKY

1 183 183

celkový počet datových schránek
(meziročně +14 %)

827 271 959

celkový počet odeslaných datových zpráv
(meziročně +16 %)

32 968 769

elektronických podání prostřednictvím
datových schránek za rok 2020

75 %

datových zpráv odeslaly orgány veřejné
moci, které ovšem současně tvoří jen
necelé 1 % z celkového počtu datových
schránek

Portál
občana

72 000

uživatelů na konci roku 2020, kteří tím získali
přístup ke 230 digitálním službám.

DIGITALIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY

digitální ; ČESKO

DIGITÁLNÍ ČESKO

Program Digitální Česko (DČ)⁴⁴ představuje soubor koncepcí zajišťujících předpoklady dlouhodobé prosperity ČR v prostředí probíhající digitální revoluce. DČ obsahuje 3 pilíře, které tvoří jeden logický celek s velkým počtem vnitřních vazeb, ale zároveň ve struktuře reflektují zacílení na různé příjemce a rovněž odlišnosti dané současným legislativním vymezením: 1. *Česko v digitální Evropě (ČDE)*, 2. *Informační koncepce ČR (IKČR)*, 3. *Koncepce Digitální ekonomika a společnost (DES)*.

V říjnu 2020 byl otevřen k editaci katalog záměrů pro všechna zainteresovaná ministerstva a úřady a probíhá jejich aktualizace. Po řádné úpravě záměrů a jejich potvrzení gestory z nich budou vytvořeny implementační plány pro rok 2021 včetně předpokládané finanční alokace.

Nedílnou součástí programu Digitální Česko je zajištění **finančních prostředků** pro realizaci prioritních záměrů, které jsou definovány v rámci implementačních plánů. Pro r. 2021 se podařilo

zajistit dodatečné finanční prostředky ve **výši cca 1,2 mld. Kč ze státního rozpočtu** (oproti 492 mil. Kč pro r. 2020). Pro další období ČR připravuje financování prostřednictvím **Národního plánu obnovy**.

INDEX DIGITÁLNÍ EKONOMIKY A SPOLEČNOSTI DESI

Pro mezinárodní srovnání úrovně digitalizace v členských státech EU mohou posloužit analýzy tvořené Evropskou komisí. Každý rok vznikají tzv. Country Reporty, které shrnují stav a pokrok v oblasti digitalizace jednotlivých členských států EU včetně ČR za využití Digital Economy & Society Index (DESI)⁴⁵. Česká republika zlepšila své skóre a v indexu DESI 2020 se umístila na 17. místě.

V oblasti digitálních veřejných služeb se **Česko v rámci EU bohužel kleslo na 22. místo**. Navzdory významným zlepšením a zvýšení objemu veřejných služeb, které mohou lidé a podniky využívat online, **v žádném ze sledovaných ukazatelů nedosahuje průměru EU**.

DESI 2020

CONNECTIVITY

HUMAN CAPITAL

USE OF INTERNET SERVICES

INTEGRATION OF DIGITAL TECHNOLOGY

DIGITAL PUBLIC SERVICES

Digitální veřejné služby	Česko		EU
	pořadí	skóre	skóre
DESI 2020	22	62.4	72.0
DESI 2019	21	59.9	67.0
DESI 2018	21	54.1	61.8

Zdroj: Evropská komise – Index DESI 2020 – Digitální veřejné služby 2020

⁴⁴ Program DČ byl schválen usnesením č. 629 dne 3. 10. 2018.

⁴⁵ Index DESI za předchozí roky byl pro všechny země přepočítán, aby se zohlednily změny ve výběru ukazatelů a opravy podkladových údajů. Skóre a pořadí zemí se tedy

mohlo ve srovnání s předchozími vydáními změnit. Jelikož se údaje týkají roku 2019, je v indexu DESI z roku 2020 dosud zahrnuto Spojené království a průměr EU se vypočítává pro 28 členských států.

	DESI 2018	DESI 2019	DESI 2020		DESI 2020
	hodnota	hodnota	hodnota	pořadí	hodnota
Uživatelé elektronické veřejné správy (tj. uživatelů internetu, kteří potřebují podat formulář)	33 %	52 %	51 %	22.	67 %
Předvyplněné formuláře (Hodnocení na stupnici 0 – 100)	49	51	53	18.	59
Úplnost online postupů (Hodnocení na stupnici 0 – 100)	82	82	82	21.	90
Digitální veřejné služby pro podniky (Hodnocení na stupnici 0 – 100)	81	80	80	19.	88
Otevřená data (% z maximálního hodnocení)	—	—	64 %		66 %

Zdroj: Evropská komise – Digitální veřejné služby v ČR, r. 2020

Ačkoliv Česko zvyšuje objem veřejných služeb, které mohou lidé a podniky využívat online, žádný z ukazatelů není vyšší než průměr EU a pouze polovina osob, které potřebují předložit orgánům veřejné správy úřední formuláře, tak činí elektronicky (průměr EU je 67 %).

Česká republika provádí svůj plán elektronické veřejné správy zahrnutý ve strategii „Digitální Česko“. Od února 2020 má Česko novou „digitální ústavu“ – zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby. V návaznosti na tento zákon, podle kterého by mělo být možné vybrané služby veřejné správy řešit od 1. 2. 2025 s úřady digitálně, probíhaly práce na **Katalogu služeb veřejné správy** poskytovaných orgány veřejné moci klientům.

BANKOVNÍ IDENTITA

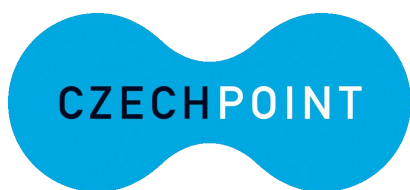
V průběhu roku 2020 přibývaly nové portály a online služby zejména veřejné správy, které jsou připojeny k Národnímu bodu pro identifikaci a autentizaci a ke kterým je možné se přihlásit pomocí **prostředků pro elektronickou identifikaci** vydávanými kvalifikovanými správci. Byl připraven **projekt bankovní identity**, který byl spuštěn v lednu tohoto roku pro klienty některých bank. Idea projektu bankovní identity spočívá v tom, že klienti bank používající internetové bankovníctví, budou moci použít

stejně přihlašovací údaje k internetovému bankovníctví také pro přihlašování k online službám veřejné správy a dalších třetích stran. V souvislosti s tímto projektem byl novelizován zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, díky němuž budou moci banky nabízet službu bankovní identity po 1. lednu 2021 a po úspěšném absolvování akreditačního procesu. Předpokládá se, že projekt bankovní identity napomůže zvýšení počtu uživatelů elektronické veřejné správy. Ke konci ledna 2021 může cca již milion uživatelů internetového bankovníctví používat přihlašovací údaje k internetovému bankovníctví také pro přístup k online službám veřejné správy. Aktuálně se jedná o některé klienty Československé obchodní banky, a. s. a České spořitelny, a. s. Komerční banka, a. s., která již rovněž získala akreditaci pro správu kvalifikovaného systému elektronické identifikace, se chystá na spuštění projektu v 1Q 2021.

Je vhodné k tomuto budu uvést, že banky nejsou prvními a jedinými soukromoprávními poskytovateli elektronické identifikace („kvalifikovaní správci“ dle zákona č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci), které získaly akreditaci. Akreditace byla již v minulosti udělena pro První certifikační autoritu, a. s. a sdružení CZ.NIC, z. s. p. o.⁴⁶

⁴⁶ Aktuální seznam udělených akreditací je možné nalézt na webových stránkách: [https://www.mvcr.cz/clanek/seznam-](https://www.mvcr.cz/clanek/seznam-udelenych-akreditaci-pro-spravu-kvalifikovaneho-systemu-elektronicke-identifikace.aspx)

[udelenych-akreditaci-pro-spravu-kvalifikovaneho-systemu-elektronicke-identifikace.aspx](https://www.mvcr.cz/clanek/seznam-udelenych-akreditaci-pro-spravu-kvalifikovaneho-systemu-elektronicke-identifikace.aspx).

CZECH POINT

Fyzická dostupnost míst, kde lze využít základní služby veřejné správy roste. Ke konci roku 2020 **bylo provozováno již 7 928 pracovišť, které mají přístup do systému Czech POINT, a celkový počet vydaných výpisů za rok 2020 činil 1 960 589.**

I přes nepříznivý vliv pandemie a nouzového stavu, se kterým souvisela omezená pracovní doba úřadů, byl Czech POINT po celý rok 2020 k dispozici a stále poskytoval své služby a to již třináctým rokem. Z důvodu mimořádných opatření sice mohlo dojít ke snížení využívání některých služeb, ale zaznamenán byl i trend opačný, například u služby zřízení datových schránek nastal v první vlně pandemie nárůst až o 50 %.

Czech POINT poskytuje služby nejen v České Republice, ale i v zahraničí na zastupitelských úřadech. V roce 2020 **bylo otevřeno dalších 11 zahraničních poboček**, například v Kuala Lumpur v Malasii, v Havaně na Kubě či Jekatěrinburgu v Rusku. Rozložení kontaktních míst Czech POINT nejen v České republice, ale i v zahraničí, přehledně zobrazuje nová mapa umístěná na webových stránkách Czech POINT.⁴⁷

Czech POINT poskytuje služby nejen občanům, ale prakticky celé veřejné správě. Úředníci mají zajištěn pohodlný autorizovaný přístup k různým informačním systémům, kde mohou využívat či spravovat data potřebná pro výkon svěřených agend.

V průběhu fungování dochází na Czech POINT k navýšování počtu poskytovaných služeb a k jejich zkvalitňování. Občané aktuálně mohou využít již **37 služeb**, které Czech POINT poskytuje:

1. Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů;
2. Výpis z bodového hodnocení řidiče;
3. Výpis z insolvenčního rejstříku;

4. Výpis z Katastru nemovitostí;
5. Výpis z Rejstříku trestů;
6. Výpis z Rejstříku trestů právnických osob;
7. Výpis z veřejných rejstříků;
8. Výpis z Živnostenského rejstříku;
9. Výpis z informačního systému eRecept
10. ISOH - registrace a vydání přístupových údajů;
11. ISOH – změna v přiřazení provozoven k uživatelským účtům;
12. ISOH – vygenerování jednorázového hesla k existujícím účtům;
13. Ohlášení živnosti;
14. Ohlášení údajů, vedených v živnostenském rejstříku, nebo jejich změn;
15. Žádost o udělení koncese;
16. Žádost o změnu rozhodnutí o udělení koncese;
17. Výpis údajů z registru osob (ROB) – neveřejný;
18. Výpis údajů z registru osob (ROS) – neveřejný;
19. Veřejný výpis údajů z registru osob (ROS);
20. Výpis o využití údajů z registru obyvatel (ROB);
21. Výpis o využití údajů z registru osob (ROS);
22. Žádost o změnu údajů v registru osob;
23. Žádost o změnu v registru osob;
24. Žádost o poskytování údajů třetí osobě;
25. Žádost o zřízení datové schránky;
26. Žádost o zneprístupnění datové schránky, která byla zřízena na žádost;
27. Žádost o opětovné zpřístupnění datové schránky;
28. Podání žádosti o zneplatnění přístupových údajů do datové schránky a vydání nových;
29. Vyřízení reklamace obdržení přístupových údajů a vydání nových;
30. Přidání pověřené osoby k přístupu do datové schránky;
31. Zneplatnění přístupových údajů pověřené osoby (zrušení osoby);

⁴⁷ <https://www.czechpoint.cz/wwwstats/f?p=100:16>

32. Povolení PO/FO/PFO dodávání dokumentů od PO/FO/PFO;
33. Zrušení PO/FO/PFO dodávání dokumentů od PO/FO/PFO;
34. Centrální uložště ověřovacích doložek;
35. Konverze (z elektronické do listinné podoby, z listinné do elektronické podoby);
36. Úschovna systému Czech POINT;
37. Zprostředkovaná identifikace osoby.

Zároveň pomocí Czech POINT si občané mohou zřídit přístupy k dalším systémům, jako jsou datové schránky či Portál občana, a mohou tak plně využívat elektronických služeb státu a veřejné správy, které jsou k dispozici a díky nim již nemusí v mnohých případech ani fyzicky navštěvovat úřady.

Prostřednictvím služby Czech POINT bylo vydáno za rok 2020 – **1 960 589 výpisů**. Největší zájem byl o výpis z rejstříku trestů (679 089), konverzi dokumentů (650 314), výpis z katastru nemovitostí (171 095) a zřízení datové schránky (111 991).

V roce 2020 byla překročena hranice 25 milionů výpisů, které byly na Czech POINT za dobu jeho existence vydány.

INFORMAČNÍ SYSTÉM DATOVÝCH SCHRÁNEK

Ke konci roku 2020 **bylo zřízeno celkem 1 183 183 datových schránek a odesláno celkem 827 271 959 datových zpráv**. Tj. asi 14% nárůst v počtu datových schránek a 16% v počtu odeslaných zpráv.

Největší dynamika nárůstu počtu datových schránek byla v kategorii fyzických a podnikajících fyzických osob, které jsou zřizovány dobrovolně na žádost (Pozn. - jen za rok 2020 bylo zřízeno v součtu cca 115 tis. těchto typů datových schránek), což svědčí o vzrůstající oblibě datových schránek u občanů (fyzických osob) a podnikajících veřejnosti (podnikajících fyzických osob).

Největšími odesílateli datových zpráv jsou oproti tomu orgány veřejné moci, které ačkoli tvoří necelé 1% z celkového počtu zřízených datových schránek, odesílají téměř 75% datových zpráv. V roce 2020 **bylo evidováno celkem 32 968 769 elektronických podání prostřednictvím datových schránek** (datové zprávy zasílané orgánům veřejné moci), což je v meziroční srovnání nárůst téměř 20%.

Kategorii datových schránek zřizovaných povinně ze zákona tvoří právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, profese podnikajících fyzických osob stanovené zákonem (např. advokáti, insolvenční správci, daňoví poradci apod.) a dále orgány veřejné moci. S účinností od 1. 7. 2017 došlo k rozšíření povinného okruhu institucí o školy a školská zařízení jako orgánů veřejné moci (cca 9 tisíc subjektů). Využívání komunikace z datové schránky orgánu veřejné moci je pro stát výrazně levnější, čímž dochází k významné finanční úspoře. S účinností od 1. 10. 2017 byl rozšířen okruh datových schránek podnikajících fyzických osob, kterým se zřizuje datová schránka ze zákona o novou profesní skupinu – statutárního auditora (navýšení počtu datových schránek o cca 1,3 tis. subjektů). S účinností k 1. 7. 2021 bude okruh datových schránek podnikajících fyzických osob, které jsou zřizovány ze zákona, dále rozšířen o novou profesní skupinu – znalce, soudní tlumočníky a předkladatele (předpokládané navýšení počtu datových schránek bude řádově několik tisíc subjektů).

Během roku 2019 bylo umožněno přistupovat do datové schránky prostřednictvím **aplikace Mobilní klíč eGovernmentu** na mobilních zařízeních, která od roku 2020 rovněž slouží i jako univerzální autentizační prostředek pro přístup k vybraným službám eGovernmentu na portálu elidentita. Prostřednictvím elektronických prostředků se stupněm důvěry alespoň značná dle Nařízení eIDAS je současně možné od roku 2020 zřizovat datové schránky fyzických a podnikajících fyzických osob plně dálkovým způsobem (odpadá administrativa související s návštěvou Czech POINTu nebo s podáním listinné žádosti opatřené úředně ověřeným podpisem). Výše uvedenými elektronickými prostředky je takto možné bez použití přístupových údajů (jméno a heslo) současně přistupovat do všech datových schránek, kam má

oprávněná osoba zřízeno přístupové oprávnění. Elektronickým prostředkem, kterým bude možné nově využívat služby na portále eidentita (včetně agend datových schránek) se v průběhu roku 2021 rovněž stane bankovní identita několika miliónů klientů bank, u níž dojde k využití již existujícího způsobu autentizace prostřednictvím elektronického bankovníctví a tím i očekávaného masivnějšího využití tohoto elektronického prostředku k souvisejícím službám eGovernmentu.

PROJEKT PMA 3 A ÚPRAVY REGISTRU PRÁV A POVINNOSTÍ

Projekt PMA 3 v uplynulém roce 2020 zveřejnil první dva Průvodce životními událostmi. Dále pokračovaly práce na životních událostech **Ohrožení chudobou a Ztráta zaměstnání, dále také Pěstounství, Sňatek a Rozvod. Nově začaly práce na životních událostech Onemocněl jsem, Pořízení motorového vozidla a Přechod absolventů do zaměstnání.**

Jedním z hlavních problémů, který občané v souvislosti s veřejnou správou jmenují, je nedostatek srozumitelných a garantovaných informací, které jsou snadno dostupné. S tím se tým PMA 3 rozhodl vypořádat tvorbou **Průvodců životními událostmi.** V roce 2020 byl pro spuštění připraven průvodce pro životní událost Sňatek a v dalším roce se očekává spuštění dalších 7 průvodců.

Jedná se o návody s účelem pomáhat občanovi řešit životní událost a pomoci s orientací ve službách, které by neměl opominout, tj. mimo jiné nezapomenout na žádnou z povinností ani na žádné z práv.

V graficky přitažlivém designu se občané seznamují se službami veřejné správy, zodpovídají otázky, zda se ho uvedená služba týká, kde a kdy ji může nebo musí řešit, a co k tomu bude potřebovat. Poskytované informace jsou nadresortní, garantované zodpovědnými ministerstvy, ale zároveň psané s ohledem na klienta veřejné správy ve srozumitelném

jazyce, nikoli legislativními výrazy. Najdete je na stránce pruvodce.gov.cz.

Tato práce umožnila týmu PMA 3 dále se **rozvíjet v oblastech copywrite a UX design, které už nyní využívá při nastavování design systému pro weby domény gov.cz (konkrétně v jeho aktualizované verzi, která by měla spatřit světlo světa v roce 2021)**, v psaní uživatelských příruček a v budoucnu je bude využívat při tvorbě dalších Průvodců i při dalších aktivitách.

Nejsou to ovšem jen občané, kterým chybí srozumitelné informace z centrální úrovně veřejné správy, ale často i samotní úředníci z obcí a krajů. Tým PMA 3 proto v uplynulém období navštívil řadu obcí s rozšířenou působností, které mají zájem některé nástroje využívat, a informoval je o nástrojích eGovernmentu.

Významnou součástí práce týmu v minulém období byly úkony na žádost, k nimž byla vytvořena metodika, podle které jednotlivá ministerstva ohlašují úkony na žádost do Registru práv a povinností. Projekt PMA 3 metodicky vedl jejich ohlašování. Na počátku roku 2020 byl vládou schválen zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, v jehož rámci dostalo MV za úkol vytvořit katalog služeb. Projekt PMA 3 se zásadní měrou podílel na vytvoření katalogu služeb dle zákona v rámci Registru práv a povinností, přičemž vytvořil i metodiky a vyhlášky s tím související

Zároveň nadále probíhají různé spolupráce s externími subjekty na implementaci optimalizačních opatření.

Více na: pma3.gov.cz.

PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY A PORTÁL OBČANA

V souvislosti s rekonstrukcí Portálu veřejné správy (dále též „PVS“) byla vybudována jeho transakční část s názvem **Portál občana**, která byla v rámci projektu IROP nasazena do ověřovacího provozu dne 8. 7. 2018. Zmíněný projekt byl úspěšně

ukončen dne 30. 6. 2019 a následně byl zahájen ostrý provoz.

Obecně je Portál občana **branou a rozcestníkem online služeb státu, který zajišťuje bezpečnou a zaručenou komunikaci mezi občanem a státem**. Z prostředí portálu je možné si zdarma vyřídit například podání žádosti o výpisy z rejstříku trestů, bodového hodnocení řidiče, živnostenského rejstříku nebo nastavení upozornění na končící platnost řidičského průkazu. Další řadu služeb portál zprostředkovává (odkazy na jiné portály veřejné správy).

Portál občana je přístupný pouze po přihlášení. V prosinci **2020 měl přihlášený občan přístup k více než 230 službám v prostředí Portálu občana a z napojených portálů státní správy**. V roce 2020 v Portálu občana přibýly tyto novinky a služby:

- Online založení datové schránky typu fyzická osoba a podnikající fyzická osoba po přihlášení identifikačním prostředkem NIA s úrovní záruky značná a vysoká.
- Nastavení automatické archivace datových zpráv.
- Zobrazení části zdravotní dokumentace. Tato poskytuje uživatelům Portálu občana přístup ke zdravotní dokumentaci v podobě patientského souhrnu, kterou o nich vedou jednotliví poskytovatelé zdravotních služeb připojení k Národnímu kontaktnímu místu pro elektronické zdravotnictví (NCP).
- Obstarání online výpisu z Rejstříku trestů z Portálu občana bez nutnosti být držitelem datové schránky (podobně jako u výpisu z živnostenského rejstříku zavedeného v roce 2019) s možností výběru překladu výpisu do všech úředních jazyků EU.
- Nasazení formuláře k trestnímu oznámení o nenávistném obsahu na internetu podle § 59 zákona číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.
- Rozšíření o funkcionalitu Formuláře služeb. Tento rozcestník nabízí v Portálu občana seznam odkazů na formuláře umístěné na portálech spolupracujících úřadů, který se postupně rozšiřuje.

- Možnosti přihlášení k online službám veřejné správy včetně Portálu občana byly v roce 2020 rozšířeny i o první identifikační prostředky poskytnuté soukromoprávními poskytovateli. Konkrétně o čipovou kartu STARCOS od I.CA a mojeID od CZ.NIC. Nový přístup k online službám státu poskytlo i Ministerstvo vnitra spuštěním mobilní aplikace Mobilní klíč eGovernmentu, která je upgrade úspěšné aplikace Mobilní klíč pro přihlášení do datové schránky spuštěné v roce 2019.
- Služby nově připojených ústředních správních úřadů, soukromoprávních poskytovatelů údajů, krajů nebo obcí. Na konci roku 2020 byl Portál občana propojen s dvaadvaceti portály měst a obcí, třemi portály krajů a dvěma portály pojišťoven.

Práce na Portálu občana dále pokračují, např. strategie Digitální Česko počítá s jeho rozvojem minimálně do roku 2024, podobně další rozvoj ukládá také nový zákon o právu na digitální služby. Konec roku 2020 byl také ve znamení příprav na spuštění projektu bankovní identity, která v následujícím roce poskytne přes přihlašovací údaje do internetového bankovnínictví snadný přístup do Portálu občana a ostatních služeb veřejné správy více než 5 milionům občanů ČR. Přípravy dále zahrnovaly i práce k plánovaným službám na rok 2021 a to např. na spuštění elektronické žádosti o nový řidičský průkaz po uplynutí platnosti stávajícího dokladu nebo zobrazení údajů z registru vozidel. Ve stejném období také probíhal vývoj nové podoby **Portálu veřejné správy (PVS)** a **mobilní aplikace Portál občana** s plánovaným nasazením na začátku roku 2021. V neposlední řadě byl v prosinci 2020 nasazen katalog služeb veřejné správy publikující na PVS modernizovaný přehled registrovaných služeb veřejné správy a byla dokončena pilotní implementace projektu Platební brány.

Ke konci roku 2020 bylo v Portálu občana **registrováno téměř 72 tisíc uživatelů s 384 998 přihlášení**, přičemž průměrná týdenní návštěvnost se vzrůstající tendencí pohybuje třemi a pěti tisíci návštěvami. Pro porovnání na konci roku 2019 měl portál 46 000 uživatelů.

V rámci agendy základního registru obyvatel došlo v roce 2020 ke zveřejnění detailního popisu služby „Výpis údajů z registru obyvatel“ na Portálu veřejné správy.

S ohledem na to, že uvedená služba má podle přílohy I Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1724 ze dne 2. října 2018, kterým se zřizuje jednotná digitální brána pro poskytování přístupu k informacím, postupům a k asistenčním službám a službám pro řešení problémů a kterým se mění nařízení (EU) č. 1024/2012, význam pro občany a podniky vykonávající na vnitřním trhu svá práva, byl popis této služby zveřejněn rovněž v anglickém jazyce a poskytuje tak širšímu okruhu klientů veřejné správy ucelený přehled o informacích, které potřebují k výkonu svých práv.

ELEKTRONICKÁ VEŘEJNÁ SPRÁVA

V roce 2020 se rozšířily autentizační služby Jednotného identitního prostoru (JIP/KAAS), které nově umožňují, aby se uživatelé externích agendových informačních systémů přihlašovali mj. i pomocí elektronických prostředků v nabídce Národního bodu pro autentizaci a identifikaci (zkráceně NIA). Správce systému, který je registrován pro využití autentizačních služeb JIP, si s ohledem na bezpečnostní politiku systému v prostředí aplikace Správa dat zvolí, jaké přihlašovací metody svým uživatelům povolí.

Rovněž došlo k nárůstu využití služby konverze z moci úřední, kdy například Ministerstvo zdravotnictví využilo této služby a listinný originál „Rozhodnutí o dočasném povolení léčivého přípravku Remdesivir“ podepsaný tehdejším náměstkem ministra zdravotnictví profesorem Prymulou konvertovalo do elektronické podoby, kterou následně publikovalo na svém webu.

Czech POINT je jedním ze systémů kritické infrastruktury státu, jeho služby budou všem neustále k dispozici.

DALŠÍ PROJEKTY

V prosinci 2020 byl spuštěn prodej **elektronických dálničních známek**. Za první tři měsíce od spuštění se prodalo dálničních známek za 2,67 mld. Kč. Řidiči si díky elektronizaci mohou nastavit platnost roční známky od libovolného data.

V roce 2020 bylo pokračováno v rozvoji systému **MOJE daně**, který bude možné používat už v roce 2021. Digitálně půjde vyřídit daň z příjmu, DPH, silniční daň nebo daň z nemovitosti.

V roce 2020 se, během pandemie covidu-19, potvrdila přínosnost zavedení **eReceptu**, který je povinně vydávaný od roku 2018. Vydávání receptů na léky tak bylo připraveno na omezení fyzických kontaktů u lékařů.

Od ledna 2020 byla spuštěna **eNeschopenka**, která převedla do digitálního prostoru dokumentaci související s pracovní neschopností. Lékaři místo papírové neschopenky začali vyplňovat eNeschopenku. Elektronické zpracování přineslo zjednodušení v předávání informací mezi nemocnými (pojištěnci v dočasné pracovní neschopnosti), ČSSZ, lékaři a zaměstnavateli. Pojištěnec navíc už nemusí předávat doklady zaměstnavateli, náhrada mzdy i nemocenské mu přijde automaticky. Nemocnému dál zůstává v papírové podobě jen průkaz práce neschopného.⁴⁸

Rok 2020 přinesl také schválení záměru **digitalizace stavebního řízení**. V roce 2021 tak má být pilotně spuštěna část **portálu stavebníka** a online zpřístupněny vybrané služby.

⁴⁸ <https://www.cssz.cz/web/eneschopenka>

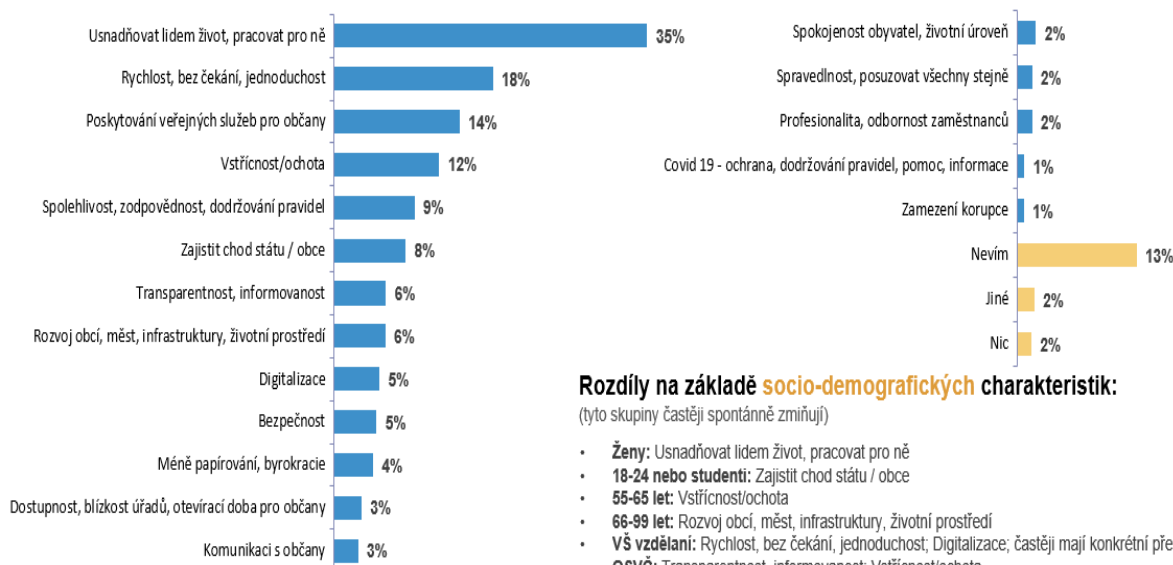
KVALITNÍ KLIENTSKÉ SLUŽBY

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ OČEKÁVÁNÍ A SPOKOJENOSTI KLIENTŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Technologickou agenturou ČR realizuje projekt zaměřený na výzkum a vývoj byrokratického zatížení občanů veřejné správy, v rámci něhož

v říjnu 2020 proběhlo první kolo dotazování občanů na jejich vnímání byrokratické zátěže. Za účelem prvotního zmapování stavu bylo vybráno 30 průřezových životních situací, se kterými se občané běžně potýkají. Životní situace byly následně součástí dotazování určeného pro reprezentativně zastoupený vzorek 1 500 občanů. Sběr probíhal z velké části on-line, někteří však byli dotazováni i telefonicky.

Očekávání občanů od veřejné správy

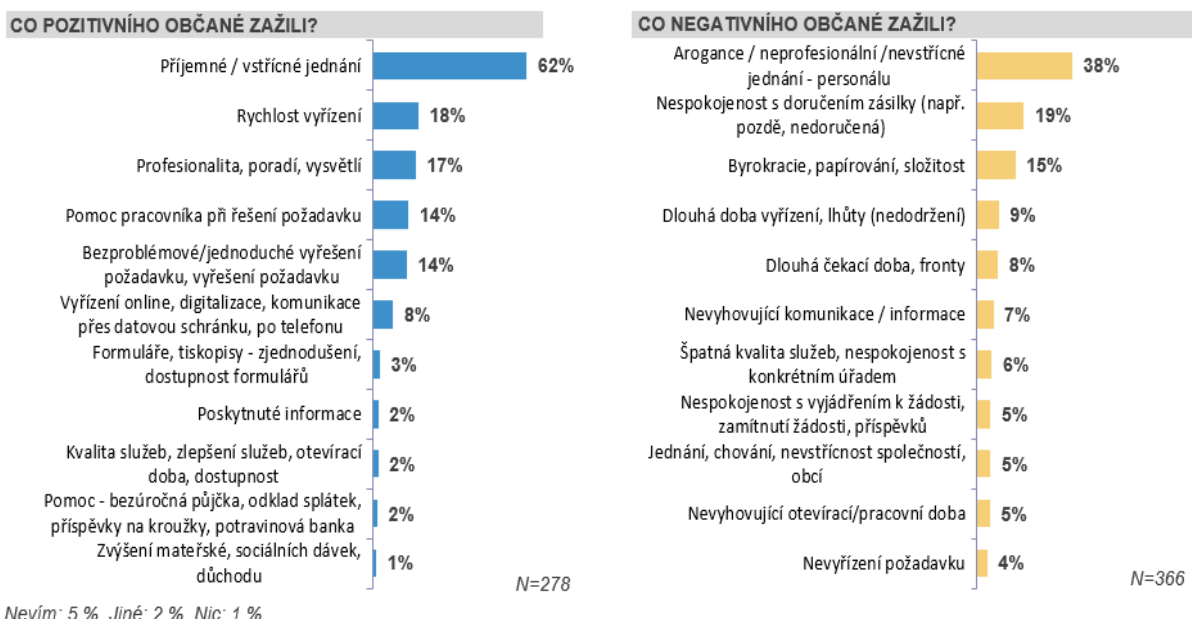

Rozdíly na základě socio-demografických charakteristik:

(tyto skupiny častěji spontánně zmiňují)

- **Ženy:** Usnadňovat lidem život, pracovat pro ně
- **18-24 nebo studenti:** Zajistit chod státu / obce
- **55-65 let:** Vstřícnost/ochota
- **66-99 let:** Rozvoj obcí, měst, infrastruktury, životní prostředí
- **VŠ vzdělání:** Rychlost, bez čekání, jednoduchost; Digitalizace; častěji mají konkrétní představu
- **OSVČ:** Transparentnost, informovanost; Vstřícnost/ochota

Spokojenost občanů s veřejnou správou v uplynulých 12 měsících

Zdroj (2x): Výsledky dotazníkového šetření na 1500 respondentech v rámci projektu Výzkum vývoje byrokratického zatížení občanů a veřejné správy a mapování v čase a prostoru provedené společností IPSOS v termínu 21. 10. – 27. 10. 2020.

Průzkumem bylo zjištěno, že s fungováním veřejné správy je spokojeno 23 % občanů, částečně spokojeno 44 % a nespokojeno 30 %.

Více jsou s jejím fungováním spokojeny ženy a lidé s vysokoškolským vzděláním, méně pak lidé mezi 45–65 lety a lidé, kteří jsou vyučení. Mladí lidé mezi 25–34 lety a také studenti zase častěji nevědí, na který úřad se s daným problémem obrátit. To však platí i pro ty, kteří nejsou v pravidelném kontaktu s žádným úřadem.

Spokojenost občanů s veřejnou správou se odvíjí od frekvence kontaktu, kdy lidé, kteří jsou s veřejnou správou v kontaktu vícekrát během půl roku, jsou s jejím fungováním více nespokojeni než zbytek dotazovaných. **Nejčastěji však občané přijdou do styku s veřejnou správou jednou až dvakrát ročně (42 %)**, což pozitivně koreluje ve výsledku s celkovou spokojeností občanů s veřejnou správou, kdy 44 % dotázaných je částečně spokojeno a 21 % je spíše spokojeno. Zároveň 24 % dotázaných přijde s veřejnou správou do styku každý měsíc či vícekrát za půl rok, což způsobuje celkovou 30% nespokojenost občanů s fungováním veřejné správy.

Výsledky dotazování ukázaly, že v uplynulých 12 měsících zažilo při kontaktu s veřejnou správou 18 % občanů něco pozitivního, co je příjemně překvapilo, 22 % naopak něco negativního. Dle socio-demografických statistik bývají častěji pozitivně překvapené ženy než muži, dle věkových skupin jsou to nejčastěji lidé mezi 35–44 lety, naopak nejméně lidé mezi 45–54 lety. V souvislosti s očekáváním občanů od veřejné byly často zmiňovány také vstřícnost a profesionalita úředníka, kdy občané očekávají od úředníků znalost zákonů a vyhlášek, ale také ochotu poradit a aktivně informovat klienta nejen o jeho povinnostech, ale také o jeho nárocích a právech. I proto je největší míra spokojenosti občanů spojena s příjemným a vstřícným jednáním, dále také profesionalitou a schopností úředníků vysvětlit danou problematiku.

Vystupování úředníků se promítlo i do negativních zážitků občanů v posledních 12 měsících, kdy největší procento dotazovaných zmínilo neprofesionalitu a nevstřícnost úředníků, které se následně projevilo i v nespokojenosti s komunikací a informováním občanů. Není rovněž překvapením, že 19 % dotazovaných

zmínilo jako negativní zážitek byrokracii a papírování, které jsou občany vnímány jako zatěžující.

ŘÍZENÍ KVALITY VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Na přelomu let 2019 a 2020 Ministerstvo vnitra pořádalo blok tří vzdělávacích aktivit k podpoře řízení kvality na úřadech obcí a krajů. V roce 2020 se konaly semináře k analýze dat a kybernetické bezpečnosti. Ministerstvo také vydalo **český překlad metodiky CAF 2020 – Společného hodnotícího rámce**. Dále se konal 13. ročník soutěže o Ceny MV za kvalitu a inovaci ve veřejné správě, který byl ovšem přerušen mimořádnými opatřeními souvisejícími s epidemií covidu-19.

INOVACE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

V roce 2020 byly Ministerstvem vnitra vydány **brožury k rozvoji inovačního managementu ve veřejné správě**. Vyšla brožura zahraniční praxe v systémovém přístupu k inovacím a dvě přehledové tiskoviny věnující se rozvoji inovací v úřadech obcí a krajů, a také státu. Ve druhé polovině roku Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu pořádalo sérii **webinářů k inovačnímu managementu ve veřejné správě**.

Více na: <http://kvalitavs.cz/webinare-inovacni-management/>

a <https://www.mvcr.cz/clanek/inovace-ve-verejne-sprave.aspx>

KONCEPCE KLIENTSKY ORIENTOVANÁ VEŘEJNÁ SPRÁVA 2030

V roce 2020 vstoupila v platnost nová koncepce rozvoje veřejné správy s názvem **Klientsky orientovaná veřejná správa 2030**. Koncepce předurčuje směřování rozvoje veřejné správy na dalších deset let. **Její hlavním cílem je na všech úrovních systému veřejné správy zavést princip klientského přístupu a servisu**. Nová koncepce plynule navazuje na Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období let 2014–2020.

Podrobněji bylo o koncepci napsáno v předchozí výroční zprávě za rok 2019. Více najdete na: www.mvcr.cz/clanek/koncepce-klientsky-orientovana-verejna-sprava-2030

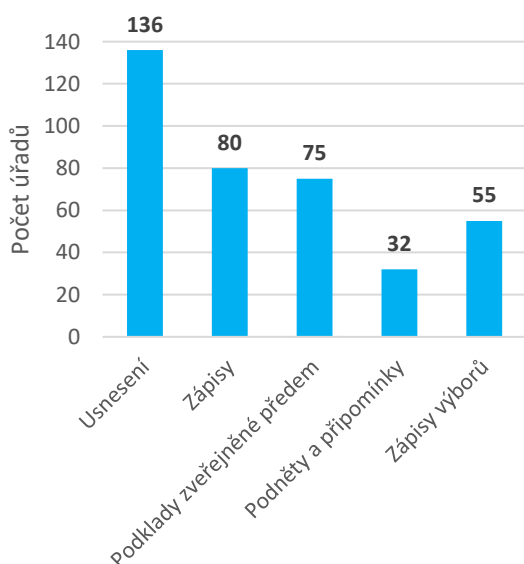
SOUTĚŽ PŘÍVĚTIVÝ ÚŘAD 2020

Do pátého ročníku soutěže se zapojilo **142 obcí s rozšířenou působností** (a městských částí Prahy), tj. 62,5 % z celkového počtu. Odpovědi byly sbírány v únoru 2020 prostřednictvím on-line dotazníku. Díky tomu byly sebrány údaje ještě z doby před-pandemické. Data se tedy vztahují k začátku roku 2020. Účastníci odpovídali na cca 60 otázek, které byly následně kontrolovány, a na jejich základě bylo stanoveno pořadí. **V soutěži zvítězil Magistrát města Prostějova následovaný městskými úřady Kolín a Litoměřice.** V rámci soutěže byla vydána i publikace příkladů dobré praxe.

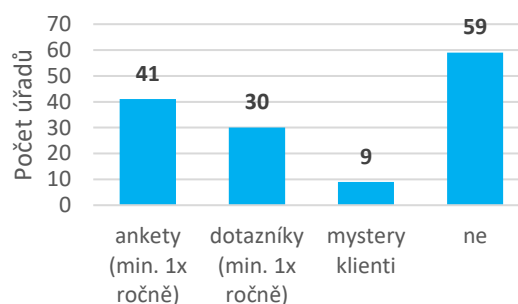
Kritéria jsou seskládána do tematických kategorií: 1) přístupnost úřadu, 2) otevřenost (transparentnost), 3) on-line služby, 4) komunikace, 5) měření kvality, 6) participace občanů a 7) udržitelnost úřadu.

Výběr z poznatků soutěže je uveden níže, více se dozvíte v brožurě **Přívětivý úřad 2020 – Příklady dobré praxe**. www.mvcr.cz/clanek/privetivy-urad-obci-iii-typu-2020

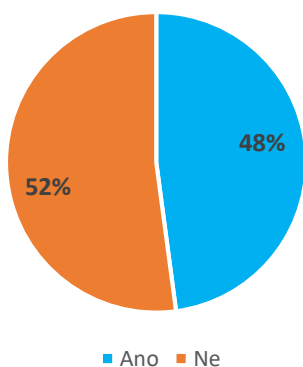
V jakém rozsahu zveřejňujete materiály ze zastupitelstva na webových stránkách města?

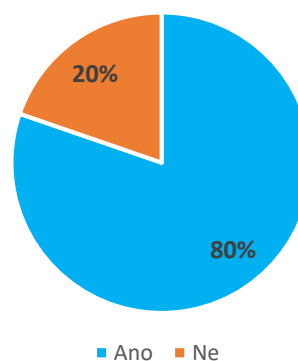
Jakou formou provádíte pravidelné zjišťování spokojenosti občanů/klientů s výkonem úřadu a jeho službami?

Vyčleňujete část rozpočtu, o jejímž využití rozhodují občané (participativní rozpočet)?

Je úřad vybaven vyvolávacím systémem (lístkovým s digitální tabulí)?

LIDÉ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Dle dat z Informačního systému o platech spravovaného Ministerstvem financí bylo v roce 2020 **ve veřejném sektoru zaměstnáno 763 040 osob**.⁴⁹ Jde jak o zaměstnance státu, tak zaměstnance územních samosprávných celků (obcí a krajů) a jejich příspěvkových organizací.

Největším zaměstnavatelem je v tomto ohledu Ministerstvo obrany (34 227 zaměstnanců), pod které spadá i Armáda ČR. Následuje Generální finanční ředitelství s 15 030 zaměstnanci, které řídí finanční úřady. Výraznými zaměstnavateli jsou také Úřad práce ČR (11 536 zaměstnanců), Vězeňská služba ČR (11 378 zaměstnanců) a Ministerstvo vnitra (10 740 zaměstnanců), jehož organizační součástí je Policejní prezidium ČR a Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR a organizačními složkami jsou například archivy a policejní školy. Mezi dalšími velkými zaměstnavateli veřejného sektoru lze zmínit Českou správu sociálního zabezpečení (8 653 zaměstnanců), Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy (7 000 zaměstnanců), Fakultní nemocnici Brno (6 253 zaměstnanců), Fakultní nemocnici v Motole (6 209 zaměstnanců) a Všeobecnou fakultní nemocnici v Praze (5 794 zaměstnanců).

Počty a platy zaměstnanců v organizačních složkách a příspěvkových organizací státu

Dle údajů z vládního návrhu Státního závěrečného účtu pro rok 2020⁵⁰ bylo za rok 2020 **celkem 463 648 zaměstnanců v organizačních složkách a příspěvkových organizací státu** (policisté, hasiči, vojáci, pedagogové, soudci a státní zástupci, zaměstnanci služebních úřadů). Celková suma na platy v roce 2020 **vzrostla na 232,49 mld. Kč** (tj. meziročně o 23 mld. Kč, tj. o 11 %). **Průměrný plat se zvedl na 39 747 Kč**.⁵¹

Zásadní vliv na růst výdajů na platy měl plánovaný růst tarifních platů o rovnou nominální hodnotu 1500 Kč pro všechny zaměstnance s výjimkou pedagogů v regionálním školství, který byl schválen v roce 2019. Kvůli úpravám hospodaření během pandemie covidu-19 bylo v roce 2020 přistoupeno k snížení objemu na platy vojáků z povolání o 480 mil. Kč (v důsledku snížení počtu vojáků z povolání o 815, ovšem s platností pouze na rok 2020) a naopak k zvýšení objemu prostředků na platy zaměstnanců dětských domovů a regionálního školství (a to o 116 mil. Kč vyhrazených na odměny). O 1,2 mld. Kč byl posílen také rozpočet Ministerstva vnitra na platy

pro policisty a hasiče v souvislosti se zvýšením nasazením během pandemie. Objemy na platy rostly také dalším služebním úřadům na zajištění odměn pro zaměstnance více nasazené během pandemie covidu-19. Šlo například o 44 mil. Kč pro pracovníky celní správy, o 35 mil. Kč pro pracovníky finanční správy nebo o 48 mil. Kč pro zaměstnance úřadů práce, České správy sociálního zabezpečení a Státního úřadu inspekce práce. Dalších 168 mil. Kč bylo uvolněno na odměny pro zaměstnance hygienických stanic a Státního zdravotního ústavu.

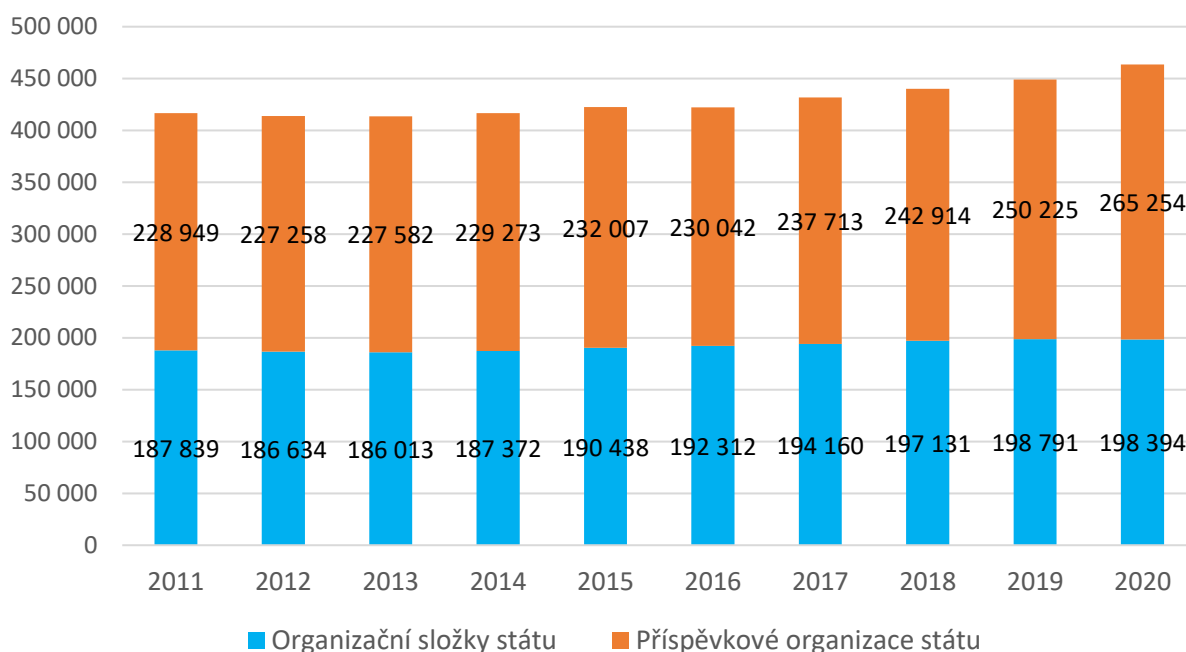
Objem prostředků na platy výrazněji rostl u příspěvkových organizací státu (meziročně o 17,5 %), oproti tomu u organizačních složek státu byl celkový meziroční růst jen o 4,7 %. V příspěvkových organizacích státu bylo zaměstnáno 265 254 osob, v organizačních složkách státu 198 394 osob. Meziročně tak došlo k poklesu téměř o 400 zaměstnanců v organizačních složkách státu, ale rovněž k růstu o 14 632 zaměstnanců příspěvkových organizací státu.

⁴⁹ Dle ukazatele evidenční počet zaměstnanců fyzických osob (AA0115). V souboru dat je přes 13 700 organizací veřejného sektoru s vlastním IČO.

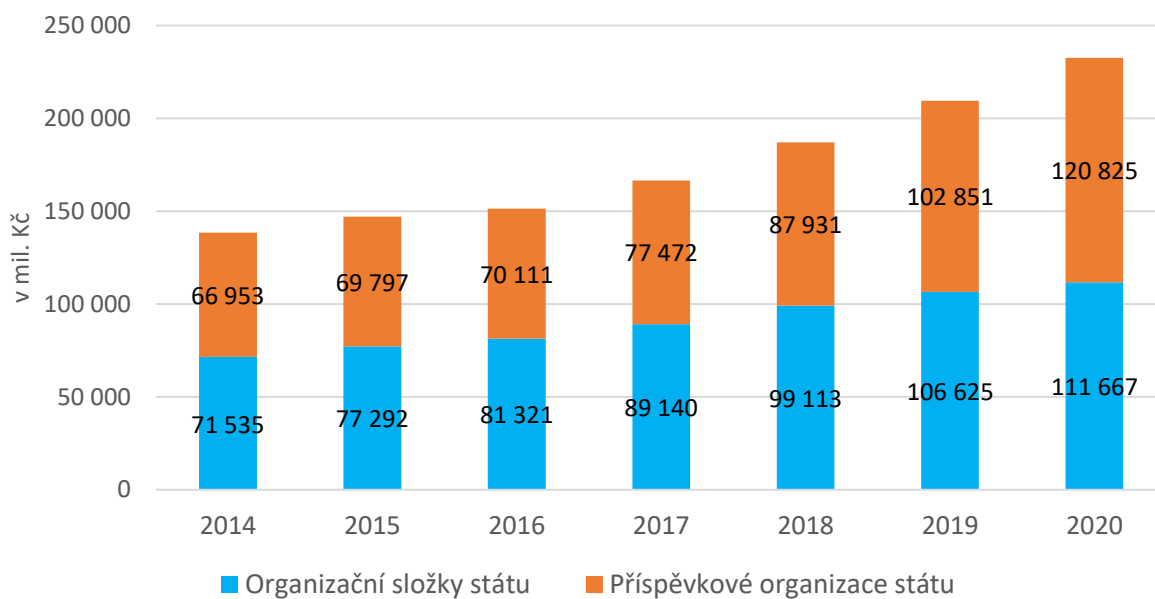
⁵⁰ Příloha C - <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2020/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2020-41689>

⁵¹ Průměrný plat zaměstnanců státu tak převýšil průměrnou mzdu zaměstnanců v národním hospodářství, která za rok 2020 činila 35 611 Kč (meziroční růst o 1500 Kč). <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2020>

Vývoj počtu zaměstnanců ve vládou regulované sféře (2011 až 2020)

Prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci ve vládou regulované sféře (2014 až 2020) (v mil. Kč)

Zdroj (2x): Ministerstvo financí, státní závěrečný účet

Struktura zaměstnanců ve veřejných službách

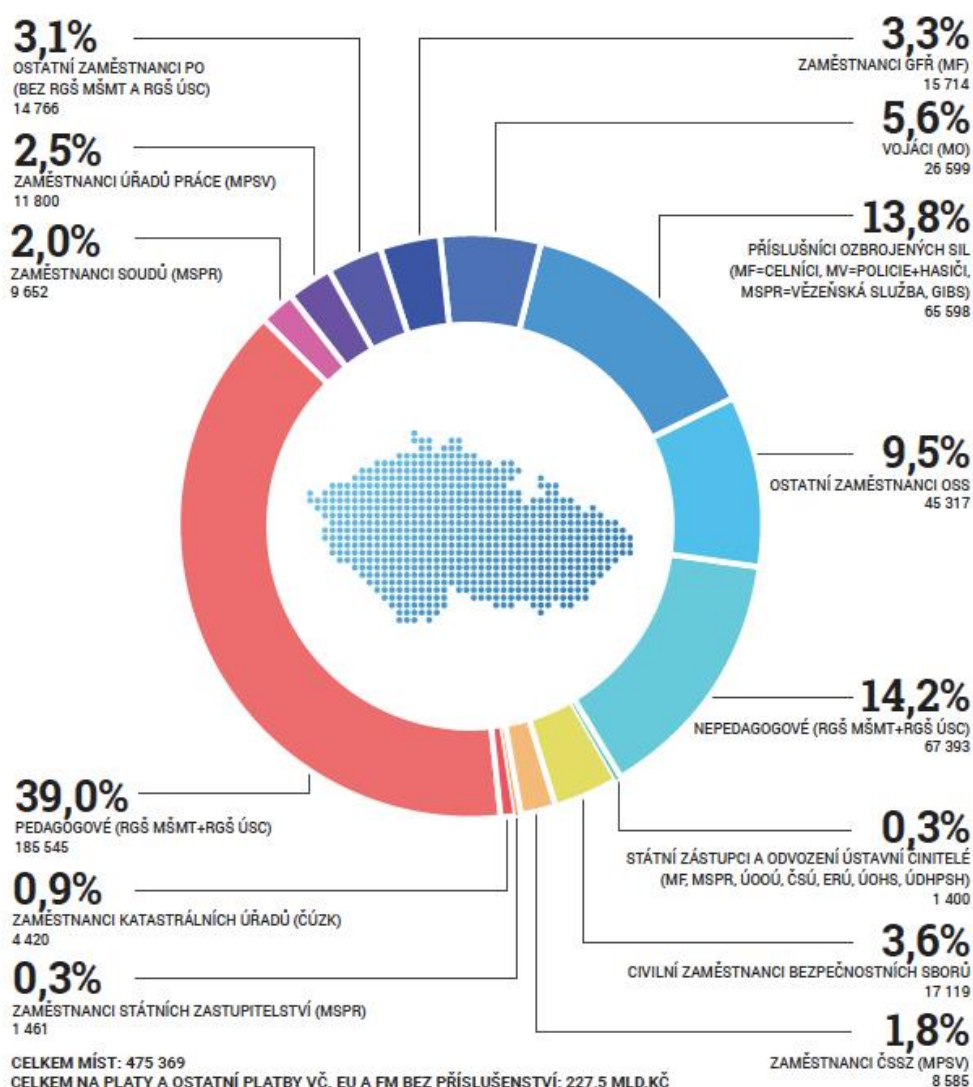
Dle údajů Ministerstva financí ČR (MF ČR) z celkového počtu **475 369 míst** nejvíce tvoří pedagogické (39 %) a nepedagogické (14,2 %) pozice a dále příslušníci ozbrojených sil (13,8 %). Zaměstnanců úřadů práce bylo celkem 11 800 (2,5 %), zaměstnanců katastrálních úřadů 4 420 (0,9 %), zaměstnanců ČSSZ 8 585 (1,8 %) a poměrně širokou kategorií jsou zaměstnanci dalších organizačních složek státu (OSS), kterých bylo 45 317 (9,5 %).

Pokud vezmeme dostupná data od roku 2017, vidíme stálý růst počtu zaměstnanců ve veřejných

službách. Nejvyšší nárůst lze sledovat v kategoriích pedagogů a nepedagogů nebo příslušníků ozbrojených sil. Celkový počet zaměstnanců dle tohoto členění vzrostl za čtyři roky ze 444 928 na 475 369 (+ 6,8 %).

V přehledu nejsou například zaměstnanci ze státního zdravotnictví.

Pasáže v této části jsou převzaty z analýzy veřejných dat provedené společností IPSOS pro MV ČR.

Zdroj: MFČR, Státní rozpočet v kostce 2020

LIDÉ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

služební úřady (státní)

76 168

služebních a pracovních míst
ve služebních úřadech. Roční nárůst
míst byl o 414.

75 %

zaměstnanců byly ženy.

43 %

zaměstnanců bylo starších 50 let věku.

89,5 %

Průměrná obsazenost služebních míst
ve služebních úřadech.

36 mld. Kč

celková suma na platy zaměstnanců.

Dle dat ze systemizace k 31. 12. 2020, MV ČR.

ZAMĚSTNANCI SLUŽEBNÍCH ÚŘADŮ

Počet zaměstnanců

V období od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 došlo k lehkému **zvýšení počtu služebních a pracovních míst ve služebních úřadech, a to o 414 míst.** Zatímco k 1. 1. 2020 bylo systemizováno 75 754 míst, k 31. 12. 2020 roku jich bylo **76 168.**

K datu 31. 12. 2020 je z celkového počtu systemizovaných míst je 68 265 míst služebních (tj. míst v režimu zákona o státní službě), což představuje oproti 1. lednu 2020 zvýšení o 319 služebních míst. Pracovních míst (tj. míst v režimu zákoníku práce) je 7 903 a ve srovnání s 1. lednem 2020 je to více o 52 pracovních míst.

Počet služebních míst státních zaměstnanců⁵² zahrnuje k datu 31. 12. 2020 celkem 9 333 představených, což představuje 13,67 % z celkového počtu 68 265 služebních míst. Systemizovaných míst vedoucích zaměstnanců je k datu 31. 12. 2020 celkem 446 a jejich podíl na počtu 7 903 pracovních míst činí 5,64 %. Na jedno místo představeného/vedoucího zaměstnance připadá 6,8 systemizovaných míst řadových státních zaměstnanců.

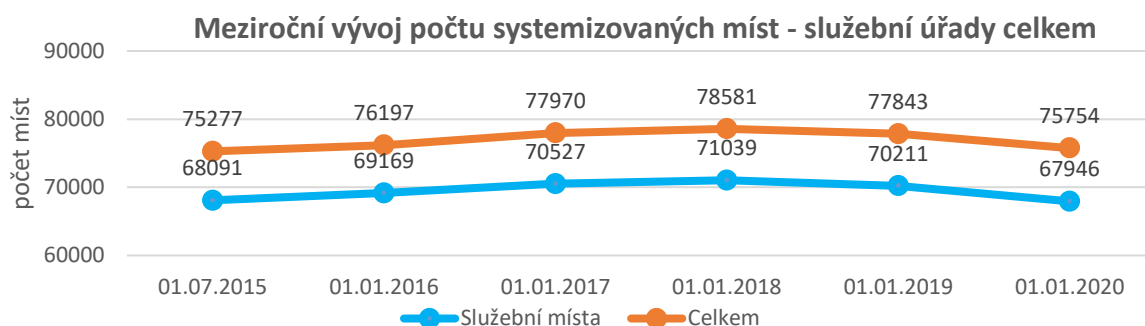
Platy

Objem prostředků na platy na všech systemizovaných místech ve služebních úřadech (234 úřadů) ke dni 31. 12. 2020 představuje **36 mld. Kč.** Z této částky připadá na služební místa částka ve výši 32,62 mld. Kč a na pracovní místa 3,78 mld. Kč. V průběhu roku 2020 je

patrný nárůst o cca 306 mil. Kč na platy na služebních místech a pokles o cca 67 mil. Kč na místech pracovních.

Úřad (pouze resorty a ÚV)	Celkový počet míst k 1. 1. 2020	Celkový počet míst k 31. 12. 2020
MZV	2030	2067
MO	1361	1 361
MF	17 206	17 209
MPSV	22 851	22 858
MV	3 940	3 981
MŽP	2 382	2 400
MMR	1 413	1 425
MPO	1 814	1 826
MD	1 006	1 017
MZe	6 485	6 493
MŠMT	1 566	1 556
MK	298	299
MZ	3 253	3 420
MSp	431	452

Zdroj: Systemizace služebních a pracovních míst s účinností od 1. ledna 2020, Ministerstvo vnitra, dle usnesení vlády ČR č. 811 ze dne 18. listopadu 2019 a následně dle usnesení vlády č. 1060 ze dne 19. října 2020. Jde o systemizovaná místa, nevypovídají o jejich obsazenosti. Data jsou včetně přímo podřízených správních úřadů (organizačních složek státu).

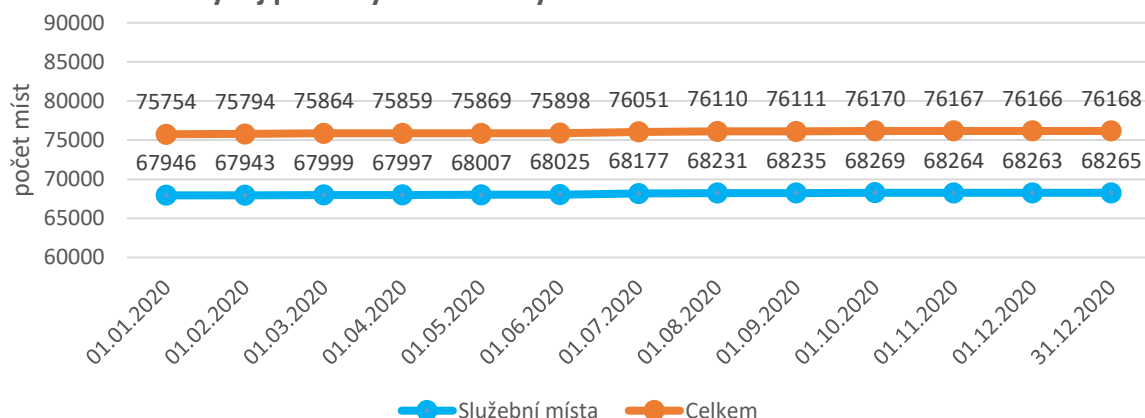

Zdroj: Statistická data sekce pro státní službu

⁵² Dle definice ze zákona o státní službě: „Státním zaměstnancem je fyzická osoba, která byla přijata do služebního poměru a zařazena na služební místo nebo

jmenována na služební místo představeného k výkonu některé z činností uvedených v § 5.“
(<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-234>)

Vývoj počtu systemizovaných míst v roce 2020

Zdroj: Statistická data sekce pro státní službu

Struktura dle služebního označení

Struktura zaměstnanců služebních úřadů z hlediska jejich služebního označení se ukazuje jako dlouhodobě velmi stabilní.

Struktura zaměstnanců služebních úřadů:

- odborný referent (30 %),
- odborný rada (25 %) a rada (15 %),
- vrchní referent (12 %),
- ministerský rada (9 %),
- vrchní ministerský rada (6 %),
- vrchní rada (3 %),
- přičemž služební označení referent (36 osob), vládní rada (132 osob) a vrchní vládní rada (116 osob) dosahují stejně jako v předchozích letech celkem necelého půlprocentního zastoupení.

Ve vazbě na služební označení je stanoveno vzdělání, které by měl zaměstnanec služebních úřadů dosáhnout, a z toho dovozením vyplývá,

že 42,5 % zaměstnanců má středoškolské nebo vyšší odborné vzdělání, 15 % zaměstnanců má vysokoškolské vzdělávání v bakalářském studijním programu a 42,5 % státních zaměstnanců dosáhlo vysokoškolské vzdělávání v magisterském studijním programu.

Četnost služebního označení představených podle § 9 zákona o státní službě, a to v pořadí od nejčastěji stanoveného služebního označení ukazuje tabulka níže, včetně údajů z let 2017 až 2019.

Struktura představených dle jejich služebního označení se jeví v roce 2020 totožná jako v přechodných letech. Největší podíl, 75 % představených představuje kategorie vedoucí oddělení, s velkým odstupem je pozice ředitele odboru s 18procentním podílem.

Tabulka: Služební označení představeného v letech 2017 až 2020 (údaje ke dni 31. prosince)

Služební označení představeného	Počet představených v roce			
	2017	2018	2019	2020
vedoucí oddělení	7 007	6 802	6 887	6 514
ředitel odboru	1 709	1 674	1 666	1 598
ředitel sekce	270	258	264	258
vedoucí služebního úřadu	188	183	189	189
vedoucí zastupitelského úřadu	91	70	64	59
náměstek pro řízení sekce	83	65	72	74
státní tajemník	15	14	15	15
personální ředitel sekce pro státní službu	1	1	1	1
náměstek pro státní službu	1	1	1	1
celkem	9 365	9 068	9 159	8 709

Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Věková struktura zaměstnanců služebních úřadů

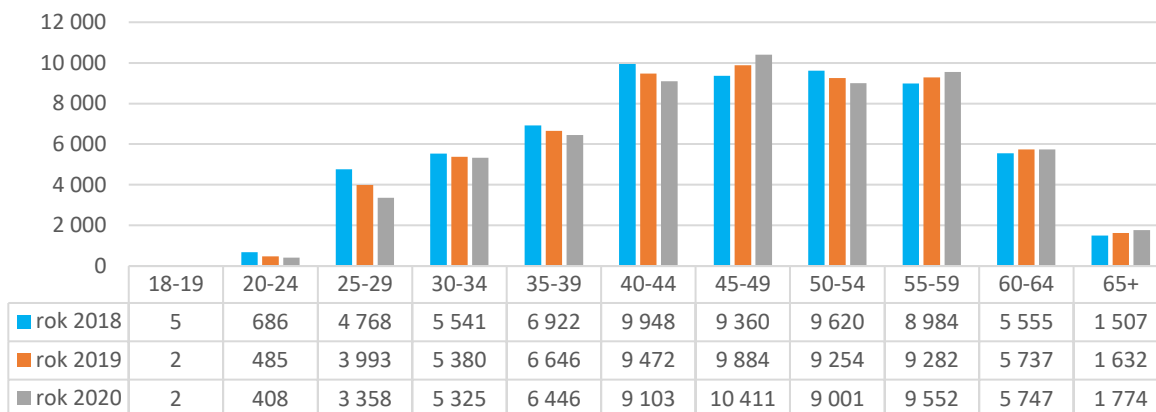
Věkovou strukturu zaměstnanců služebních úřadů ukazuje graf níže. **Podíl státních zaměstnanců starších 50 let vzrostl oproti minulým letům na 43 %** (42 % v roce 2019, 38 % v roce 2018, 40 % v roce 2017) **a podíl zaměstnanců služebních úřadů mladších 30 let se snížil na 8 %** (9,0 % v roce 2019, 10,5 % v roce 2018 a 9,7 % v roce 2017). **Zaměstnanci ve věku od 40 do 59 let tvořili 62 % všech zaměstnanců** (65 % v roce 2019, 60 % v roce 2018).

Průměrný věk státních zaměstnanců se oproti roku 2019 nepatrně zvýšil. **Průměrný věk státního zaměstnance dosáhl 46,9 let** (46,5 v roce 2019); průměrný věk představených byl

49,4 let (49,2 v roce 2019) a ostatních státních zaměstnanců 46,5 let (46 v roce 2019).

Obecně lze říci, že v posledních letech zaměstnanců služebních úřadů z mladších věkových kategorií (do 40 let věku) soustavně ubývá, zatímco zaměstnanců ve starších věkových kategoriích (nad 55 let věku) přibývá. Z toho lze dovodit, že pro mladé je státní sféra ještě méně atraktivním zaměstnavatelem než před několika lety. To s sebou samozřejmě nese problém stárnutí zaměstnanců a střednědobé riziko hromadného odchodu těchto zaměstnanců do důchodu bez adekvátně početné náhrady.

Věková struktura státních zaměstnanců v letech 2018 - 2020

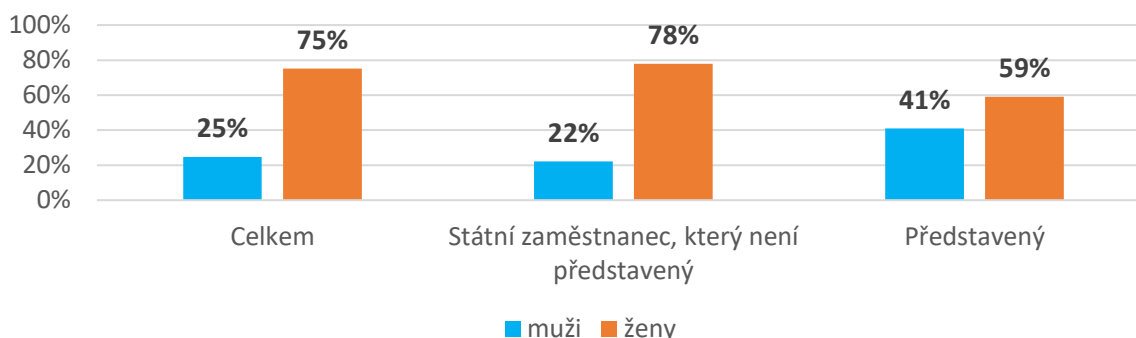
Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Zastoupení žen a mužů

Podíl zastoupení mužů a žen zůstává poslední roky zcela neměnný. Z následujícího grafu vyplývá, že ve státní službě trvale podíl žen výrazně převyšuje zastoupení mužů, a to i na

místech představených – ačkoliv s nižším rozdílem.

Zastoupení mužů a žen (rok 2020)

Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Obsazenost systemizovaných služebních míst státními zaměstnanci

Obsazenost systemizovaných služebních míst státními zaměstnanci byla v prosinci 2018, 2019 a 2020 téměř stejná. Státními zaměstnanci bylo v roce 2020 celkově obsazeno 89,5 % služebních míst. Z tohoto údaje ale nevyplývá, že 10,5 % služebních míst zůstává neobsazených. Podle § 178 zákona o státní službě lze služební místo obsadit osobou v pracovním poměru na dobu určitou, jestliže státní zaměstnanec nevykonává

službu na služebním místě po dobu delší než jeden měsíc. Tato možnost se obvykle využívá pro obsazení služebního místa po dobu, kdy je státní zaměstnanec zařazen mimo výkon služby z důvodu mateřské nebo rodičovské dovolené a z dalších obdobných důvodů. Významná část z neobsazených služebních míst je vždy obsazena osobami v pracovním poměru.

Tabulka: Obsazenost služebních míst státními zaměstnanci (prosinec 2018 až 2020)

Služební úřady	Obsazenost služebních míst státními zaměstnanci v roce		
	2020	2019	2018
Resort Ministerstvo dopravy	90 %	88 %	85 %
Resort Ministerstvo financí	92 %	91 %	91 %
Resort Ministerstvo obrany	90 %	87 %	89 %
Resort Ministerstvo práce a sociálních věcí	88 %	87 %	87 %
Resort Ministerstvo pro místní rozvoj	93 %	91 %	84 %
Resort Ministerstvo průmyslu a obchodu	92 %	89 %	85 %
Resort Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	86 %	86 %	87 %
Resort Ministerstvo vnitra	87 %	85 %	86 %
Resort Ministerstvo zdravotnictví	86 %	88 %	85 %
Resort Ministerstvo zemědělství	90 %	90 %	91 %
Resort Ministerstvo životního prostředí	89 %	86 %	88 %
Ministerstvo kultury	87 %	88 %	88 %
Ministerstvo spravedlnosti	82 %	85 %	80 %
Ministerstvo zahraničních věcí	84 %	88 %	86 %
Úřad vlády České republiky	96 %	96 %	89 %
Archiv bezpečnostních složek	93 %	85 %	80 %
Český báňský úřad (včetně podřízených)	97 %	96 %	96 %
Český statistický úřad	92 %	91 %	89 %
Český telekomunikační úřad	93 %	89 %	87 %
Český úřad zeměměřičský a katastrální (včetně podřízených)	94 %	92 %	92 %
Energetický regulační úřad	79 %	79 %	76 %
Národní sportovní agentura	66 %	60 %	-
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	87 %	85 %	81 %
Správa státních hmotných rezerv	89 %	88 %	81 %
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	88 %	93 %	91 %
Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí	90 %	100 %	80 %
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	78 %	75 %	75 %
Úřad pro ochranu osobních údajů	93 %	77 %	83 %
Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře	86 %	90 %	81 %
Úřad průmyslového vlastnictví	93 %	94 %	90 %
Celkem	89,5 %	88,5 %	89,0 %

Vzdělávání ve služebních úřadech

Ministerstvo vnitra, sekce pro státní službu plní koordinační roli v oblasti vzdělávání státních zaměstnanců a zaměstnanců správních úřadů.

Sekce pro státní službu Ministerstva vnitra tak každoročně zjišťuje stav vzdělávání v jednotlivých úřadech a dodržování **usnesení vlády č. 865/2015 o Rámcových pravidlech vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a služebního předpisu náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 4/2019, kterým se stanoví Rámcová pravidla vzdělávání ve služebních úřadech**, zejména s využitím dotazníkového šetření, na jehož základě byla zpracována **Zpráva o vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech za kalendářní rok 2020**. Dotazníkové šetření se týkalo všech 234 služebních úřadů a dvou správních úřadů, které jsou vyňaty z působnosti zákona o státní službě.

Výsledkem bylo pozitivní zjištění, že všechny úřady identifikují vzdělávací potřeby zaměstnanců a vyhodnocují vzdělávací akce, a to buď ihned po skončení vzdělávání nejčastěji formou dotazníků, nebo s odstupem času. Rovněž evidenci či přehled absolvovaného vzdělávání vedou všechny tyto úřady, ať se jedná o vlastní databáze nebo personální informační systémy. Komplexní plány vzdělávacích akcí byly zpracovávány u více než devadesáti procent vyhodnocených úřadů.

Co se týká jednotlivých druhů vzdělávání, průzkum ukázal, že dle zaslaných dat je nejčastěji zastoupeno průběžné vzdělávání, které zahrnuje odborné a specifické vzdělávání zaměstnanců nebo státních zaměstnanců pro jejich další odborný a osobní růst. Jak je patrné z grafu níže průběžné vzdělávání tvořilo téměř 90 % veškerého vzdělávání. Do průběžného vzdělávání spadá vzdělávání, které zajišťuje prohlubování znalostí zaměstnanců a státních zaměstnanců v návaznosti na již absolvované vzdělávání a za účelem odborného a osobního rozvoje zaměstnanců a státních zaměstnanců, a navazuje na absolvované vstupní vzdělávání úvodní a případně následné.

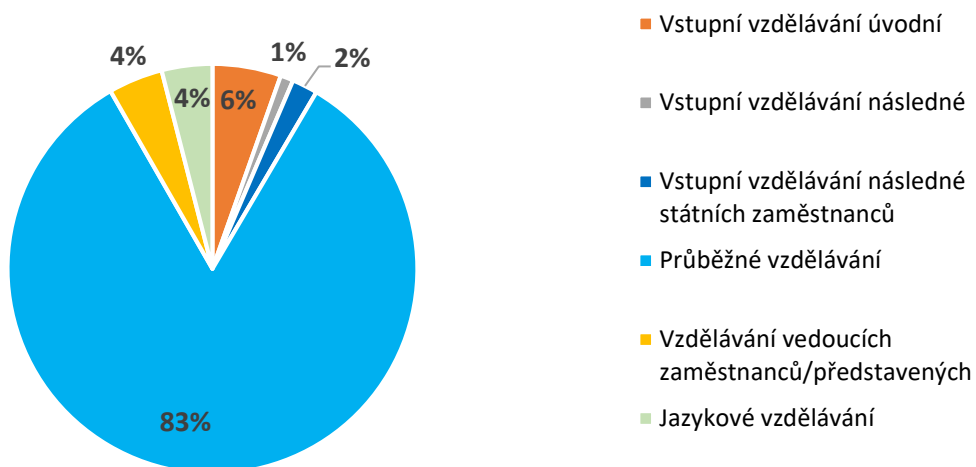
Cílem průzkumu bylo dále zjistit, kolik zaměstnanců a státních zaměstnanců daného úřadu se účastnilo prezenční formy vzdělávání, a to interně či externě, nebo distanční online formy vzdělávání (tj. vzdělávání probíhající v internetovém prostředí jako je e-learning, online webinář, online seminář apod.), a jaké bylo celkové zastoupení jednotlivých druhů vzdělávání. Po sečtení počtu účastníků interních, externích a online forem vzdělávacích akcí bylo zřejmé, že v důsledku přijatých mimořádných opatření v boji proti covid-19 převažovala v roce 2020 online forma vzdělávání, která byla využívána ve více než polovině případů (52 %).

Tabulka: Počet zaměstnanců a státních zaměstnanců, kteří se účastnili jednotlivých druhů vzdělávání

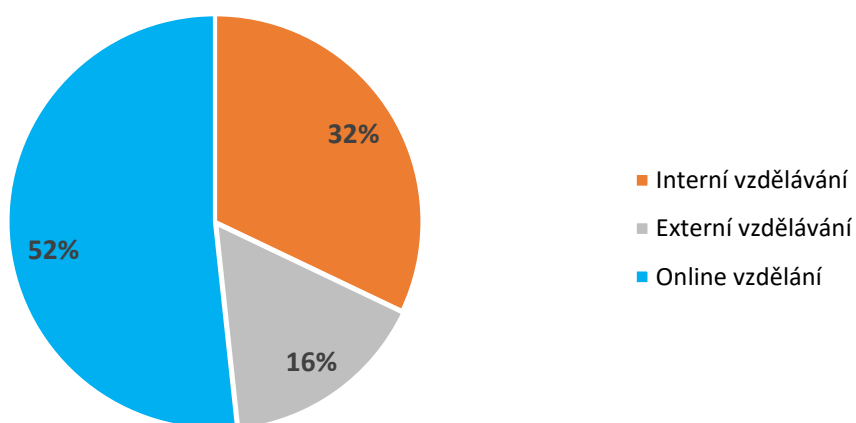
Druhy vzdělávání	Počet zaměstnanců a druh jejich vzdělání			
	interní	externí	online	Celkem
Vstupní vzdělávání úvodní	3 993	84	2 931	7 008
Vstupní vzdělávání následné	215	433	676	1 324
Vstupní vzděl. násl. pro státní zam.	810	854	959	2 623
Průběžné vzdělávání	32 315	16 953	58 418	107 686
Vzděl. vedoucích zam./představ.	2 595	1 274	1 687	5 556
Jazykové vzdělávání	1 578	1 374	2 217	5 169
Celkem	41 506	20 972	66 888	129 366

Zdroj (3x): Zpráva o vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech za rok 2020, Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra, 2021

Účast státních zaměstnanců na vzdělávání

Celkový přehled využití interního/externího/online vzdělávání

Zdroj (2x): Zpráva o vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech za rok 2020, Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra, 2021

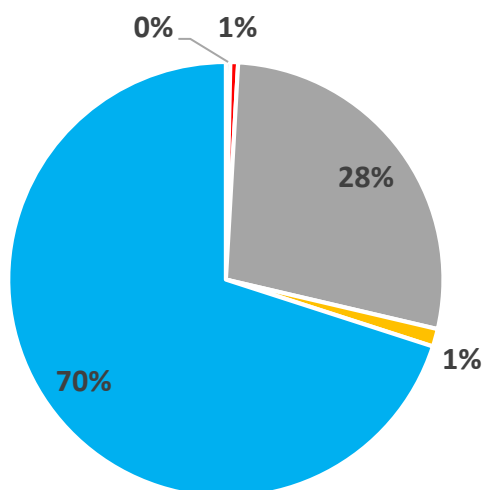
Vzdělání zaměstnanců služebních úřadů

Zatímco v předchozích částech jsme vycházeli z dat sekce pro státní službu Ministerstva vnitra, pro konkrétní nejvyšší dosažené vzdělávání zaměstnanců služebních úřadů využijeme data z informačního systému o platech spravovaném Ministerstvem financí. Ten ovšem oproti datům Ministerstva vnitra za rok 2020 uvádí celkem 79 850 evidovaných zaměstnanců a 92 031 zaměstnanců zaměstnaných na služebních úřadech v průběhu celého roku (tj. se započítáním fluktuace). Údaje k dosaženému vzdělání se vztahují ke všem zaměstnancům zaměstnaným v průběhu roku.

Z dat vyplývá, že na služebních úřadech bylo v průběhu roku 2020 zaměstnaných 55 % zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním, 3,2 % s vyšším odborným vzděláním, 41 % se středním vzděláním, 0,5 % se základním vzděláním a 0,2 % bez dokončeného základního vzdělání.

Níže jsou uvedeny grafy rozdělené na muže a ženy. Dle Informačního systému o platech bylo v průběhu roku ve služebních úřadech zaměstnáno 24 409 mužů (26,5 %) a 67 622 žen (73,5 %).

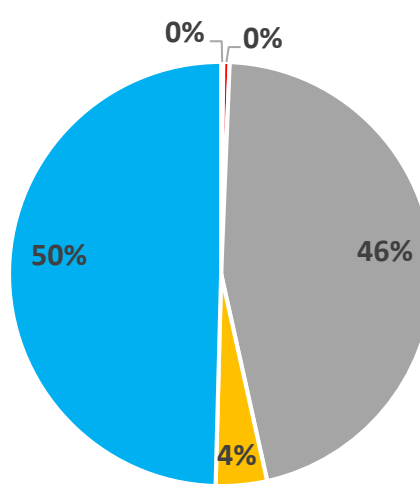
Struktura zaměstnanců služebních úřadů (MUŽI), 2020

■ bez vzdělání ■ základní

Zdroj: Vlastní zpracování dle Informačního systému o platech, MF ČR

Struktura zaměstnanců služebních úřadů (ŽENY), 2020

■ bez vzdělání ■ základní

lb.

LIDÉ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

obce, kraje, Praha

76 731

úvazků na ÚSC. 97 904 zaměstnanců
v průběhu roku (s fluktuací).
Meziroční pokles úvazků byl o 3 948.

65,1 %

zaměstnanců ÚSC byly ženy.

44,5 %

zaměstnanců ÚSC bylo starších 50 let
věku.

34,5 %

zaměstnanců ÚSC bylo vysokoškolsky
vzdělaných.

45,93 mld.

celková suma na platy zaměstnanců
ÚSC (se započítáním odvodů).

Dle dat Informačního systému o platech, MF ČR, za rok 2020.
Údaje vyplnilo 3822 obcí (tj. 61 %).

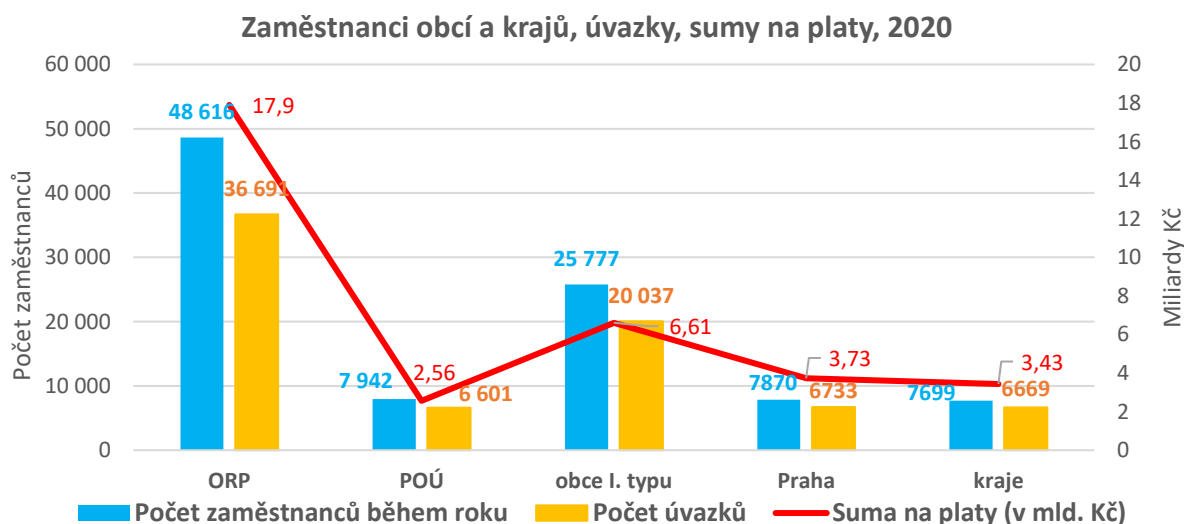
ZAMĚSTNANCI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Následující pasáže vychází z dat Informačního systému o platech. Data nejsou kompletní – z 6 254 obcí zohledňují 3 822 (tj. 61 %). Chybí data za 2 obce s rozšířenou působností, 5 obcí s pověřeným obecním úřadem a 2 425 obcí se základní působností. V Praze jsou dostupná data za 47 z 57 městských částí a za Magistrát hl. m. Prahy. Důvody jsou, že dané obce buď data nezaslaly, nebo nemají zaměstnance, které by vykazovaly.

Souhrnné údaje

„Územní samosprávné celky“ je souhrnný název pro obce, kraje a hl. město Prahu. V roce 2020 vykazaly celkem **97 904 zaměstnanců** (v průběhu roku, tj. i se započítáním fluktuace) a **76 731 úvazků** (průměrný evidenční počet zaměstnanců). Dle dostupných dat celkově vynaložily na platy 34,33 mld. Kč (celková suma po započítání všech příplatků). Po započítání odvodů na sociální a zdravotní pojištění na straně zaměstnance i zaměstnavatele **celková suma činila 45,93 mld. Kč (tj. superhrubá mzda)**. Z celkového počtu 97 904 zaměstnanců bylo v územních samosprávných celcích zaměstnáno **34 245 mužů (34,9 %) a 63 659 žen (65,1 %)**. Současně **12 376 zaměstnanců pobíralo příplatek za vedení**. Z nich bylo **6 006 mužů (48,5 %) a 6 370 žen (51,5 %)**.

Při porovnání s rokem 2019 (ovšem v roce 2019 byla vykazována data za 3 876 obcí a složení vzorku mohlo být odlišné) ubylo v souhrnu 3 948 vykázaných úvazků (průměrný evidenční počet zaměstnanců). Současně se snížil počet zaměstnanců zaměstnaných v průběhu roku o 1 371. Pokračoval tak trend poklesu úvazků i počtu zaměstnanců zaměstnaných v územních samosprávných celcích (mezi lety 2018 a 2019 ubylo 1 101 úvazků). Výdaje na platy se ovšem zvýšily o 2,16 mld. Kč. Průměrný plat v územním samosprávném celku v roce 2020 činil 350 649 Kč (hrubého). Meziročně se zvýšil o 26 000 Kč (hrubého).⁵³

⁵³ Jde ovšem pouze o matematický výpočet průměru, který nezohledňuje délku trvání pracovního poměru. Vypočteno na základě dat: celková suma na platy za rok za všechny

ÚSC / celkový počet zaměstnanců všech ÚSC v průběhu roku.

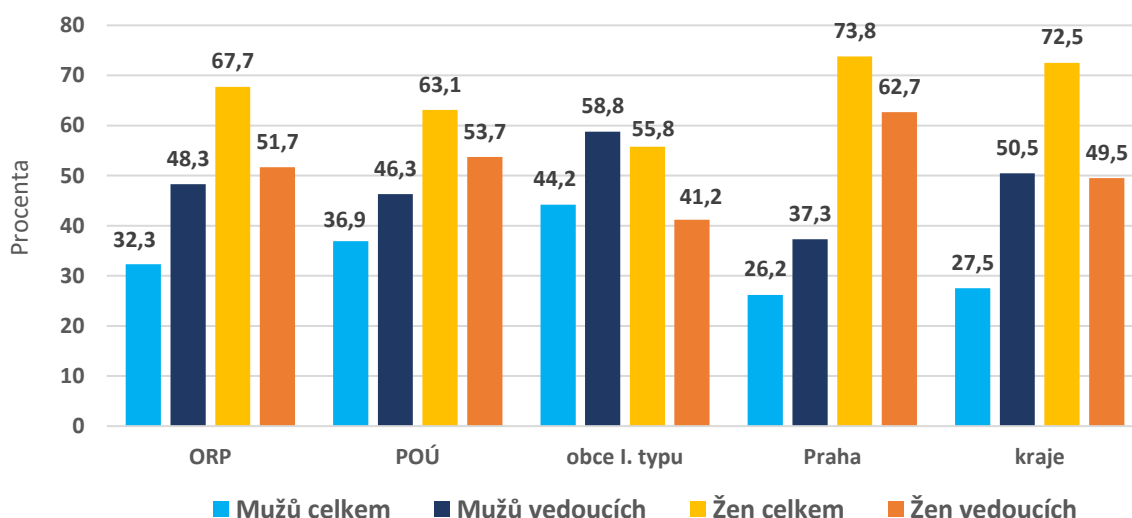
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Stejnou míru stagnace lze sledovat u struktury dosaženého vzdělání zaměstnanců územních samospráv, která je téměř totožná s rokem 2019.

Dle dat o dosaženém vzdělání mělo **33 765 zaměstnanců obcí a krajů vysokoškolské vzdělání (tj. 34,5 %)**, **3 086 vyšší odborné**

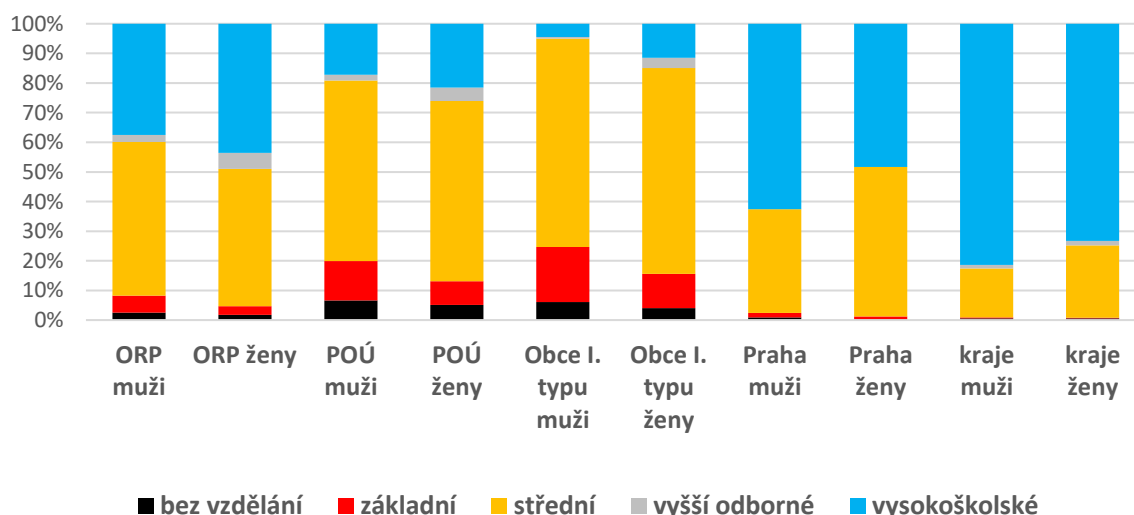
(tj. 3,1 %) a 51 461 středoškolské vzdělání (52,5 %). Ženy, ačkoliv tvoří 65,1 % zaměstnanců územních samosprávných celků, současně tvořily 70,6 % vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, 83,2 % s vyšším odborným vzděláním a 63 % se středoškolským vzděláním. Ani v tomto ukazateli se meziročně téměř nic nezměnilo.

Muži a ženy na vedoucích pozicích obcí a krajů (v %), 2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

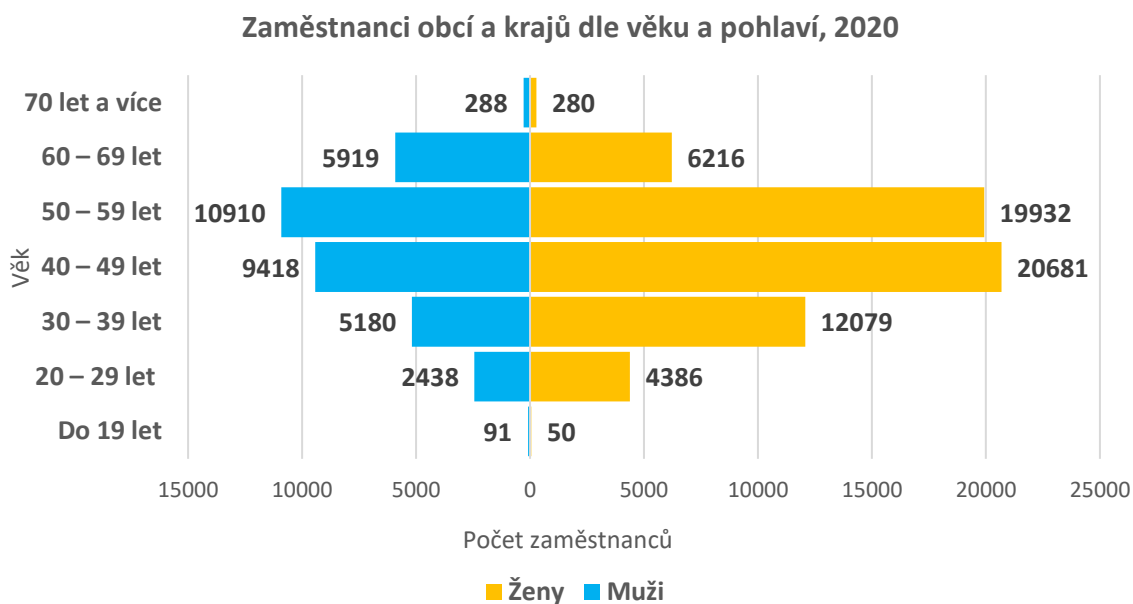
Zaměstnanci obcí a krajů dle dosaženého vzdělání s ohledem na muže a ženy, 2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Zásadním tématem současné veřejné správy je stárnutí zaměstnanců spojené také s fenoménem stárnutí populace. Věková struktura zaměstnanců územních samosprávných celků ukazuje, že **44,5 % zaměstnanců je starších 50 let věku. Čtyřicátníci tvoří dalších 30 %. Podíl zaměstnanců do 40 let věku tak je 25,5 %.** Oproti roku 2019 skladba zaměstnanců lehce omládlá

(ve věkové kategorii do 19 let přibylo 38 zaměstnanců, ve věkové kategorii 20 až 29 let přibylo 691 osob a ve věkové kategorii 30 až 39 let přibylo 161 osob), ale z dlouhodobého hlediska zůstává problematika blížícího se důchodového věku téměř poloviny zaměstnanců obcí a krajů stále zásadním tématem.

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Obce s rozšířenou působností

Počet zaměstnanců v průběhu roku: 48 616

Počet mužů a žen: 15 724 mužů (32,3 %), 32 892 žen (67,7 %)

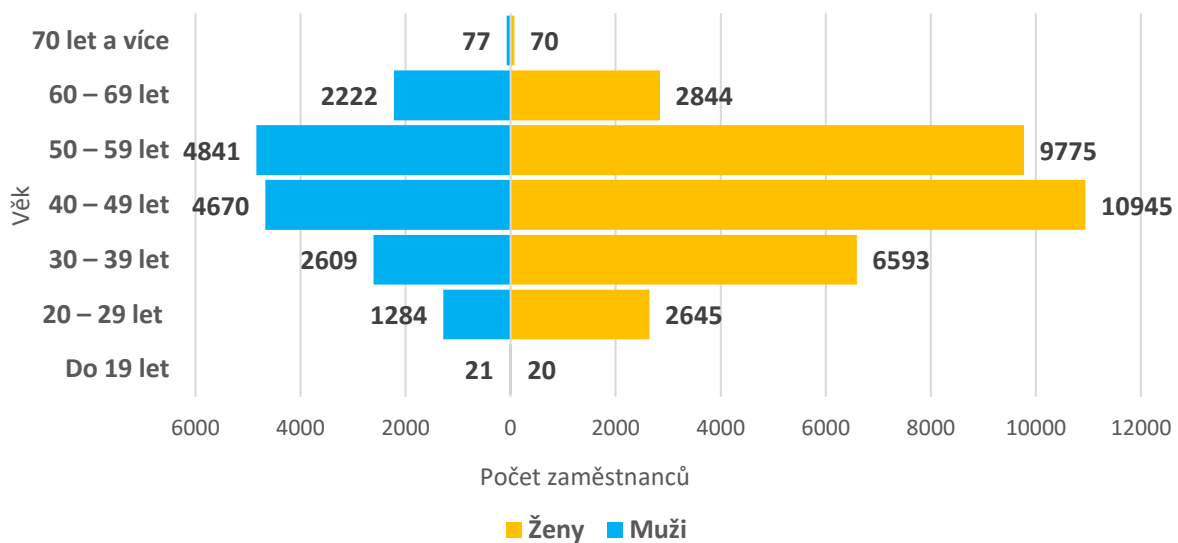
Počet úvazků: 36 691

Celková suma na platy: 17,982 mld. Kč (bez odvodů)

Počet pracovníků s příplatkem za vedení: 7212 (14,8 % ze všech)

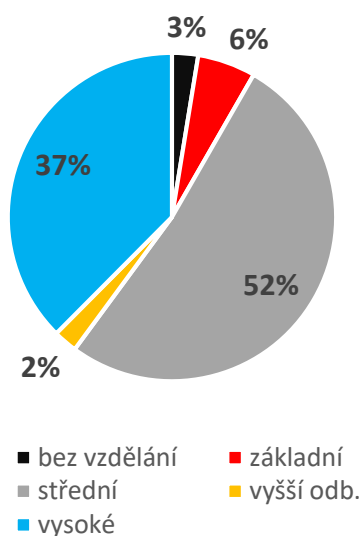
Počet mužů a žen s příplatkem za vedení: 3484 mužů (48,3 %), 3728 žen (51,7 %)

Zaměstnanci obcí s rozšířenou působností dle věku a pohlaví, 2020

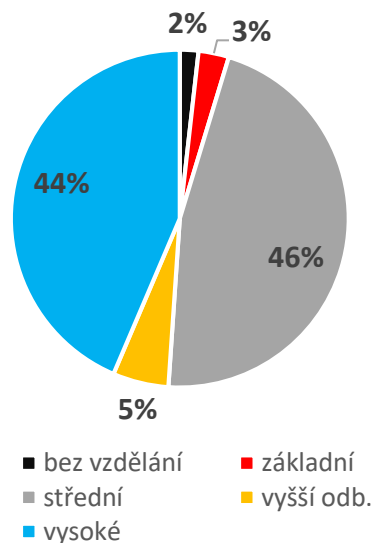

Zdroj (3x): Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí s rozšířenou působností, MUŽI, 2020

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí s rozšířenou působností, ŽENY, 2020

Obce s pověřeným obecním úřadem

Počet zaměstnanců v průběhu roku: 7 942

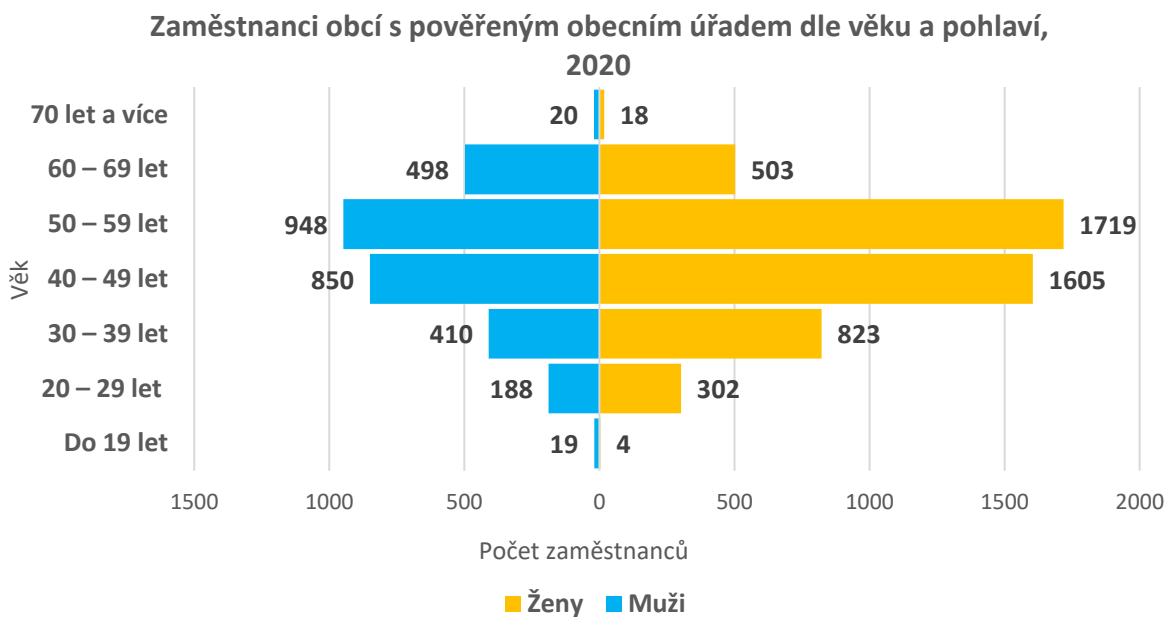
Počet mužů a žen: 2993 mužů (37,7 %), 4974 žen (62,3 %)

Počet úvazků: 6601

Celková suma na platy: 2,564 mld. Kč (bez odvodů)

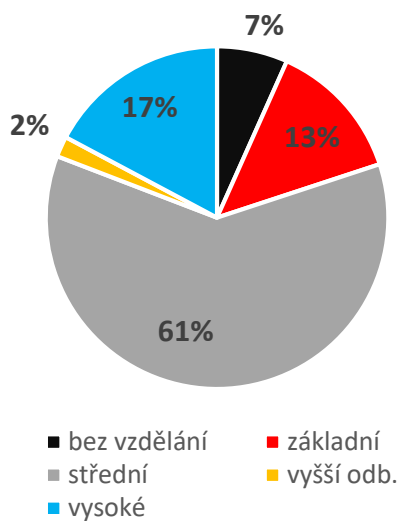
Počet pracovníků s příplatkem za vedení: 1352 (17 % ze všech)

Počet mužů a žen s příplatkem za vedení: 626 mužů (46,3 %), 721 žen (53,7 %)

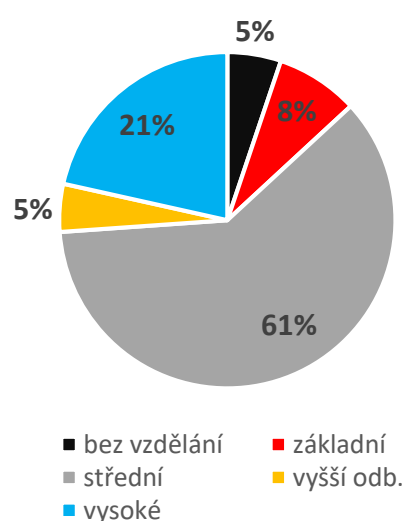

Zdroj (3x): Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí s pověřeným obecním úřadem, MUŽI, 2020

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí s pověřeným obecním úřadem, ŽENY, 2020

Obce se základní působností

Počet zaměstnanců v průběhu roku: 25 777

Počet mužů a žen: 11 400 mužů (44,2 %), 14 377 žen (55,8 %)

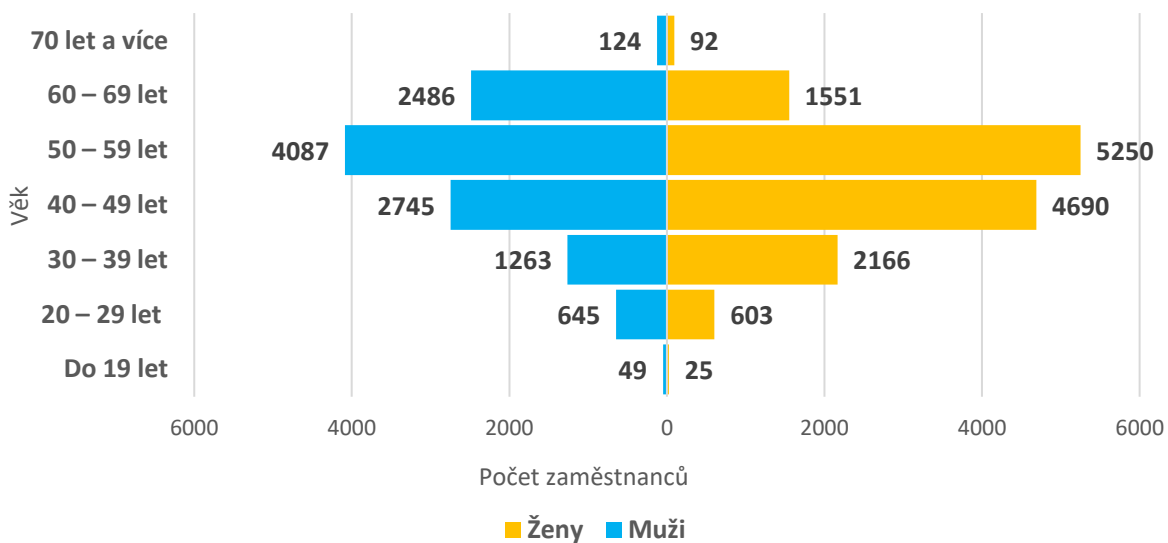
Počet úvazků: 20 037

Celková suma na platy: 6,618 mld. Kč (bez odvodů)

Počet pracovníků s příplatkem za vedení: 1588 (6,1 % ze všech)

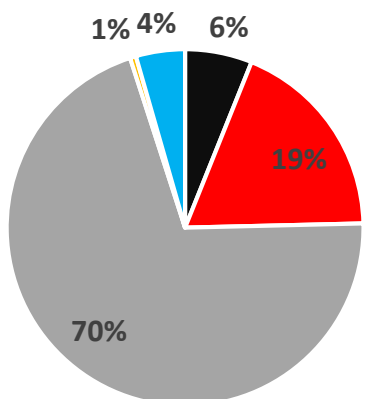
Počet mužů a žen s příplatkem za vedení: 935 mužů (58,8 %), 653 žen (41,2 %)

Zaměstnanci obcí se základní působností dle věku a pohlaví, 2020

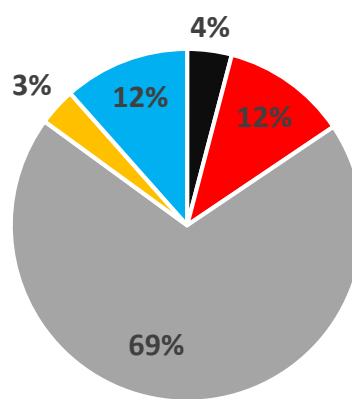
Zdroj (3x): Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí se základní působností, MUŽI, 2020

■ bez vzdělání ■ základní
 ■ střední ■ vyšší odb.
 ■ vysoké

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí se základní působností, ŽENY, 2020

■ bez vzdělání ■ základní
 ■ střední ■ vyšší odb.
 ■ vysoké

Hlavní město Praha

Počet zaměstnanců v průběhu roku: 7870

Počet mužů a žen: 2066 mužů (26,2 %), 5804 žen (73,8 %)

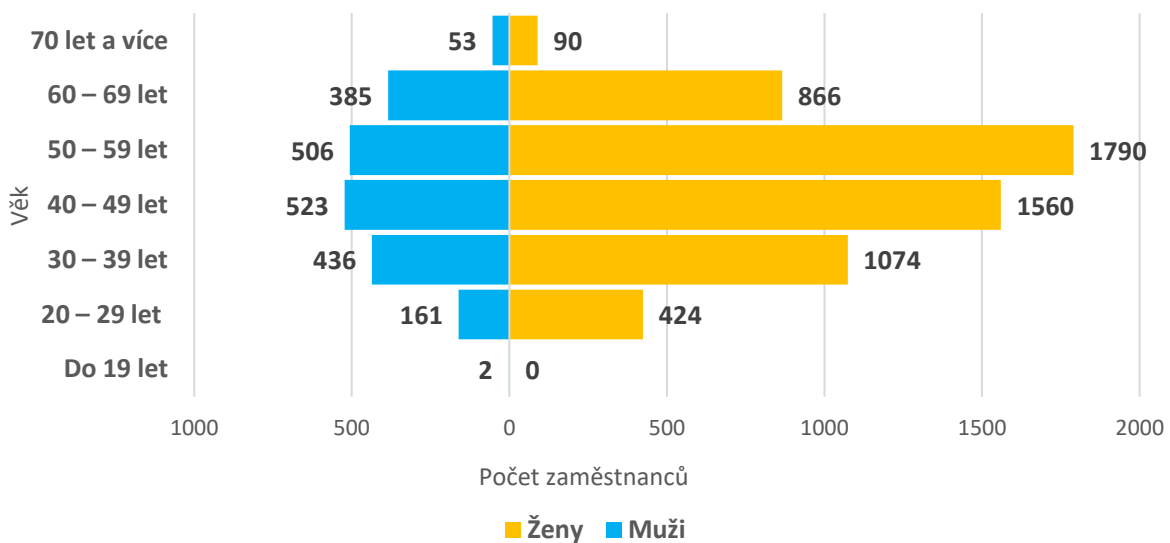
Počet úvazků: 6733

Celková suma na platy: 3,733 mld. Kč (bez odvodů)

Počet pracovníků s příplatkem za vedení: 1271 (16,1 % ze všech)

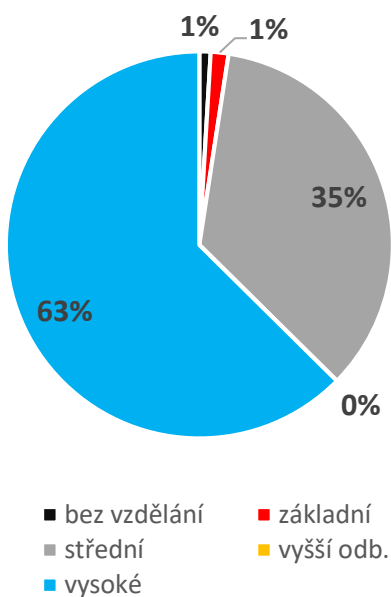
Počet mužů a žen s příplatkem za vedení: 474 mužů (37,3 %), 797 žen (62,7 %)

Zaměstnanci Prahy dle věku a pohlaví, 2020

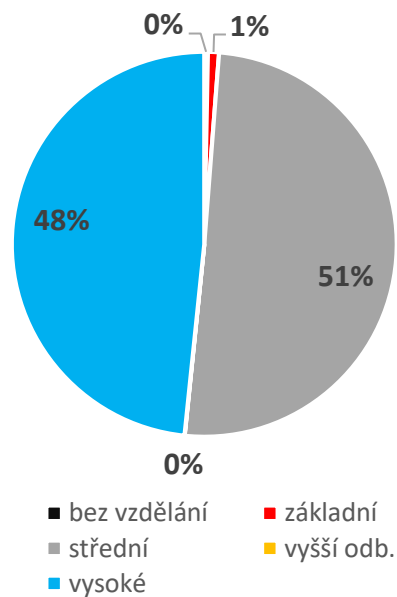

Zdroj (3x): Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců Prahy, MUŽI, 2020

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců Prahy, ŽENY, 2020

Kraje

Počet zaměstnanců v průběhu roku: 7699

Počet mužů a žen: 2122 mužů (27,5 %), 5577 žen (72,5 %)

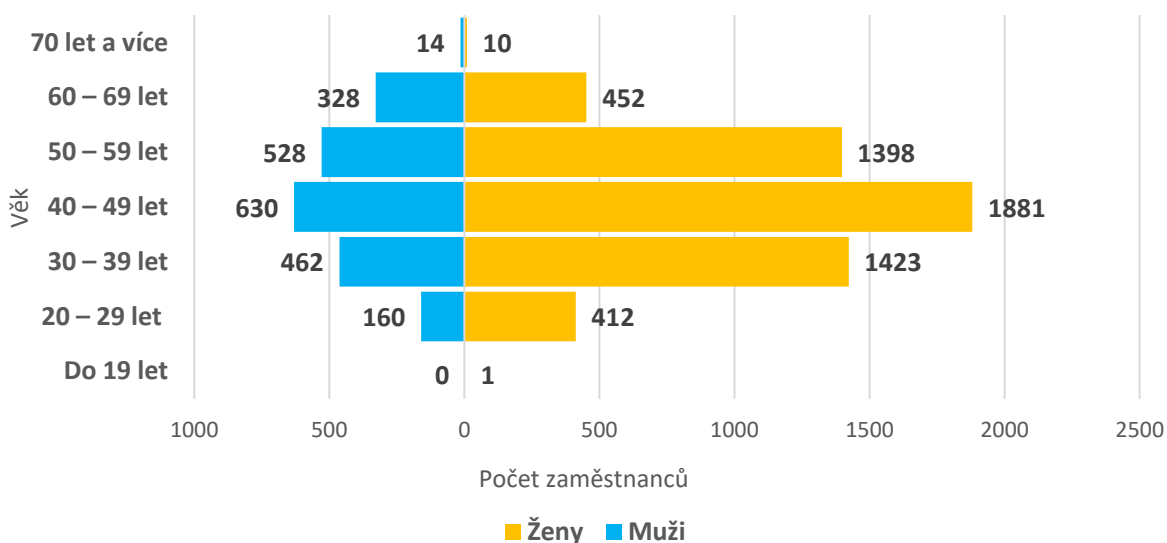
Počet úvazků: 6669

Celková suma na platy: 3,433 mld. Kč (bez odvodů)

Počet pracovníků s příplatkem za vedení: 953 (12,3 % ze všech)

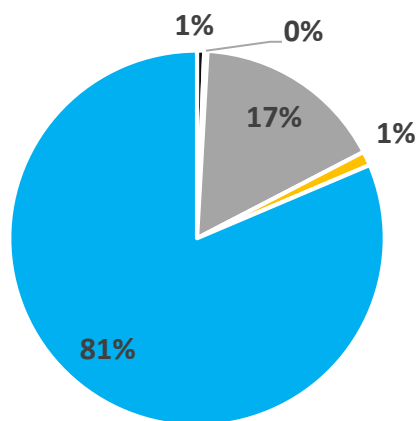
Počet mužů a žen s příplatkem za vedení: 482 mužů (50,6 %), 471 žen (49,4 %)

Zaměstnanci krajů dle věku a pohlaví, 2020

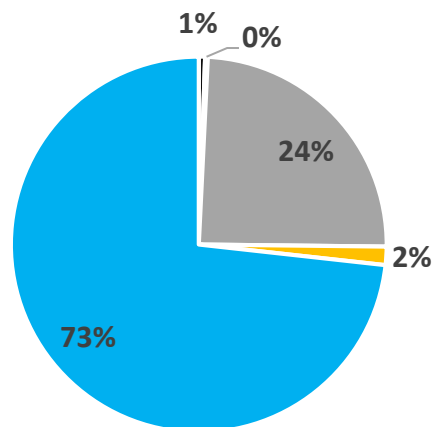
Zdroj (3x): Vlastní zpracování dle dat MF ČR – Informační systém o platech.

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců Prahy, MUŽI, 2020

■ bez vzdělání   ■ základní
■ střední   ■ vyšší odb.
■ vysoké

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců Prahy, ŽENY, 2020

■ bez vzdělání   ■ základní
■ střední   ■ vyšší odb.
■ vysoké

Činnost Institutu pro veřejnou správu Praha

Klíčovou náplní činnosti Institutu pro veřejnou správu Praha, příspěvkové organizace Ministerstva vnitra, je zajišťování přípravných kurzů ke zkouškám zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků včetně realizace samotných zkoušek. **V roce 2020 absolvovalo zkoušku zvláštní odborné způsobilosti 1 547 úředníků** v rámci 96 termínů. Opakované zkoušky zvláštní odborné způsobilosti vykonalo 485 úředníků ve 130 termínech. Bylo nezbytné uzpůsobit zkoušky vládním protipandemickými opatřeními, což si vyžádalo úpravy původně plánovaných termínů. Příčinou posunutí termínů některých zkoušek bylo zejména omezení povoleného počtu osob v jednom uzavřeném prostoru, nicméně téměř všechny zkoušky plánované na rok 2020 se podařilo zrealizovat do konce ledna 2021. Poslední odložená zkouška proběhla 1. března 2021.

V roce 2020 zrealizoval Institut celkem **273 kurzů příprav na zkoušky zvláštní odborné způsobilosti, kterých se zúčastnilo 3 920 úředníků**. Pro srovnání – v roce 2019 to bylo 277 kurzů s 4 711 účastníky.

Probíhaly rovněž zkoušky odborné způsobilosti úředních osob oprávněných k provádění úkonů správního orgánu podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, dále kurzy průběžného vzdělávání, úspěšně pokračoval vzdělávací projekt „Zastupitel

v kurzu“ a rovněž probíhala výuka a zkoušky v manažerských vzdělávacích programech typu MPA.

V roce 2020 tedy v součtu proběhlo 902 kurzů. Celkový počet účastníků všech vzdělávacích aktivit **stoupl** oproti roku 2019 z 23 541 na **36 930 účastníků**. Znatelný nárůst v počtech účastníků byl dán zejména značně zvýšeným počtem zájemců o **e-learningový kurz** Kybernetická bezpečnost, který Institut realizuje ve spolupráci s Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost.

Zastupitel v kurzu

Institut pro veřejnou správu Praha realizoval pro Ministerstvo vnitra třetí ročník vzdělávacího programu pro zastupitele obcí Zastupitel v kurzu. Ten zastupitelům nabídl tři nové kurzy: 1) Práva a odpovědnosti zastupitelů při nakládání s majetkem obcí, 2) Veřejné zakázky malého rozsahu a 3) Strategické řízení a plánování obce.

Celý vzdělávací program měl i přes výzvy spojené s mimořádnými opatřeními během epidemie covidu-19 celkem **200 nových absolventů, alespoň jeden kurz ale dokončilo přes 500 zastupitelů**. Zatímco první kurz se uskutečnil ještě prezenčně, většina druhého a celý třetí kurz probíhal již zcela v on-line prostředí. Ke vzdělávacímu programu Ministerstvo vnitra vydalo také **tři studijní příručky**. Více na: www.zastupitelvkurzu.cz

ZAMĚŠTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM VE VEŘEJNÉM SEKTORU

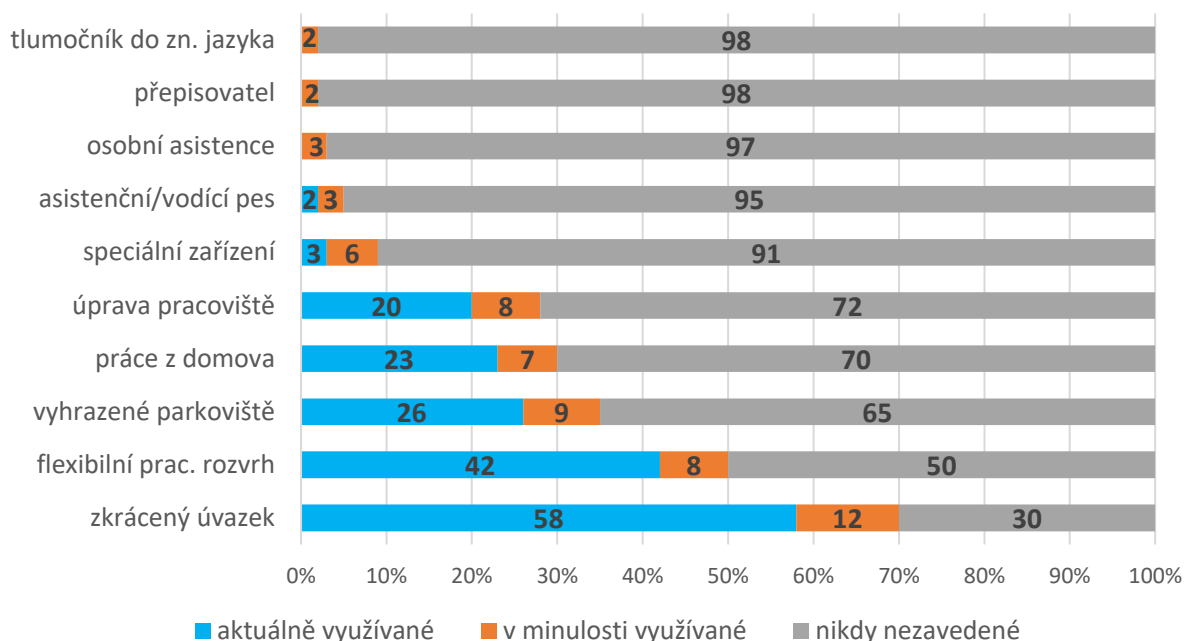
Dle zákona o zaměstnanosti musí každý zaměstnavatel s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru zaměstnávat lidi se zdravotním postižením ve výši 4% povinného podílu z celkového počtu zaměstnanců a současně každý zaměstnavatel musí dle svých podmínek rozšiřovat možnost zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Výzkum zástupkyně Veřejného ochránce práv⁵⁴ se prostřednictvím dotazníkového šetření věnoval ministerstvům, organizačním složkám státu, ale také krajským úřadům. Dotazník vyplnilo 125 ze 135 oslovených organizací. Sběr dat probíhal mezi zářím 2019 a květnem 2020. Výzkumné zprávy byly zveřejněny v roce 2021.

Z výzkumu Veřejného ochránce práv vyplynulo, že veřejné organizace zaměstnávají v průměru pouze 2,5 % lidí se zdravotním postižením, přičemž čtvrtina organizací zaměstnává méně než

1 % a další čtvrtina méně než 2 %. Výzkumné zprávy také shrnují, že problémy zůstávají dispoziční nepřipravenost budov pro osoby se zdravotním postižením a také rigidita státní správy. Téměř polovina budov ve veřejném sektoru je pro zaměstnance se zdravotním postižením z pohledu fyzické mobility nepřístupná. Lidé s vážnějším pracovním omezením se ve veřejném sektoru téměř nezaměstnávají.

Co se týká vybavenosti budov státní správy a krajských úřadů pro osoby se zdravotním postižením, nejlépe na tom jsou s výtahy (74 % budov), bezbariérovými sociálními zařízeními (66 %) a nájezdovými rampami či zdvižnými plošinami (56 %). Naopak špatně vyšla vybavenost vizuální signalizací (9 %), informacemi v Braillově písmě (7 %) nebo vodícími liniemi na podlaze (1 %).

Zkušenosti zaměstnavatelů s poskytováním přiměřených opatření pro osoby se zdravotním postižením (v %)

Zdroj: Veřejný ochránce práv: Zaměstnávání lidí s postižením ve veřejném sektoru – pohled zaměstnavatelů, 2020.

54

https://www.ochrance.cz/aktualne/stat_neumi_zamestnat_lidi_s_postizenim_ukazal_vyzkum_zastupkyně_ombudsmana/

STÁRNUTÍ POPULACE V KONTEXTU ZAMĚŠTNANCŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Data České správy sociálního zabezpečení ukazují, že v roce 2020 **ubyl 14 435 osob pobírajících starobní důchod**. Celkový počet se tím snížil na **2 400 479 starobních důchodců**. Jde o první meziroční pokles od roku 2013, kdy se ovšem počet starobních důchodců snížil pouze o 899 osob. Výraznou příčinou poklesu byla nadúmrtnost zapříčiněná pandemií covidu-19. Jinak stále platí dlouhodobý trend soustavného nárůstu počtu starobních důchodců. **Za poslední dekádu se počet starobních důchodců zvýšil o 140 447 osob.**

Data ČSSZ dále uvádějí, že na konci roku 2020 bylo **417 639 invalidních důchodců a 63 306 pozůstalostních důchodců**. Celkový počet důchodců tak činil **2 881 424 osob**, což je o 16 103 méně osob než na konci roku 2019.

Ženy tvoří 60 % starobních důchodců, 50,7 % invalidních důchodců a 62,7 % pozůstalostních důchodců.

Průměrná výše sólo starobního důchodu činí 14 479 Kč; nejvyšší průměr je v Praze (15 376 Kč) a nejnižší v Karlovarském kraji (13 996 Kč). Zatímco u mužů je celorepublikový průměr sólo starobního důchodu 15 868 Kč, u žen pouze 13 204 Kč.

Dále, roste počet stoletých a starších důchodců. Na konci roku 2020 takových osob bylo již **676** (z toho 575 žen a 101 mužů). Před dekádu, na konci roku 2010, jich přitom bylo jen 521 (z toho 443 žen a 78 mužů).

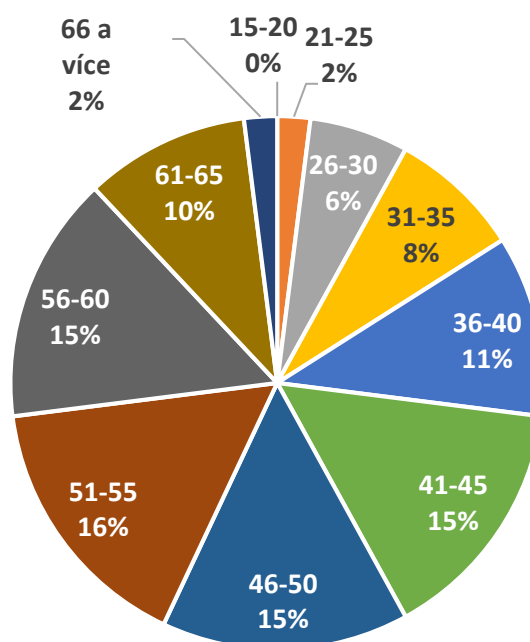
Stárnutí zaměstnanců veřejné správy

Ministerstvo vnitra se otázkou stárnutí populace zabývalo v roce 2020 na úrovni stárnutí zaměstnanců veřejné správy. Dle zpracované [Analýzy stárnutí zaměstnanců veřejné správy](#) spadá do věkové skupiny **56+ let průměrně 28 % zaměstnanců územních samospráv**. Nejvyšší podíl těchto osob lze sledovat u obcí I. typu (35 %) a v městských částech Prahy (31 %). **Současně**

ve státní službě spadalo do věkové kategorie 55+ let celkem 27 % zaměstnanců. Vyšší věk zaměstnanců samozřejmě nelze chápat primárně jako negativum. Problematickým se stane až v momentě, kdy se zohlední zastoupení mladých zaměstnanců veřejné správy. Podíl zaměstnanců ve věkové kategorii do 31 let přitom v územních samosprávách ani ve služebním poměru přitom nepřesahuje 10 %.

Závěry analýzy predikují, že v příštích deseti letech odejde do důchodu až třetina zaměstnanců veřejné správy. Náhrady za ně ovšem zatím nejsou. I proto Ministerstvo vnitra doporučuje nastavit a využívat tzv. age-management a posílit nábor zejména mladších ročníků. Dalším doporučením je nezaspát v rozvoji automatizace a robotizace úkonů a chodu úřadů

Věková struktura zaměstnanců obcí a krajů, 2019

Zdroj: Vlastní zpracování zastoupení věkových skupin dle Analýzy stárnutí zaměstnanců veřejné správy, MV ČR, 2020

HOSPODAŘENÍ

obcí a krajů

OBCE

369 mld. Kč

Celkové příjmy obcí za rok 2020.
Meziročně se příjmy zvýšily o 8,5 mld. Kč.

350 mld. Kč

Celkové výdaje obcí za rok 2020.
Meziročně se výdaje zvýšily o 15 mld. Kč.

KRAJE

262 mld. Kč

Celkové příjmy krajů za rok 2020.
Meziročně se příjmy zvýšily o 23,8 mld. Kč.

267 mld. Kč

Celkové výdaje krajů za rok 2020.
Meziročně se výdaje zvýšily o 4,7 mld. Kč.

DALŠÍ ÚDAJE

327 mld. Kč

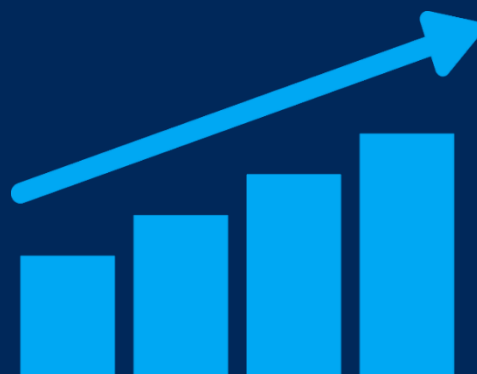
Celkový zůstatek na bankovních účtech
obcí a krajů na konci roku 2020.
Meziročně došlo k navýšení o 7,2 mld. Kč.

94 mld. Kč

Výše finančního dluhu obcí a krajů na konci
roku 2020. Meziročně došlo ke zvýšení
o 3,5 mld. Kč.

13,1 mld. Kč

Rekordní celkový objem státního příspěvku
na výkon státní správy pro obce, kraje
a Prahu. Meziroční nárůst o 600 milionů
korun.

HOSPODAŘENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

PŘÍSPĚVEK NA PŘENESENÝ VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY

Součástí státního rozpočtu pro rok 2021 (připraveném v roce 2020) byl jako každý rok i příspěvek na výkon státní správy, který je obcím a krajům vyplácen jako částečná úhrada nákladů (zejména mzdových a provozních) vzniklých při výkonu přenesené státní správy (výdej osobních a cestovních dokladů, řidičských průkazů, stavební agenda, matriční agenda, živnostenský úřad apod.).

Celkový příspěvek činí pro rok 2021 13,1 miliardy korun, které byly rozděleny mezi obce, kraje a hl. m. Prahu. Obcím bude v roce 2021 vyplaceno **11,37 miliardy korun**, což je objem příspěvku pro působnost obcí a hl. m. Prahu jako obec. Příspěvek byl pro obce valorizován oproti roku 2020 o **4,28 %**. Naopak celková průměrná míra valorizace u krajů ve srovnání s minulým rokem dosáhla **11,59 %**. Krajům (bez hl. m. Prahy) bude vyplaceno **1,66 miliardy korun**. Krajům se tedy na financování přenesené působnosti vydá **o 172 mil. Kč více** než v roce 2020. Pro rok 2021 se navýšil objem příspěvku na výkon státní správy pro obce i kraje **o více než 600 mil. Kč**.

Jako v předchozím roce se pro kraje podařilo vyčlenit nad rámec 5% valorizace ještě dalších cca. **98 milionů korun**, jako určitá dorovnávací platba, která reaguje na nižší průměrnou míru krytí příspěvku pro kraje (67,52 %) oproti průměrné míře krytí pro obce (92 %). Výše příspěvku pro jednotlivé kraje je stanovena na základě adekvátního počtu celých úředních úvazků zabývajících se přeneseným výkonem státní správy, a dále na základě částky určené Ministerstvem vnitra na pokrytí jednoho modelového úvazku (800 868 Kč) tak, aby byla nastavena shodná míra krytí adekvátních nákladů u všech krajů. Výše příspěvku na 1 adekvátní pracovní úvazek meziročně vzrostla ze 480 823 Kč na 540 746 Kč. Každý kraj vykazuje jiný rozdíl v aktuálním a adekvátním počtu úvazků, proto se relativní nárůst prostředků pro kraje liší.

Stát nadále pokračuje v zavádění **výkonových plateb příspěvku**, to jsou platby za úkony, které mají přispět ke spravedlivější distribuci příspěvku dle reálného výkonu úřadů. Pro státní rozpočet na rok 2021 se takto připravily dvě nové výkonové

platby, které se začnou od tohoto roku vyplácet adresně. V prvním případě se jedná o **financování agentury živnostenských úřadů**, kdy obec s rozšířenou působností obdrží příspěvek za každé avízo, tj. změnu a doplnění údajů ze základních registrů a určených informačních systémů. Výše příspěvku za jedno zpracované avízo činí 338 Kč. Počty zpracovaných avíz vycházejí z živnostenského rejstříku spravovaného Ministerstvem průmyslu a obchodu. Další novou platbou, vedle stávající platby za vydání občanského průkazu, se v agendě občanských průkazů **zavádí platba za aktivaci elektronického čipu občanského průkazu při jeho vydání občanovi** („místo aktivace“) a představu jeho funkcí. Obec tak obdrží příspěvek ve výši 35 Kč za každou provedenou aktivaci.

Důležitou změnou, která jde napříč výkonovými platbami příspěvku, je úprava v souvislosti s aktualizací nákladů na modelový pracovní úvazek. Při výpočtu výkonových plateb i adekvátních úvazků úřadů je nově kalkulován 8. platový stupeň namísto 7., navýšeny netarifní složky platu na 25 % namísto 20 % a jeho výpočet je vztažen k nejvyššímu, tj. 12. platovému stupni namísto původně 7 stupni. U krajských úvazků se nově kalkuluje s 11. platovou třídou.

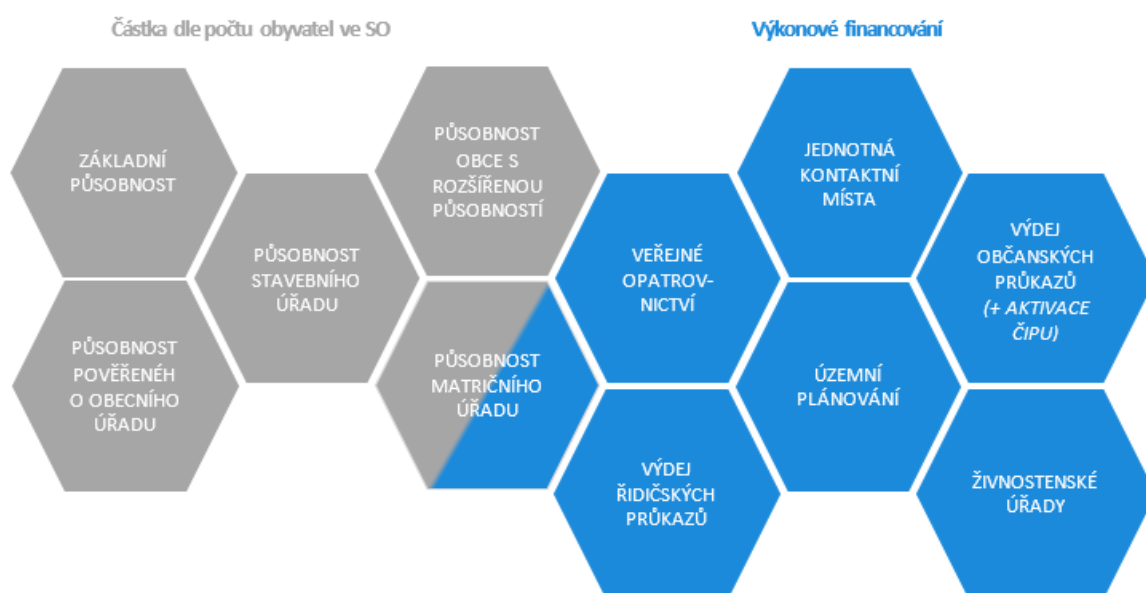
V agendě veřejného opatrovnictví dochází od roku 2021 k navýšení příspěvku na jednoho opatrovance. **Výše platby za jednoho opatrovance nově činí 30 500 Kč**. V případě obcí vč. hl. m. Prahy se jedná o 13 452 opatrovanců s **celkovou sumou 410,28 mil. Kč**. K podstatné změně došlo také v případě zvláštní matriky Brno, kde došlo k navýšení příspěvku na výkon státní správy o 2,23 mil. Kč z důvodu nárůstu mzdových nákladů a provozních výdajů.

Současně je třeba upozornit, že by obce a kraje měly myslet na správné a včasné vykazování statistických údajů, na kterých závisí výše příspěvku. Ministerstvo vnitra každoročně eviduje několik požadavků na dodatečné doplnění podkladů pro výpočet, které přichází od starostů a tajemníků. Lhůty pro vykazování údajů přitom bývají zpravidla v délce několika

týdnů až měsíců, po kterých následuje ještě krátká doba vyhodnocování. Celé toto období je koncentrováno do jarních měsíců, vzhledem k harmonogramu přípravy státního rozpočtu. Po uzavření podkladů pro státní rozpočet již ale není možné cokoliv doplňovat.

Již v roce 2019 byla Ministerstvem vnitra vyvinuta a spuštěna webová aplikace zobrazující výši a skladbu příspěvku jednotlivých obcí.⁵⁵

Diagram skladby příspěvku s vyznačením výkonového (adresného) financování, pro rok 2021:

Příspěvek na výkon státní správy od roku 2009:

Pro rok	Příspěvek - obce ČR (Kč)	Příspěvek Praha jako obec (Kč)	Celkem obce a Praha (Kč)	Celkem kraje (Kč) (bez hl. m. Prahy)
2009	7 331 532 000	491 636 664	7 823 168 664	1 178 928 000
2010	9 167 679 000	978 653 477	10 146 332 477	1 176 186 000
2011	7 569 590 000	762 686 751	8 332 276 751	1 074 348 000
2012	7 386 068 000	753 540 013	8 139 608 013	1 035 651 000
2013	7 400 899 100	758 197 288	8 159 096 388	1 035 651 000
2014	7 407 572 000	761 321 271	8 168 893 271	1 040 870 000
2015	7 411 379 000	759 135 827	8 170 514 827	1 040 870 000
2016	7 495 652 200	776 524 382	8 272 176 582	1 069 942 700
2017	8 172 285 700	820 774 623	8 993 060 323	1 140 548 000
2018	8 590 113 100	871 954 220	9 462 067 320	1 197 575 400
2019	9 438 377 000	968 243 943	10 406 620 943	1 317 332 700
2020	9 828 964 200	1 023 834 417	10 852 798 617	1 488 199 500
2021	10 251 683 200	1 121 111 369	11 372 794 569	1 660 631 400

Zdroj: Data MV ČR, vlastní zpracování

⁵⁵ Aplikace je dostupná na: www.prispevekobce.cz.

HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ

Hospodaření územních rozpočtů bylo v roce 2020 poznamenáno epidemiologickou situací výskytu onemocnění covid-19 a souvisejícími přijatými vládními opatřeními, jejichž cílem bylo zamezit šíření nákazy. Tato skutečnost se promítla mimo jiné zejména snížením celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických a právnických osob, a tedy poklesem daňových příjmů územních samosprávných celků. I přesto pokračoval v roce 2020 **trend meziročního růstu rozpočtových příjmů obcí i krajů**. Hospodaření územních rozpočtů v roce 2020 skončilo s **přebytkem v celkové výši 14 mld. Kč**, a to již devátým rokem po sobě. Přebytek byl vykázán na úrovni rozpočtů obcí a dosáhl **19 mld. Kč**. Kraje hospodařily se **schodkem 5 mld. Kč**. Dobrovolné svazky obcí ukončily hospodaření s mírným schodkem ve výši 0,1 mld. Kč a Regionální rady regionů soudržnosti (dále jen „Regionální rady“) s velmi nízkým přebytkem.

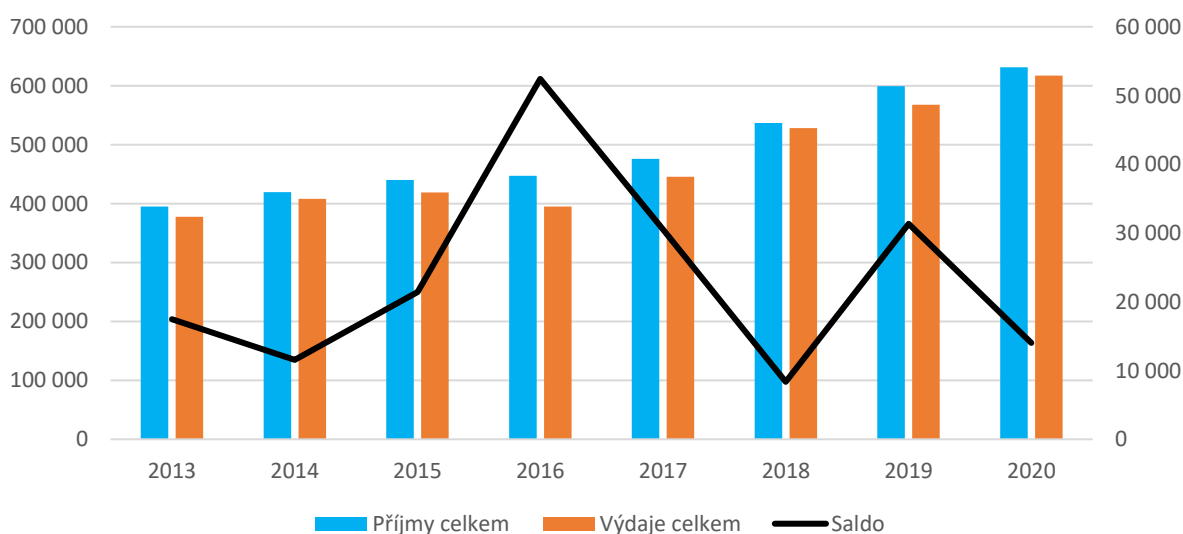
Územní samosprávné celky (dále jen „ÚSC“) dosáhly v každém roce sledovaného období kladného salda hospodaření. Přebytek hospodaření byl v roce 2020 dokonce vyšší než v letech 2014 a 2018. **V roce 2020 došlo k meziročnímu růstu celkových příjmů o 5,4 %** na 631,3 mld. Kč. Poprvé od roku 2013 došlo k **poklesu daňových příjmů o 5,8 %**, tj. o 18,5 mld. Kč, kdy tento pokles byl však několikanásobně

kompenzován růstem přijatých transferů, a to o 21,3 %, tj. o 49,1 mld. Kč. **Oproti roku 2013 došlo k růstu příjmů o 59,8 %**, tj. o 236,3 mld. Kč, a to především v důsledku **růstu daňových příjmů (o 44,7 %, tj. o 93,2 mld. Kč)** a **transferů (o 91,1 %, tj. o 133,4 mld. Kč)**.

Zvýšení výdajů obcí bylo zaznamenáno především v části neinvestičních transferů příspěvkovým a podobným organizacím a dále na platy a související pojištění. Zvýšení výdajů obcí a krajů souvisí zejména se zvýšením **přijatých transferů ze státního rozpočtu** nebo státních fondů.

Z dostupných dat o hospodaření obcí za rok 2020 je patrné, že ačkoli se **meziročně saldo hospodaření snížilo, tak stále zůstalo v přebytku**. Kraje oproti minulému roku **vykázaly schodek**. Díky opakovanému navyšování daňových podílů **samospráv na úkor státního rozpočtu v rámci rozpočtového určení daní** i díky **dynamice daňových příjmů od roku 2013** je zřejmé, že územní samosprávné celky **mají dobrou výchozí pozici a dostatek peněžních prostředků na bankovních účtech, jak zhoršené ekonomické situaci čelit, a měly by tak společně se státním rozpočtem nést část nákladů vzniklých v souvislosti s aktuálně probíhající epidemií.**

Příjmy a výdaje územních samosprávných celků v letech 2013 – 2020 (v mil. Kč)

Zdroj všech grafů v této části: Ministerstvo financí ČR, odbor 12 – financování územních rozpočtů, 2021

HOSPODAŘENÍ OBCÍ

Příjmy obcí

Celkové příjmy obcí v roce 2020 činily 369 mld. Kč, což představovalo meziroční nárůst o 8,5 mld. Kč (2,4 %). Došlo k poklesu daňových příjmů o 5,9 %, tj. o 14,3 mld. Kč, a k růstu nedaňových a kapitálových příjmů o 2,1 mld. Kč. **V roce 2020 byl zaznamenán výrazný meziroční nárůst transferů o 20,7 mld. Kč, tj. o 27,9 %, a to zejména v důsledku poskytnutého jednorázového příspěvku obcím (1200 Kč na obyvatele) právě na kompenzaci propadu daňových příjmů způsobeného výplatou kompenzačního bonusu podnikatelům v celkové výši 13,4 mld. Kč** z kapitoly Všeobecná pokladní správa (dále jen „VPS“).

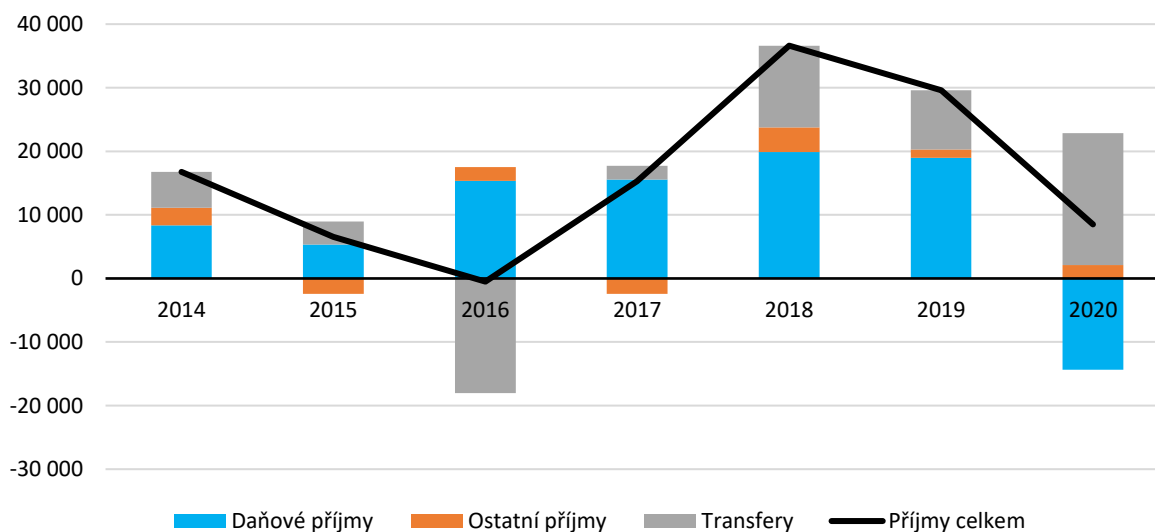
V případě některých obcí mohl nastat určitý propad příjmů z podnikatelské činnosti, a to v souvislosti s přijatými vládními epidemiologickými opatřeními, které byly realizovány z důvodu zamezení šíření onemocnění covid-19.

Od roku 2013 do roku 2019 daňové příjmy obcí **neustále významně rostly** (výjimkou byl rok 2015). V porovnání s rokem 2013 se **celkové příjmy zvýšily o 44,0 %** z počátečních 256,2 mld. Kč na 369,0 mld. Kč. Růst celkových příjmů byl ovlivněn **růstem daňových příjmů o 42,7 %**,

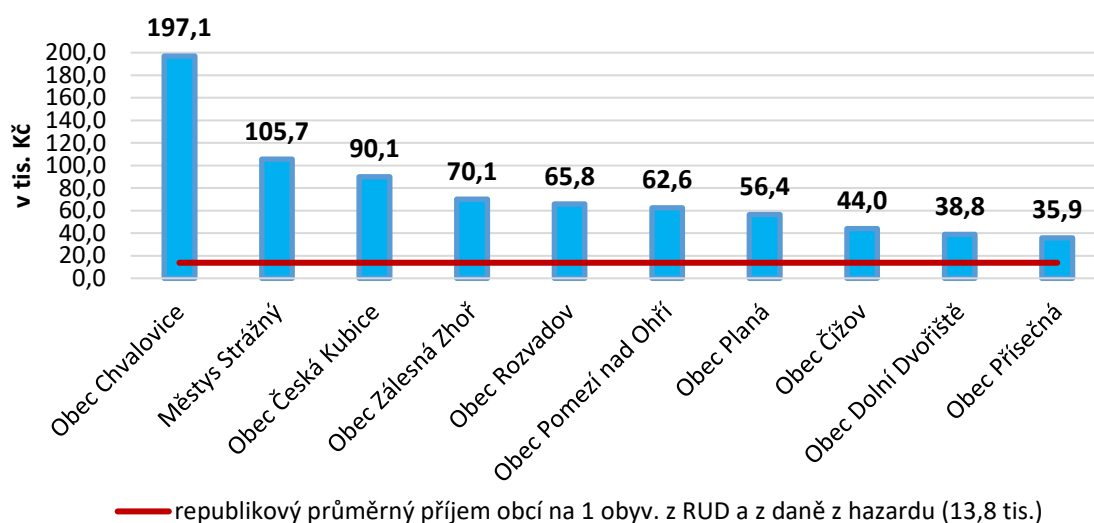
tj. o 69,1 mld. Kč, a **růstem transferů o 61,7 %** na 95,1 mld. Kč, kdy se jednalo především o neinvestiční transfery. Největší objem transferů obdržely obce z kapitoly VPS ve výši 28,8 mld. Kč. Následovaly transfery z kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“), které činily 20,9 mld. Kč. Je důležité zmínit, že se jednalo o transfery převážně neinvestiční. Naopak nejvíce investičních transferů pocházelo z kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) v celkové výši 11,3 mld. Kč.

V části daňových příjmů stojí za zmínku příjmy z **daní v oblasti hazardu**. Tyto daně představují pouze **2,1% podíl na daňových příjmech (činí 4,9 mld. Kč)**. Pokud však porovnáme **příjmy vybraných obcí z daně z hazardu a příjmy z rozpočtového určení daní na 1 obyvatele s republikovým průměrem na 1 obyvatele**, dostaneme zajímavé výsledky: příjem Chvalovic na 1 obyvatele představuje 1429 % republikového průměru, Strážný inkasuje 766 % republikového průměru, Česká Kubice inkasuje 653 % republikového průměru, Zálesná Zhoř inkasuje 508 % republikového průměru a Rozvadov inkasuje 477 % republikového průměru.

Meziroční změna v příjmech obcí v letech 2014 – 2020 (v mil. Kč)

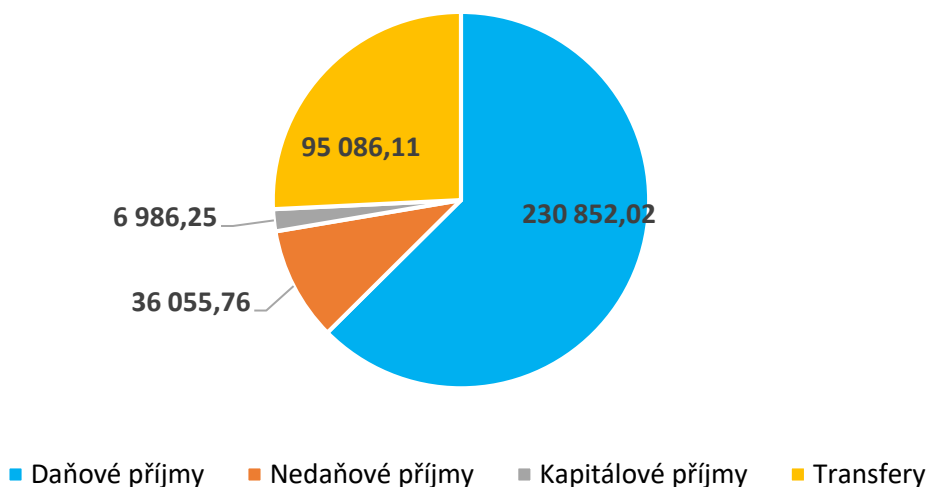

Příjem vybraných obcí z RUD a z daně z hazardu na 1 obyvatele (v tis. Kč)

Struktura příjmů obcí zůstává stejná i v roce 2020, kdy 62,6 % příjmů tvoří daňové příjmy, 25,8 % z celkových příjmů obcí tvoří transfery, 9,8 % tvoří příjmy nedaňové a zbylé cca 1,9 % představují kapitálové příjmy

Struktura příjmů obcí v roce 2020 (v mil. Kč)

Výdaje obcí

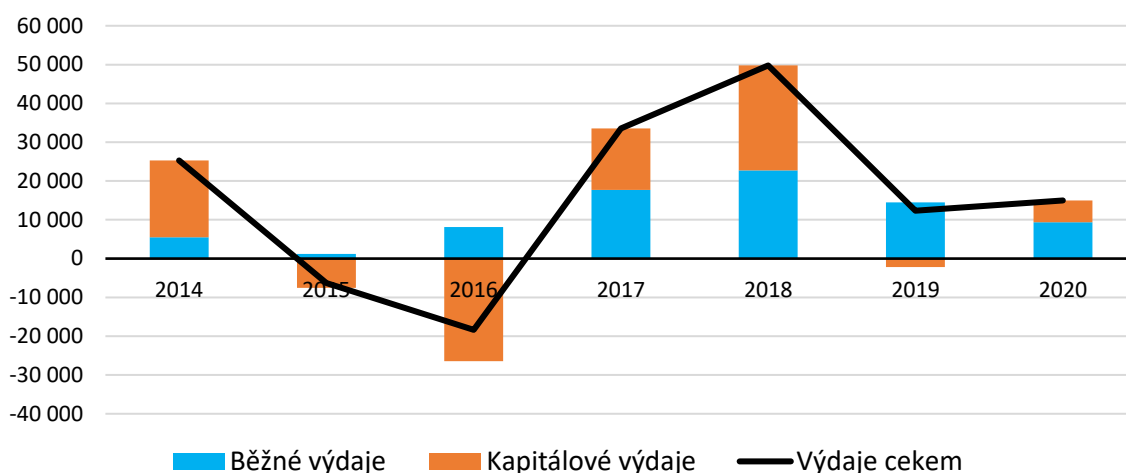
Celkové výdaje obcí v roce 2020 činily 349,9 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 4,5 %, tj. o 15,1 mld. Kč. Běžné výdaje vzrostly pouze o 3,9 %, tj. o 9,4 mld. Kč a kapitálové výdaje vzrostly o 6,1 %, tj. o 5,6 mld. Kč. Nárůst u kapitálových výdajů byl zaznamenán hlavně v části investičních nákupů a souvisejících výdajů (o 3,3 mld. Kč) a v části nákupu akcií a majetkových výdajů (o 1 mld. Kč). I přes krizi způsobenou onemocněním COVID-19 obce v roce 2020 zaznamenaly od roku 2016 nejnižší

meziroční nárůst běžných výdajů. Nejvýznamnější meziroční růst výdajů byl vykázán především v části neinvestičních transferů příspěvkovým organizacím (o 3,1 mld. Kč, z toho nárůst ve výši 1 mld. Kč byl financován přijatými transfery z jiných rozpočtů). Jednalo zejména o organizace působící v oblasti sociálních služeb (růst o 1,9 mld. Kč) a zdravotnictví (o 0,8 mld. Kč). Dále došlo k růstu u výdajů na platy a související pojištění (o 3,0 mld. Kč) a nákup služeb (o 1,1 mld. Kč). V případě investic do staveb

a posílení příspěvku na provoz zřízeným příspěvkovým organizacím (dále jen „PO“) v obou případech představuje pouze posílení financování provozu a reprodukce vlastního majetku obce. **Růst výdajů souvisejících s epidemickou situací byl minimální. Nejvyšší relativní nárůst byl vykázan ve výdajích na nákupy ochranných pomůcek, léků a zdravotnického materiálu, které v absolutním vyjádření představovaly pouze marginální položku.**

V porovnání s rokem 2013 se **celkové výdaje** v roce 2020 **zvýšily o 46,6 %**. Jednalo se především o **růst běžných výdajů o 45,7 %** z počátečních 173,0 mld. Kč na 252,1 mld. Kč. **Kapitálové výdaje se zvýšily o 49,0 %** na 97,8 mld. Kč. Meziroční změny ve výdajích obcí jsou uvedeny v grafu níže.

Meziroční změny výdajů obcí v letech 2014 – 2020 (v mil. Kč)

Tabulka: Výdaje obcí členěné dle odvětví v roce 2020 (v mil. Kč)

Výdaje obcí dle odvětví v roce 2020		
Odvětví	v mil. Kč	Podíl z celkových výdajů (v %)
Doprava	62 839,16	17,9 %
Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	57 546,68	16,4 %
Vzdělávání a školské služby	56 543,17	16,1 %
Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	41 087,29	11,7 %
Ostatní	26 007,28	7,4 %
Ochrana životního prostředí	25 601,81	7,3 %
Vodní hospodářství	19 489,71	5,5 %
Kultura, církve a sdělovací prostředky	18 936,24	5,4 %
Sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezpečení	17 507,83	5 %
Sport a zájmová činnost	16 701,87	4,8 %

Největší výdaje obcí v roce 2020 směřovaly do **odvětví dopravy** (62 839,2 mil. Kč), **územní samosprávy** (57 546,68 mil. Kč) a do **vzdělání a školských služeb** (56 543,2 mil. Kč). Výdaje členěné dle odvětví jsou uvedeny v tabulce výše.

Hospodaření obcí za rok 2020 skončilo **přebytkem ve výši 19 mld. Kč**, přestože hospodaření státního rozpočtu v roce 2020 skončilo nejvyšším schodkem v historii

samostatné České republiky, a to ve výši 367,4 mld. Kč. Z provedené analýzy hospodaření obcí za rok 2020 vyplývá, že **obce se významně finančně nepodílely na zvládnutí epidemie koronaviru a sdílení nákladů s ní souvisejících**. Celkové výsledky hospodaření jsou zachyceny v tabulce níže.

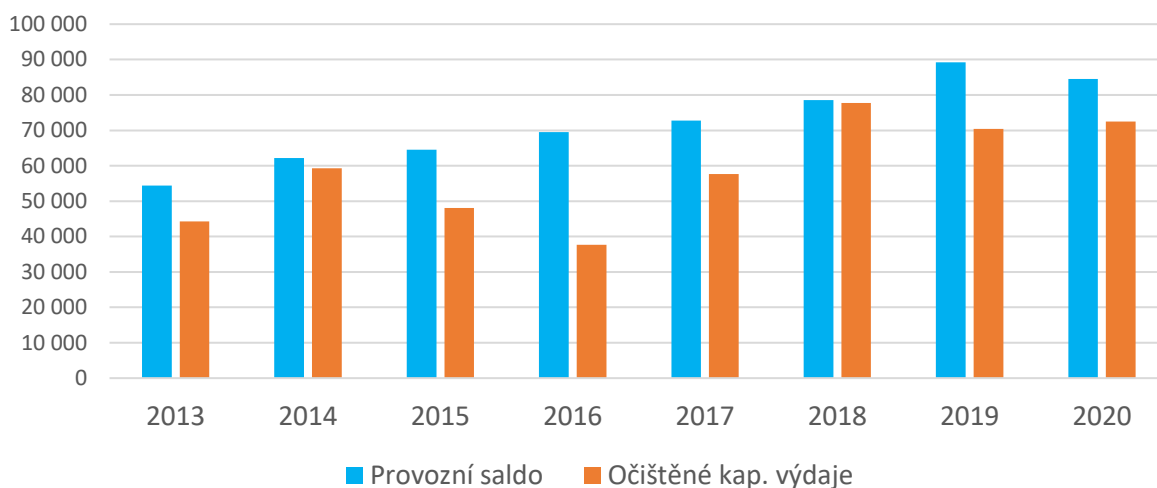
Tabulka: Výsledky hospodaření obcí za rok 2020 (v mil. Kč)

Výsledky hospodaření obcí za rok 2020		
v mil. Kč	2020	% změna 2020/2019
Daňové příjmy	230 852,02	-5,85%
Nedaňové příjmy	36 055,76	5,55%
Kapitálové příjmy	6 986,25	3,43%
Transfery	95 086,11	27,89%
z toho:		
neinvestiční	69 774,52	32,72%
investiční	25 311,58	16,24%
Příjmy celkem	368 980,14	2,36%
Běžné výdaje	252 135,07	3,87%
Kapitálové výdaje	97 809,86	6,08%
Výdaje celkem	349 944,93	4,48%
Saldo	19 035,21	
Provozní saldo	84 547,23	-5,22%
Stavy na BÚ	234 102,89	8,97%
Dluh	70 255,41	1,83%

Významným ukazatelem pro hodnocení ekonomické situace ÚSC je provozní saldo hospodaření (= daňové příjmy + nedaňové příjmy + neinvestiční transfery – běžné výdaje) vyjadřující volné peněžní prostředky z běžných příjmů daného roku, které mohou být využity na investice, případně splácení dluhů nebo na navýšení příspěvku PO v době krize atd. Z grafu níže je patrné, že v případě obcí nebyl zcela využit jejich investiční potenciál, tedy obce mohly

ze svých příjmů realizovat ještě více investičních akcí nebo pomoci zřízeným PO navýšením příspěvku na provoz. Tato skutečnost je do značné míry ovlivněna **hospodařením hl. m. Prahy, kdy provozní saldo od roku 2014 významně každoročně převyšuje realizované investiční akce z vlastních zdrojů, tzn. investiční možnosti hl. m. Prahy tak zůstávají pravidelně daleko za očekáváním.**

Vývoj provozního salda vs. očištěných kapitálových výdajů⁵⁶ obcí v letech 2013 – 2020 (v mil. Kč)

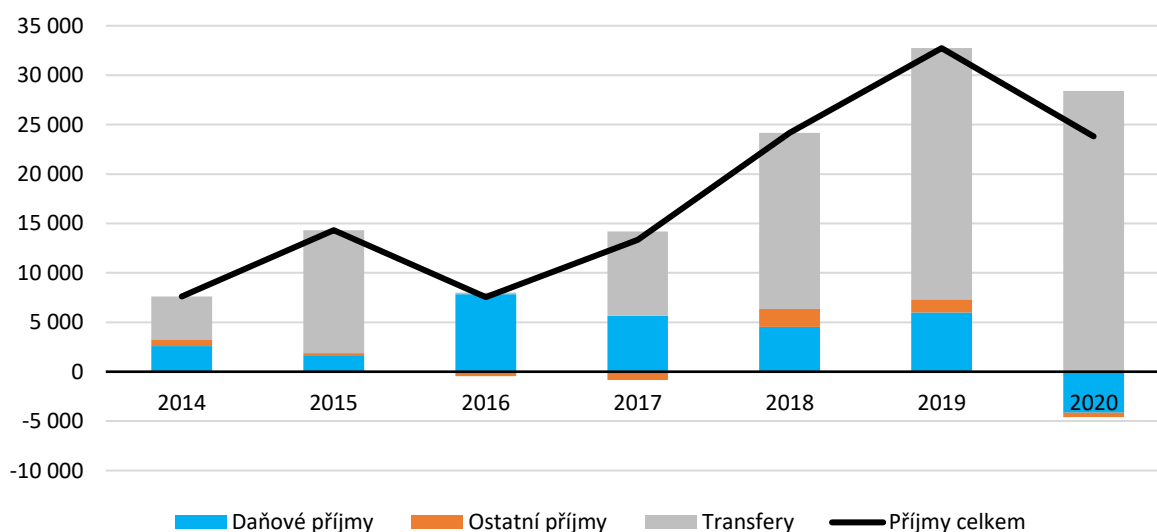
HOSPODAŘENÍ KRAJŮ

Příjmy krajů

Celkové příjmy krajů v roce 2020 činily 262,3 mld. Kč, což znamená meziroční **růst celkových příjmů o 10,0 %, tj. o 23,8 mld. Kč.** Obdobně jako v předchozích třech letech se na růstu celkových příjmů krajů podílely zejména přijaté transfery, jejich nárůst představoval 28,4 mld. Kč. V roce 2020 došlo k meziročnímu poklesu daňových příjmů o 5,5 %, tj. o 4,2 mld. Kč, nedaňových příjmů o 4,1 %, tj. o 0,2 mld. Kč i kapitálových příjmů o 43,3 %, tj. o 0,2 mld. Kč.

Proti roku 2013 došlo k růstu celkových příjmů o 89,0 %. Jednalo se především o **růst daňových příjmů** (o 24,1 mld. Kč, tj. **o 51,6 %**) a **transferů** (o 97,1 mld. Kč, tj. **o 110,7 %**). V této souvislosti je nezbytné zmínit, že významná část přijatých transferů kraji je dále poskytována příjemcům, a tudíž tyto prostředky nelze použít pro činnosti kraje. Daňové příjmy ve sledovaném období poprvé zaznamenaly meziroční pokles (viz graf níže).

Meziroční změny příjmů krajů v letech 2014 – 2020 (v mil. Kč)

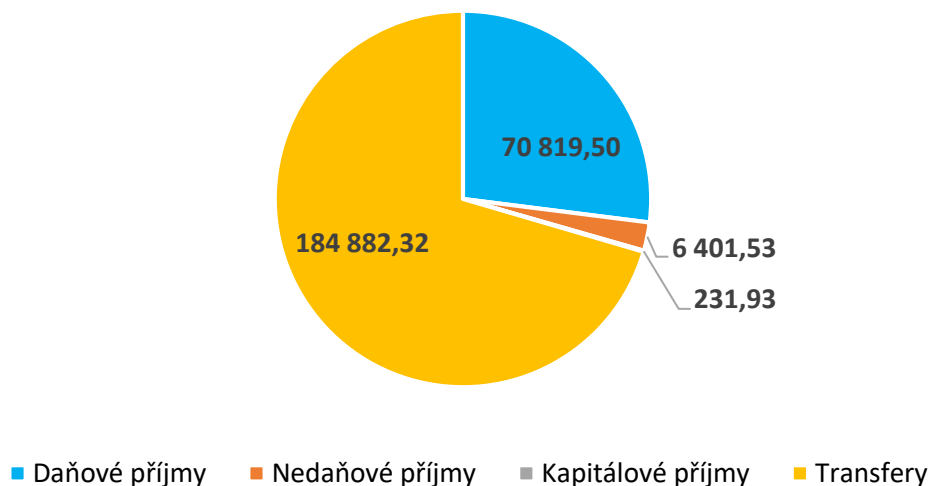
⁵⁶ Očištěné kapitálové výdaje představují kapitálové výdaje bez investičních transferů přijatých ze státního rozpočtu.

Struktura příjmů krajů zůstává dlouhodobě stejná, kdy největší část tvoří transfery se 70,5 % z celkových příjmů krajů, dále s 27,0 % následují daňové příjmy. Nedaňové příjmy tvoří 2,4 % a zbylé 0,1 % tvoří kapitálové příjmy, které představují pouze marginální nepravidelný zdroj příjmů (viz graf níže).

Největší objem transferů obdržely kraje z kapitoly MŠMT, a to v hodnotě 139,8 mld. Kč. Následovaly transfery z kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí v hodnotě 18,6 mld. Kč. Je důležité zmínit, že se jednalo o transfery neinvestiční. Naopak nejvíce investičních transferů pocházelo z kapitoly MMR v celkové výši 8,2 mld. Kč.

Struktura příjmů krajů v roce 2020 (v mil. Kč)

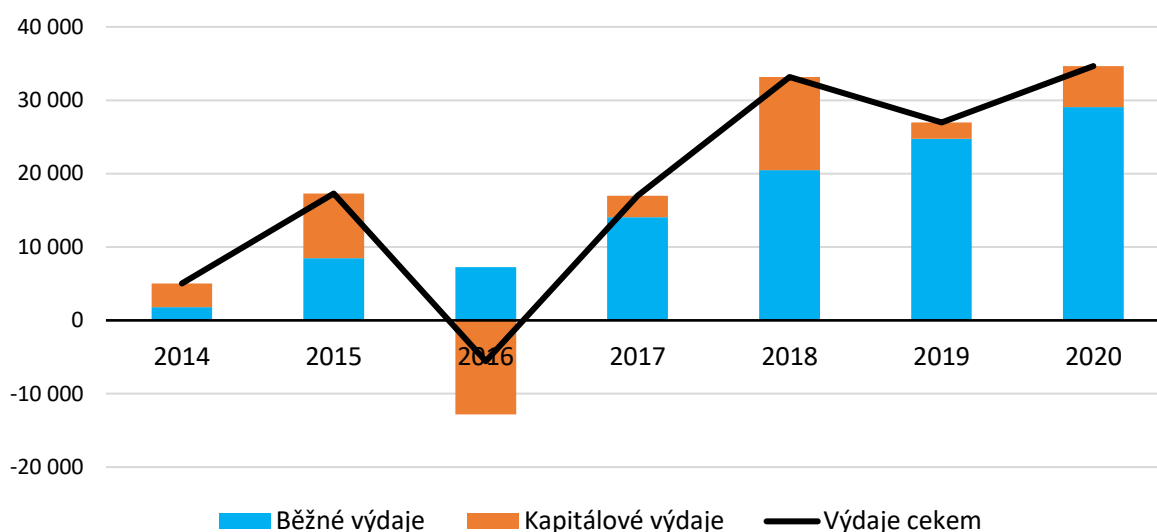
Výdaje krajů

Celkové výdaje krajů v roce 2020 činily 267,4 mld. Kč, což značí meziroční nárůst o 14,9 %, tj. o 4,7 mld. Kč. Vyšší růst byl vykázán u kapitálových výdajů, které vzrostly o 17,3 %, tj. o 5,6 mld. Kč na 37,9 mld. Kč. Jednalo se především o růst investičních nákupů a souvisejících výdajů (o 4,3 mld. Kč) – zejména výdaje na modernizaci železničních kolejových vozidel. V roce 2020 se růst kapitálových výdajů na celkových výdajích podílel 16,1 %. Proti loňskému roku došlo k růstu podílu kapitálových výdajů na růstu celkových výdajů téměř dvojnásobně, protože v roce 2019 činil tento poměr 8,2 %. Běžné výdaje meziročně vzrostly o 14,5 %, tj. o 29,1 mld. Kč na 229,5 mld. Kč.

Nárůst se promítl především v části poskytnutých transferů a v části výdajů na dopravní obslužnost. Jednalo se zejména o neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím – především organizace v oblasti školství. Tento růst souvisel zejména s navýšením dotace na přímé náklady na vzdělávání ze státního rozpočtu a s růstem příspěvku na provoz zřízeným příspěvkovým organizacím.

Celkové výdaje se proti roku 2013 zvýšily o 92,5 %. Běžné výdaje vzrostly o 85,7 % na 229,5 mld. Kč. Kapitálové výdaje se zvýšily o 147,8 % na 37,9 mld. Kč. Meziroční změny výdajů krajů od roku 2014 jsou zachyceny v grafu dále.

Meziroční změny výdajů krajů v letech 2014 – 2020 (v mil. Kč)

Z hlediska odvětví směřovalo nejvíce výdajů krajů do oblasti **vzdělávání a školských služeb (150 443,5 mil. Kč)**. Prostředky na tyto výdaje jsou krajům z naprosté většiny poskytovány ze státního rozpočtu v případě přímých nákladů na

vzdělávání. Dále směřovalo nejvíce prostředků z rozpočtů krajů do **oblasti dopravy (52 689,2 mil. Kč), sociálních služeb (24 548,2 mil. Kč) nebo zdravotnictví (14 990,4 mil. Kč)**. Výdaje krajů dle odvětví jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 1: Výdaje krajů členěné dle odvětví v roce 2020 (v mil. Kč)

Výdaje krajů dle odvětví v roce 2020		
Odvětví	v mil. Kč	Podíl z celkových výdajů (v %)
Vzdělávání a školské služby	150 443,53	56,2 %
Doprava	52 689,16	19,7 %
Sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezpečení	24 548,18	9,2 %
Zdravotnictví	14 990,40	5,6 %
Kultura, církve a sdělovací prostředky	6 758,46	2,5 %
Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	6 735,82	2,5 %
Ostatní	4 473,47	1,6 %
Ochrana životního prostředí	2 849,18	1 %
Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	1 979,86	0,7 %
Sport a zájmová činnost	1 698,79	0,6 %

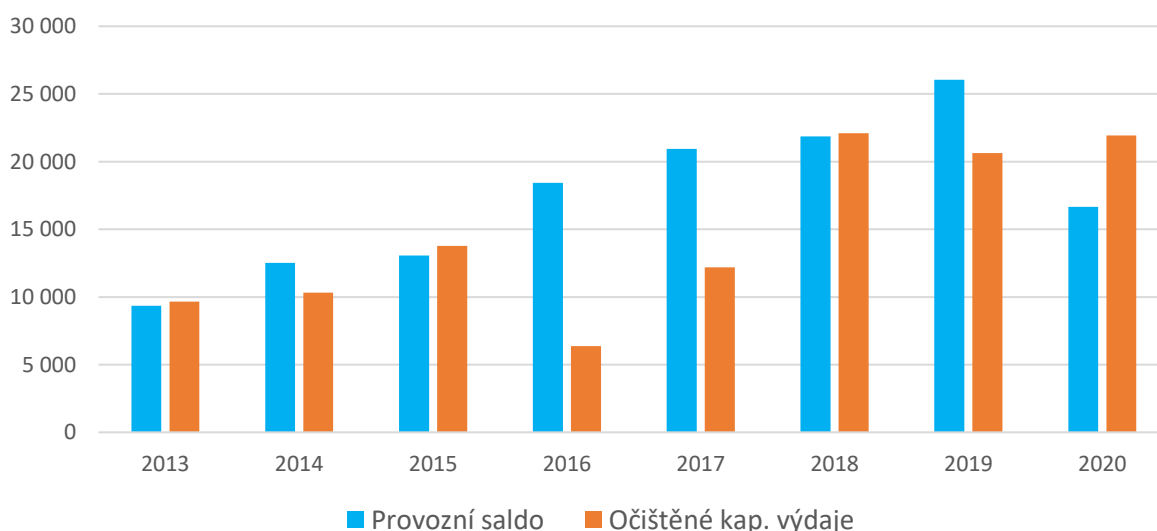
Hospodaření krajů za rok 2020 skončilo **schodkem ve výši 5,0 mld. Kč, přičemž záporného salda hospodaření bylo dosaženo od roku 2013 také v letech 2013 a 2015.** Celkové výsledky hospodaření jsou zachyceny v tabulce níže.

Kraje v roce 2020 vykázaly nejvyšší kapitálové výdaje od roku 2013, kdy investiční akce realizované z vlastních zdrojů významně převýšily provozní saldo a kraje tak plně využily svůj investiční potenciál. Jak je patrné z grafu č. 10, tak ve sledovaném období se nejednalo o ojedinělou situaci, neboť kraje využily svoje investiční možnosti také v letech 2013, 2015 a 2018

Výsledky hospodaření krajů za rok 2020 (v mil. Kč)

v mil. Kč	2020	% změna 2020/2019
Daňové příjmy	70 819,50	-5,54%
Nedaňové příjmy	6 401,53	-4,09%
Kapitálové příjmy	231,93	-43,32%
Transfery	184 882,32	18,15%
z toho:		
neinvestiční	168 950,70	16,66%
investiční	15 931,62	36,68%
Příjmy celkem	262 335,28	9,98%
Běžné výdaje	229 512,54	14,51%
Kapitálové výdaje	37 856,12	17,28%
Výdaje celkem	267 368,66	14,89%
Saldo	-5 033,38	
Provozní saldo	16 659,19	-36,03%
Stavy na BÚ	32 832,13	-8,14%
Dluh	17 836,53	10,13%

Vývoj provozního salda vs. očištěných kapitálových výdajů¹ krajů v letech 2013 – 2020 (v mil. Kč)

HOSPODAŘENÍ DOBROVOLNÝCH SVAZKŮ OBCÍ (DSO)

DSO představují specifickou a nejčastější formu **spolupráce mezi obcemi**. Vznikají za účelem prosazování společných zájmů členských obcí, zajišťování rozvoje jejich infrastruktury, případně provozování některých společných činností (například v oblasti vodního hospodářství, ochrany životního prostředí, bydlení a územního rozvoje, sociálních služeb). Jednotlivé DSO jsou právními osobami, sestavují rozpočet a hospodaří s majetkem, který členské obce vkládají do svazku a s majetkem, který získaly vlastní činností. **V roce 2020 působilo na území České republiky celkem 700 DSO, jejich počet se meziročně snížil o 4.**

DSO hospodařily s **příjmy ve výši 4,7 mld. Kč, což znamenalo meziroční nárůst o 15 %** (v absolutním vyjádření o 0,6 mld. Kč). Přesto celková výše příjmů DSO, stejně jako v předchozích třech letech, značně zaostávala za úrovní dosahovanou v období let 2010 – 2015, kdy průměrná roční výše příjmů činila 5,8 mld. Kč. Důvodem byl nižší objem přijatých transferů, které představují základní zdroj financování činnosti DSO.

Vlastní příjmy DSO byly v roce 2020 vykázány zhruba ve stejné výši jako v předchozích dvou letech a činily **1,5 mld. Kč**. Tvořily je v zásadě

pouze nedaňové příjmy, z toho: příjmy z pronájmu majetku ve výši 1,0 mld. Kč a příjmy z vlastní činnosti ve výši 0,3 mld. Kč.

Výdaje DSO v roce 2020 činily **4,9 mld. Kč**, meziročně **vzrostly o 30,0 %**, tj. o 1,1 mld. Kč. Růst byl vykázán především v části kapitálových výdajů, které dosáhly 3,4 mld. Kč (o 47,0 %, tj. o 1,1 mld. Kč více), běžné výdaje zůstaly na úrovni předchozího roku a činily 1,5 mld. Kč.

Z hlediska odvětvové struktury směřovala největší část výdajů, stejně jako v předchozích letech, do **odvětví vodního hospodářství**. Jejich objem dosáhl 3,5 mld. Kč (v minulém roce činily 2,6 mld. Kč), z toho kapitálové výdaje činily 2,9 mld. Kč (v loňském roce představovaly 2 mld. Kč).

Hospodaření DSO skončilo v roce 2020 se schodkem ve výši 0,1 mld. Kč a proti loňskému roku se saldo hospodaření snížilo o 0,5 mld. Kč. **Z celkového počtu 700 DSO jich 415 hospodařilo s vyrovnaným nebo kladným výsledkem rozpočtového hospodaření** (v roce 2019 hospodařilo s přebytkem 414 DSO).

HOSPODAŘENÍ REGIONÁLNÍCH RAD REGIONŮ SOUDRŽNOSTI

Regionální rady vznikly v roce 2006 jako řídicí orgány regionálních operačních programů v programovém období 2007 – 2013. Jejich hlavním úkolem bylo prostřednictvím regionálních operačních programů administrovat peněžní prostředky z rozpočtů fondů EU.

Od poloviny roku 2016, tj. termín, do kdy bylo možné proplácet poslední projekty realizované v rámci regionálních operačních programů, spočívá úloha Regionálních rad především v monitorování a kontrole projektů v období jejich povinné udržitelnosti (u posledních proplacených projektů potrvá až do konce roku 2021) a provádění činností spojených s postupným ukončováním jednotlivých

regionálních operačních programů. V hospodaření Regionálních rad se proto promítá **postupné utlumování jednotlivých činností** a postupné snižování počtu pracovníků. Tento trend souvisí s připravovaným zrušením Regionálních rad v roce 2021, pokud příslušná novela zákona č. 248/2000 Sb.⁵⁷ bude v roce 2021 schválena a nabyde účinnosti.

Celkové příjmy Regionálních rad v roce 2020 dosáhly **růstu o 96,9 %**, tj. o 254,6 mil. Kč. Nedaňové příjmy činily 226,5 mil. Kč (přijaté sankční platby, přijaté vratky transferů, příjmy z finančního vypořádání) a meziročně vzrostly o 219,8 %.

⁵⁷ Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

Výdaje Regionálních rad v roce 2020 činily **464,2 mil. Kč** (meziroční růst o 45,5 %, tj. o 144,7 mil. Kč). V rámci **běžných výdajů ve výši 457,9 mil. Kč** se jednalo především o výdaje na vlastní činnost regionálních rad, tj. výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci včetně souvisejícího pojistného, výdaje na nákup služeb či vratky transferů poskytnutých z veřejných rozpočtů ústřední úrovně. V rámci **kapitálových výdajů** došlo k jejich výraznému **snížení o 91,5 %** na úroveň 6,3 mil. Kč. Jednalo se především

o investiční transfery obcím, fundacím, ústavům a obecně prospěšným společnostem a nefinančním podnikatelským subjektům.

Regionální rady ukončily své hospodaření s **mírným přebytkem 53,2 mil. Kč** (meziročně došlo ke zvýšení rozpočtového hospodaření o 109,9 mil. Kč). Stav **peněžních prostředků** na bankovních účtech Regionálních rad se meziročně **zvýšil o 55,4 mil. Kč**.

STAVY NA BANKOVNÍCH ÚČTECH

Stav peněžních prostředků na bankovních účtech obcí, DSO, krajů, Regionálních rad a na účtech příspěvkových organizací zřízených kraji a obcemi dosáhl ke konci roku 2020 v souhrnu **327,0 mld. Kč, meziročně se zvýšil o 7,2 %**, tedy o 22,1 mld. Kč.

Nárůst byl vykázán u obcí a jimi zřízených příspěvkových organizací, a to o 22,3 mld. Kč. Je však vhodné uvést, že z toho **významnou část tvoří zvýšení peněžních prostředků na**

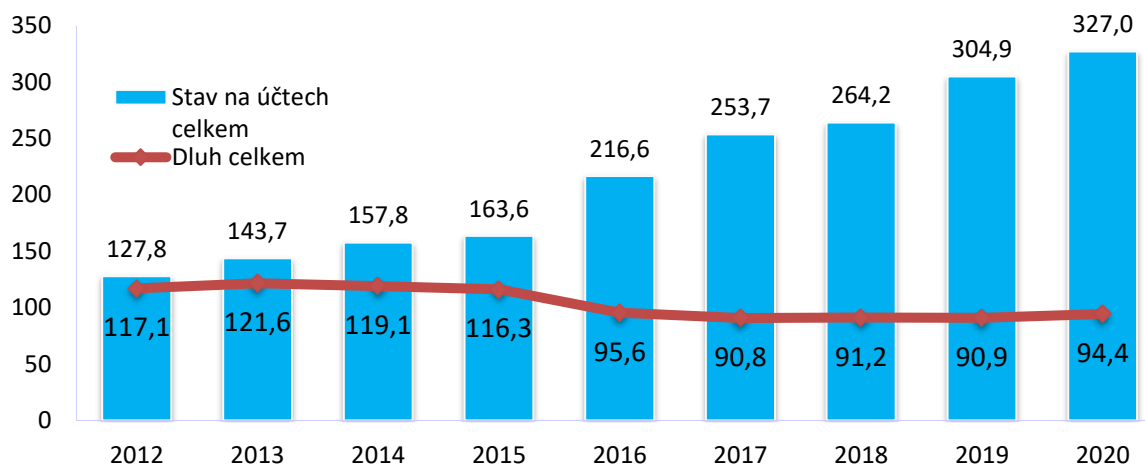
bankovních účtech hl. m. Prahy (včetně příspěvkových organizací), kde došlo k meziročnímu nárůstu o 8,4 mld. Kč. U krajů a jimi zřízených příspěvkových organizací se zůstatek na bankovních účtech celkově meziročně pohyboval na stejné úrovni. Na bankovních účtech DSO stav peněžních prostředků klesl o 0,2 mld. Kč a v případě Regionálních rad, na jejichž účtech je již jen minimum peněžních prostředků, činil zůstatek 0,2 mld. Kč.

ZADLUŽENOST

Finanční dluh územních rozpočtů včetně zřízených příspěvkových organizací dosáhl ke konci roku 2020 celkem **94,4 mld. Kč**, kdy meziročně došlo k jeho růstu o 3,9 %, tedy o 3,5 mld. Kč. Dosud nejvyšší dluh byl vykázán v roce 2013 ve výši 121,6 mld. Kč. V následujících čtyřech letech se postupně dluh snižoval až na úroveň 90,8 mld. Kč. V roce 2018 byl dluh mírně vyšší a činil 91,2 mld. Kč. Dluh vzrostl na úrovni obcí a krajů, dobrovolné svazky obcí svůj dluh mírně snížily. Regionální rady dlouhodobě hospodaří bez dluhů.

Ke konci roku 2020 **stav peněžních prostředků** na bankovních účtech **převýšil hodnotu celkového finančního dluhu** územních rozpočtů **o 232,6 mld. Kč**, tj. **více než trojnásobně** (viz graf dále). Nutné je podotknout, že stav peněžních prostředků na bankovních účtech územních rozpočtů nepředstavuje prostředky, se kterými je možné v celé výši volně disponovat. Na **bankovních účtech jsou také vykazovány peněžní prostředky**, které jsou zapojované do rozpočtu následujícího roku a jsou již například smluvně vázány.

Vývoj dluhu a stavu peněžních prostředků na bankovních účtech územních rozpočtů v letech 2012 – 2020 (v mld. Kč)

Zdroj: MFČR

V roce 2020 vykázalo dluh **3 215 obcí** z celkového počtu 6 254 obcí, což je 51,4 % obcí. Počet obcí, které vykázaly v posledních letech dluh, zůstává v zásadě stabilizovaný, meziročně došlo k nárůstu o 34 obcí.

Obce včetně jimi zřizovaných příspěvkových organizací vykázaly ke konci roku 2020 celkový dluh ve výši **71,1 mld. Kč**. Proti předchozímu roku, kdy Českou republiku postihla epidemie onemocnění covid-19, se jedná pouze o **nárůst o 1,6 %**, přičemž v absolutním vyjádření se dluh zvýšil o 1,1 mld. Kč. V celkovém objemu dluhu obcí jsou zahrnuty přijaté bankovní úvěry od peněžních ústavů, emitované komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, vč. zápůjček ze státních fondů.

Ve struktuře dluhu obcí mají dlouhodobě největší váhu přijaté úvěry, jejichž podíl ke konci roku 2020 činil 73,0 %, podíl emitovaných komunálních dluhopisů činil 14,3 % a zbývající část dluhu obcí (12,7 %) tvořily přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy. Ve srovnání s rokem 2019 se dluh zvýšil na položce úvěrů o 1,8 mld. Kč a nepatrně se pak zvýšil na položce komunálních dluhopisů. V případě přijatých návratných finančních výpomocí a ostatních dluhů došlo k poklesu o 0,8 mld. Kč.

Vedoucí postavení v poskytování úvěrů si stále udržují Česká spořitelna, a.s., Komerční banka, a.s. a Československá obchodní banka, a.s. V poskytování úvěrů a zápůjček jsou aktivní i další právnické a fyzické osoby, včetně obcí. Zhruba pro polovinu poskytnutých úvěrů a zápůjček jejich poskytovatelé nevyžadovali ručení. Pokud bylo ručení vyžadováno, nejčastěji šlo o ručení směnkou, majetkem obce nebo budoucími příjmy rozpočtu obce.

Bez zahrnutí čtyř největších měst (tj. hl. m. Praha, Brno, Ostrava a Plzeň) činil dluh ostatních obcí v roce 2020 celkem 43,3 mld. Kč. U obcí bez těchto největších měst došlo k meziročnímu nárůstu celkového dluhu o 1,9 mld. Kč.

Celková výše dluhu hl. m. Prahy včetně příspěvkových organizací v roce 2020 dosáhla **20,1 mld. Kč**. Podíl dluhu hl. m. Prahy na celkovém dluhu obcí činil 28,3 %.

Dluh příspěvkových organizací zřízených obcemi dosáhl ke konci roku 2020 výše **863,0 mil. Kč**. Z celkového počtu 8 327 organizací vykazovalo dluh 389 organizací, tj. 4,7 %. V rámci zadlužených obecních příspěvkových organizací jich z hlediska klasifikace ekonomických činností (NACE) působilo nejvíce v oblasti předškolního a základního vzdělávání.

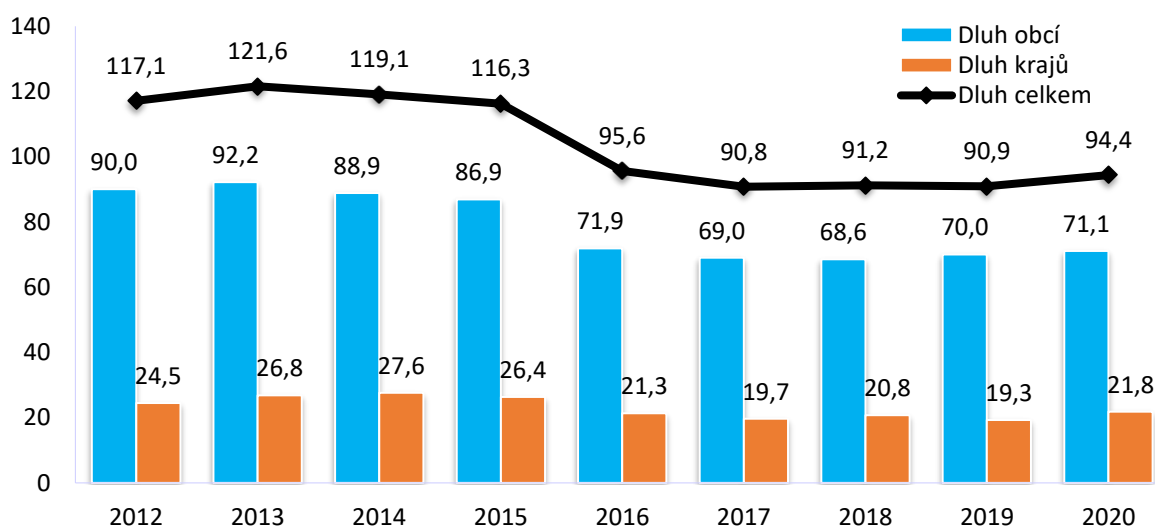
Dobrovolné svazky obcí vykázaly v roce 2020 dluh ve výši **1,4 mld. Kč**, což je o 0,2 mld. Kč méně než předchozí rok. Dobrovolné svazky obcí využívají získané prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury (vodovody a kanalizace), odpadové hospodářství a na projekty zvyšující atraktivitu jejich území.

Kraje včetně jimi zřízených příspěvkových organizací vykázaly ke konci roku 2020 dluh v celkové výši **21,8 mld. Kč**. Meziročně hodnota dluhu vzrostla o 13,0 %, tedy o 2,5 mld. Kč. Na položce úvěrů byl vykázán meziroční nárůst

dluhu o 2,2 mld. Kč; podíl úvěrů na celkovém dluhu krajů dosáhl 83,9 %. Kraje ani v roce 2020 neemitovaly komunální dluhopisy. Vývoj dluhu u obcí a krajů je blíže uveden v grafu níže.

Dluh příspěvkových organizací zřízených kraji (z 1843 organizací vykazuje dluh 263 organizací, tj. 14,3 %) dosáhl ke konci roku 2020 výše **4 mld. Kč**. V rámci zadlužených krajských příspěvkových organizací působilo z hlediska klasifikace ekonomických činností (NACE) nejvíce organizací v oblasti středního všeobecného a odborného vzdělávání.

Vývoj dluhu obcí a krajů v letech 2012 – 2020 (v mld. Kč)

Zdroj: MFČR

ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ

Koncem roku 2020 byl přijat zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní (dále jen „RUD“), jež s účinností od 1. ledna 2021 navyšuje podíly obcí a krajů na vybraných daních, a to v souvislosti se zrušením tzv. superhrubé mzdy. **U obcí** došlo k navýšení **podílů z 23,58 % na 25,84 %**, což znamená **navýšení výnosu ze sdílených daní**

ve výchozím roce 2021 o cca **16,2 mld.** **U krajů** byly **navýšeny podíly z 8,92% na 9,78%**, což znamená **navýšení daňových příjmů o cca 6,1 mld. Kč**. Jaký bude skutečný objem navýšení, bude záležet na skutečné výši inkasa v roce 2021. Vývoj RUD obcí a krajů je zachycen v tabulkách dále.

Obce

Tabulka: Vývoj RUD obcí v letech 2001 - 2021

Vývoj podílu obcí na stanovené části výnosu daní dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů

PROCENTNÍ PODÍL OBCÍ	2001-2007	2008-2011	2012	2013-2015	2016	2017	2018-2020	od 2021
Daň z přidané hodnoty	20,59%	21,40%	19,93%	20,83%	20,83%	21,40%	23,58%	25,84%
Daň z příjmů právnických osob	20,59%	21,40%	21,40%	23,58%	23,58%	23,58%	23,58%	25,84%
Daň z příjmů fyzických osob - zvláštní sazba (= vybíraná srážkou)	20,59%	21,40%	21,40%	23,58%	23,58%	23,58%	23,58%	25,84%
Daň z příjmů fyzických osob - placená poplatníky (= daň z příznání)	20,59%	21,40%	21,40%	23,58%	23,58%	23,58%	23,58%	25,84%
Daň z příjmů fyzických osob - placená plátcí (= ze závislé činnosti)	20,59%	21,40%	21,40%	22,87%	23,58%	23,58%	23,58%	25,84%
Daň z příjmů fyzických osob placená plátcí (= ze závislé činnosti) podle počtu zaměstnanců s výkonem práce v obci	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Daň z příjmů fyzických osob - placená poplatníky (= daň z příznání) dle bydliště FO podávající příznání	30,00%	30,00%	30,00%	30,00%	30,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Daň z nemovitých věcí dle umístění nemovité věci	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Kraje

Tabulka: Vývoj RUD krajů v letech 2002 - 2021

Vývoj podílu krajů na stanovené části výnosu daní dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů

PROCENTNÍ PODÍL KRAJŮ	2002-2004	2005-2011	2012	2013-2015	2016	2017	2018-2020	od 2021
Daň z přidané hodnoty	3,10%	8,92%	8,29%	7,86%	8,92%	8,92%	8,92%	9,78%
Daň z příjmů právnických osob	3,10%	8,92%	8,92%	8,92%	8,92%	8,92%	8,92%	9,78%
Daň z příjmů fyzických osob - zvláštní sazba (= vybíraná srážkou)	3,10%	8,92%	8,92%	8,92%	8,92%	8,92%	8,92%	9,78%
Daň z příjmů fyzických osob - placená poplatníky (= daň z příznání)	3,10%	8,92%	8,92%	8,92%	8,92%	8,92%	8,92%	9,78%
Daň z příjmů fyzických osob - placená plátcí (= ze závislé činnosti)	3,10%	8,92%	8,92%	8,65%	8,92%	8,92%	8,92%	9,78%

Zdroj: MF ČR

PRAVIDLO ROZPOČTOVÉ ODPOVĚDNOSTI

Dle výpočtu k 31. 12. 2020 byl ukazatel **pravidla rozpočtové odpovědnosti** (podíl dluhu k průměru příjmů za poslední 4 roky) u **575 obcí** vyšší než 60 %; jedná se o meziroční nárůst o 26 obcí. Žádný kraj stanovenou hranici v letech 2017 až 2020 nepřekročil.

Pravidlo rozpočtové odpovědnosti říká, že:

- ÚSC hospodaří tak, aby výše jeho dluhu nepřesáhla 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky,

a pokud je tato hranice překročena,

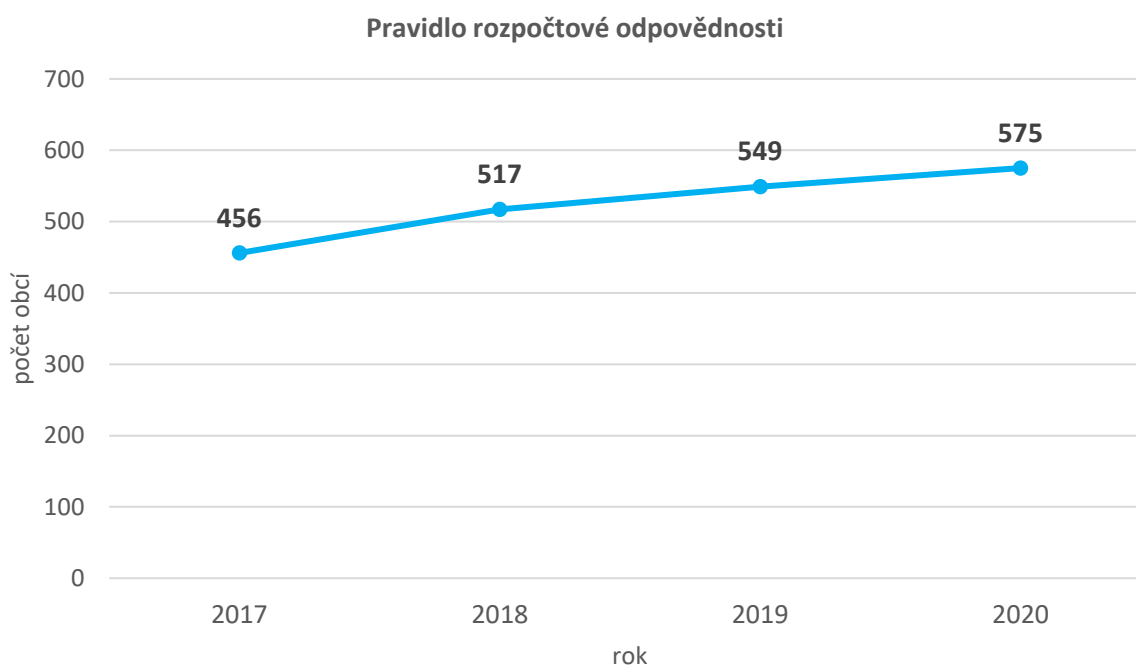
- ÚSC má povinnost postupně splácet předchozí dluhy alespoň o 5 % z rozdílu mezi výší dluhu a 60 % jeho průměrných příjmů za poslední 4 roky,

pokud ÚSC nesnižuje dluhy alespoň o zákonné minimum,

- Ministerstvo financí v následujícím kalendářním roce rozhodne o pozastavení převodu jeho podílu na výnosu daní podle zákona o rozpočtovém určení daní.

K výše uvedenému rozhodnutí zatím Ministerstvo financí nemuselo přistoupit, neboť postupuje tak, že nejprve vyzve dotčené obce k provedení nápravného opatření (snížení dluhu) v přiměřené lhůtě, což dosud obce vždy splnily, a teprve v případě neprovedení nápravy by bylo přistoupeno k pozastavení převodu podílu na výnosu daní.

Uvedené pravidlo nestanoví maximální výši zadlužení, pouze povinnost dluh splácet při překročení stanovené hranice. Pravidlo proto není brzdou pro realizaci investic obcí a krajů.

Zdroj všech grafů v této části byl: Ministerstvo financí ČR, odbor 12 – financování územních rozpočtů, 2021

DOZOR A KONTROLA OBCÍ

KONTROLA VÝKONU SAMOSTATNÉ PŮSOBNOSTI

V roce 2020 provedlo Ministerstvo vnitra coby kontrolní a dozorový orgán celkem 90 kontrol výkonu samostatné působnosti obcí. Ovšem konečné výsledky má je 79 z nich. Ty odhalily 291 porušení zákona. Nejvíce kontrol i porušení zákona bylo zaznamenáno na obcích I. typu (tedy na obcích se základní působností). Počet kontrol v roce 2020 oproti předchozím letům klesl (meziročně o 28). V průměru je nejvíce zjištění zákona u malých obcí (obce I. typu), a to 3,9 zjištění porušení zákona na jednu kontrolovanou obec, nejméně naopak u obcí II. typu (s pověřeným obecním úřadem), kde kontroly zjistily 2,6 porušení zákona.

Přestože byl rok 2020 ovlivněn pandemií, kdy bylo částečně znemožněno realizovat kontroly na místě, tak odbor reagoval tím, že byly intenzivně prováděny i tzv. **distanční kontroly**. Z celkového počtu 90 kontrol bylo 43 kontrol distančních, tedy téměř polovina všech kontrol provedených v roce 2020. Některé z těchto kontrol byly prováděny jako dílčí a byly tematicky zaměřené, a to zejména v souvislosti s podněty ke kontrole.

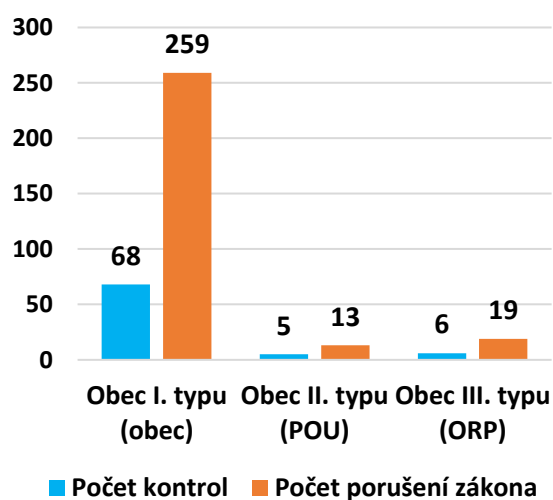
V 66 % případů byl porušen zákon o obcích, v 31 % informační zákon a ve zbylých 3 % správní řád. Nejvíce porušení zákona bylo identifikováno v agendách evidence právních předpisů, zveřejnění povinných a poskytnutých informací, v doložkách o splnění náležitostí právního jednání a v zápisech ze zasedání zastupitelstva obce.

V roce 2020 byla v průměru zjištěna pouze 3,73 porušení zákona (tedy nejméně za posledních devět let). Ovšem je nutné připomenout, že jde o výsledky pouze 66 z 90 provedených kontrol.

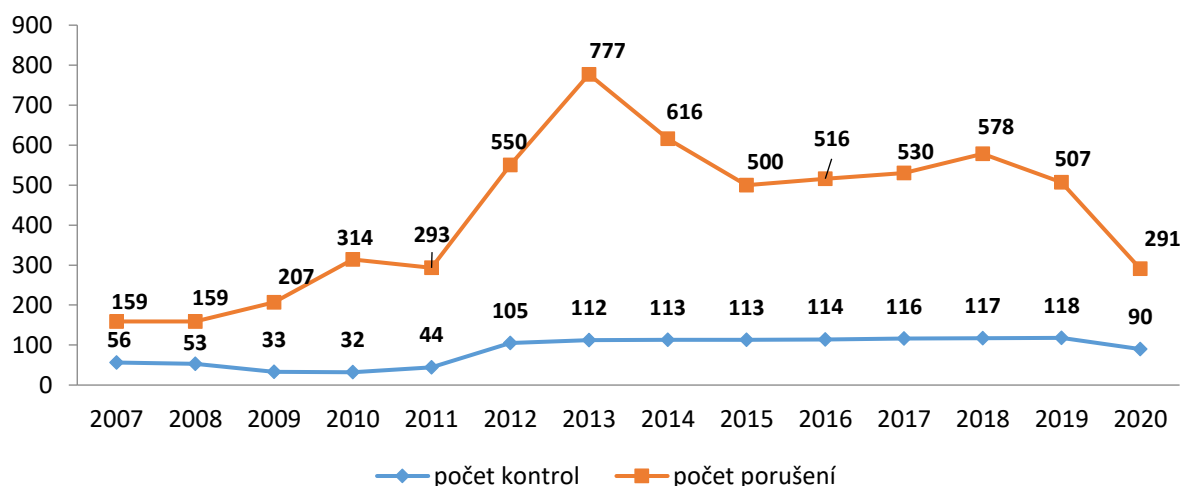
Nejzávažnější porušení zákona o obcích a informačního zákona:

- nezveřejnění informace o konání zasedání zastupitelstva obce;
- neveřejnost zasedání zastupitelstva obce;
- vady zveřejnění záměru nakládat s nemovitým majetkem obce;
- neurčitost rozhodnutí orgánu obce o uzavření smlouvy;
- porušení povinnosti zaslat obecně závaznou vyhlášku Ministerstvu vnitra;
- nerespektování zákonem stanovených náležitostí zápisu ze zasedání zastupitelstva obce;
- nevyřizování žádostí o informace.

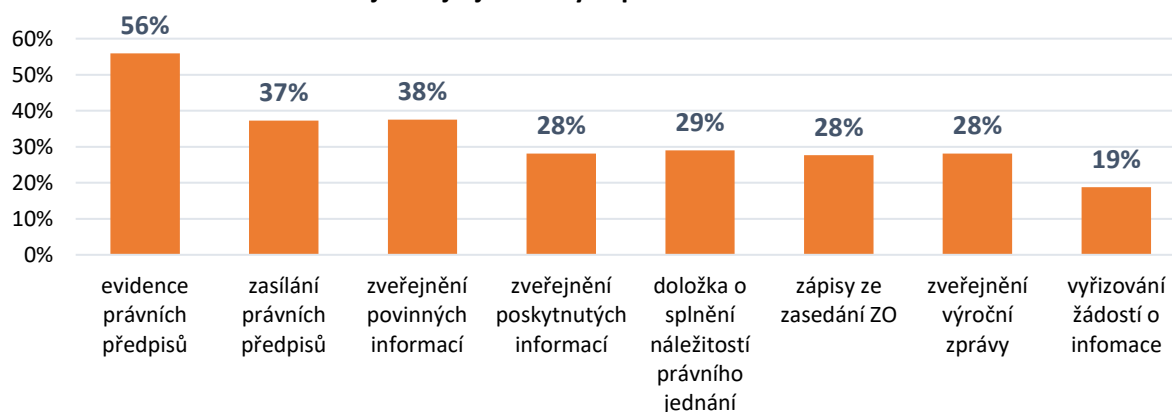
Přehled kontrol obcí v roce 2020 dle velikostní kategorie

Počet kontrol a celkový počet zjištěných porušení v jednotlivých letech

Přehled nejčastěji zjišťovaných porušení zákona v roce 2020

Zdroj (3x): Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2020. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/sborniky-odboru-verejne-spravy-dozeru-a-kontroly.aspx>

DOZOR NAD VYDÁVÁNÍM OBECNĚ ZÁVAZNÝCH VYHLÁŠEK

V roce 2020 Ministerstvo vnitra zpracovalo celkem 20 724 právních rozborů obecně závazných vyhlášek obcí, meziroční nárůst byl téměř o 70 %). Tento enormní nárůst počtu obdržených obecně závazných vyhlášek byl způsoben přijetím novely zákona o místních poplatcích necelé dva měsíce před její účinností (tj. k 1. 1. 2020). Obecně závazné vyhlášky k místním poplatkům tvořily 76 % ze všech

obdržených. Dalších 10 % se týkal systému komunálního odpadu.

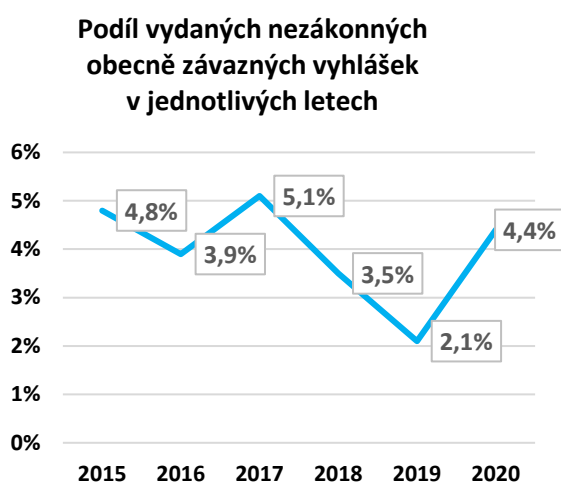
Ministerstvo došlo k závěru, že podíl nezákonných vyhlášek obcí byl 4,4 %, což značí meziroční nárůst. Celkem 88 % z nezákonných vyhlášek obcí se týkal místních poplatků.

Z tohoto vyplývá, že se daří podíl obecně závazných vyhlášek obcí vydaných v rozporu se zákonem držet na nízké úrovni. Tomuto trendu napomáhá zejména fakt, že Ministerstvo vnitra nabízí obcím v této oblasti kvalitní metodickou pomoc.

Oblast místních poplatků je oblastí, ve které obce chybují nejvíce. Podíl těchto poplatkových vyhlášek se dlouhodobě pohybuje mezi 35–50 %.

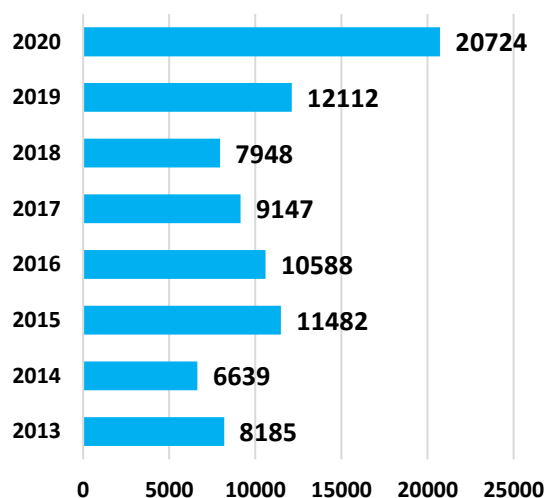
Mezi hlavní příčiny nezákonnosti v roce 2020 patřilo zejména:

- **Nedostatečné vymezení veřejných prostranství u místního poplatku za užívání veřejného prostranství** (například demonstrativní výčet veřejného prostranství, nečitelné mapy);
- **Poskytování osvobození a úlev od poplatku bez relevantního zdůvodnění;**
- **Vlastní úprava dokazování a prokazování nároků na osvobození a úlevy** (tato oblast je komplexně upravena daňovým řádem).

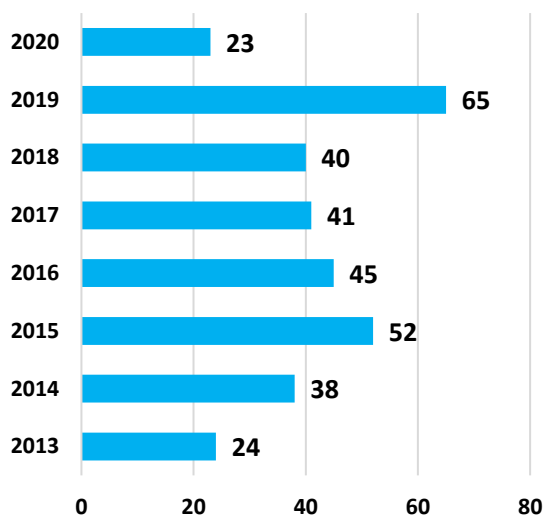

Mezi další pochybení v oblasti místních poplatků patří vlastní úprava vzniku a zániku poplatkové povinnosti, překročení maximální sazby poplatku či úprava způsobu placení místního poplatku.

Celkem zpracovaných právních rozborů OZV

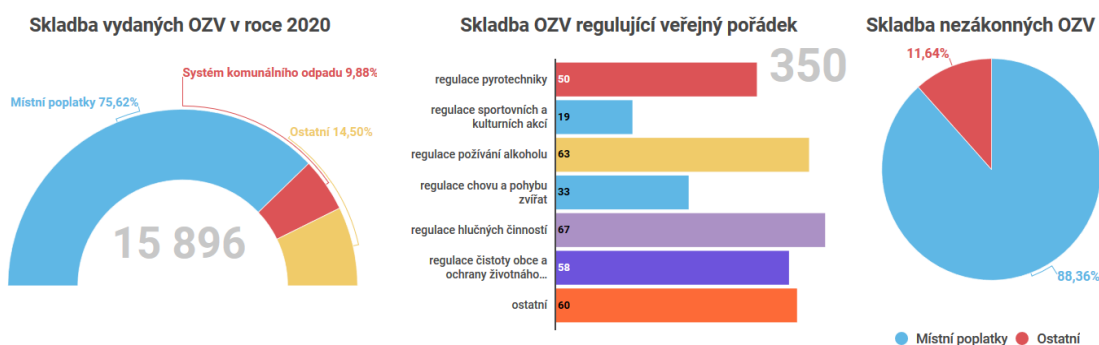

Z toho posouzených návrhů OZV (v %)

Zdroj (3x): Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2020. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/sborniky-odboru-verejne-spravy-dozoru-a-kontroly.aspx>

Celkový počet posouzených OZV a návrhů*	Počet posouzených návrhů	Počet vydaných OZV	Počet nezákonných OZV	Podíl nezákonných OZV
20 724	4 828	15 896	698	4,4 %

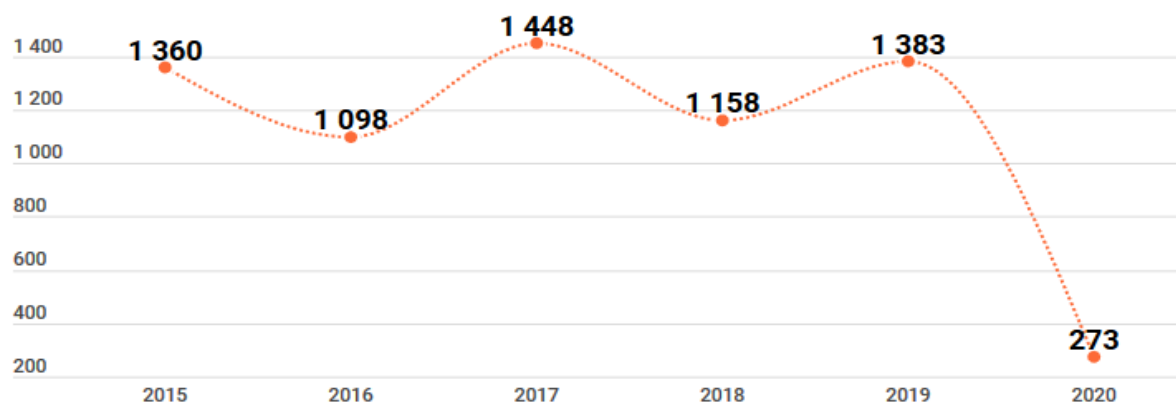
Zdroj: Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, MV ČR

VÝKON METODICKÉ ČINNOSTI

Výrazné **utlumení metodické činnosti** v důsledku vysokého nápadu obecně závazných vyhlášek o místních poplatcích a následné mimořádné situace v souvislosti s výskytem onemocnění covid-19 během celého roku 2020 **dopadlo zejména na metodickou pomoc poskytovanou**

formou účasti zástupců územních oddělení na hromadných akcích. Bylo tak konáno pouze nezbytné minimum osobních individuálních metodických jednání a metodická pomoc v roce 2020 byla poskytována zejména distanční formou, tj. prostřednictvím e-mailu a telefonu, přičemž metodika byla primárně zaměřena na oblast místních poplatků.

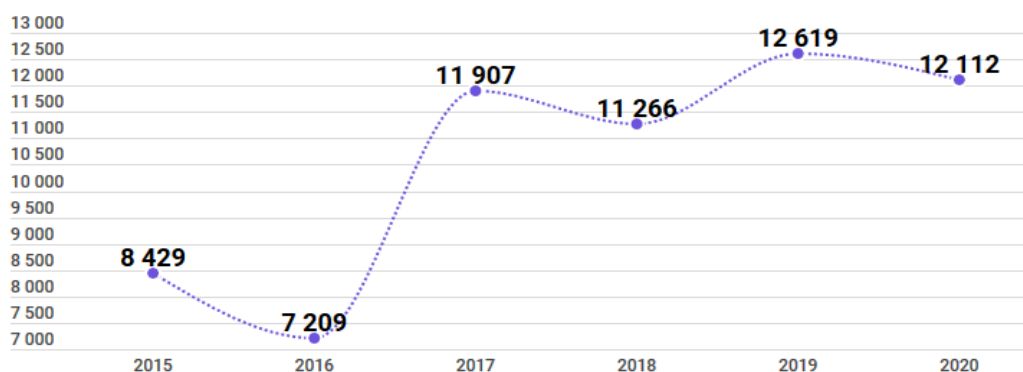
Počet osobních konzultací v jednotlivých letech

Celkový počet zodpovězených dotazů obcí	Osobní konzultace k OZV	Metodické výjezdy na obce	Účast na hromadných akcích	Počet obcí
12 112	273	34	26	6 258

Zdroj: Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, MV ČR

Počet dotazů (tel./e-mail) obcí v jednotlivých letech

Zdroj: Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, MV ČR

POSUZOVÁNÍ PRAVIDEL PRO PŘIDĚLOVÁNÍ OBCENÍCH BYTŮ

V roce 2020 Ministerstvo vnitra posoudilo celkem 36 pravidel pro přidělování bytů, včetně jejich návrhů, z nichž ve 31 případech zjistil porušení zákona.

V rámci plnění úkolů stanovených Akčním plánem Strategie boje proti sociálnímu vyloučení provádí Ministerstvo vnitra posuzování zákonnosti pravidel pro přidělování obecních bytů. Pravidla pro přidělování obecních bytů, zjištěná v rámci kontrolní činnosti Ministerstva vnitra nebo obdržena na základě podnětů, jsou posuzována po obsahové stránce z pohledu případné diskriminace a možnosti omezení přístupu k obecním bytům.

Náprava nezákonných pravidel v roce 2020

Dobrovolně zjednána náprava	14
Náprava je předmětem jednání s obcí	10
Pravidla byla ve fázi návrhu	6
Náprava odmítnuta – vedeno správní řízení	1

Zdroj: Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, MV ČR

Za nejčastější porušení zákona lze označit:

- neprojednání žádosti občana obce v orgánu obce k tomu příslušnému nebo nezařazení na seznam uchazečů na základě plošně stanovených podmínek (např. občanství České republiky, dluhy vůči obci či třetím subjektům, existence jiného bydlení apod.),

- nezařazení na seznam uchazečů z důvodu pobírání různých dávek sociální podpory,
- požadavek poplatku nebo nevratného daru za podání žádosti,
- požadavek na sepsání notářského zápisu o vyklizení bytu s přímou vykonatelností,
- posuzování trestní minulosti žadatele či posuzování všech členů žadatelovi domácnosti nebo rodiny.

ÚZEMNÍ ANOMÁLIE DLE § 26A ZÁKONA O OBCÍCH

Územní anomálie je takový stav, kdy území některé obce nebo jeho část je součástí katastrálního území jiné obce (podle ust. § 26a odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů).

Ministerstvu vnitra je ode dne 1. července 2016 dána pravomoc rozhodovat o této změně hranic obcí v případech, kdy obce samotné nevyřeší tuto územní anomálii dohodou o změně hranic uzavřenou v souladu se zákonem, a to ani po výzvě ze strany MV ČR.

V celkem **7 případech** územních anomálií bylo zahájeno z úřední povinnosti správní řízení ještě před rokem 2020.

V jednom případě bylo správní řízení MV ČR zahájeno na základě podnětu dotčené obce. V 7 případech již bylo vydáno rozhodnutí ve věci. V 6 případech již rozhodnutí nabylo právní moci. Proti jednomu rozhodnutí byl včas podán rozklad. Jedno pravomocné rozhodnutí MV ČR bylo napadeno žalobou u příslušného soudu. Zbývá vydat rozhodnutí v jednom posledním případě.

PUBLIKACE A METODICKÉ MATERIÁLY

METODICKÉ MATERIÁLY PRO ÚSC VYDANÉ V ROCE 2020 ODBOREM VEŘEJNÉ SPRÁVY, DOZORU A KONTROLY MINISTERSTVA VNITRA

- Metodické doporučení ke konání zastupitelstev v době koronaviru
- Metodické doporučení k úředním hodinám
- Informace pro obce a kraje o způsobu poskytování informací v souvislosti s koronavirem COVID-19
- Podmínky k alternaci formy vzdělávacích programů v době nouzového stavu a po jeho skončení
- Metodické doporučení č. 1.1 - Jednací řády vč. vzorových jednacích řádů *(aktualizované vydání)*
- Metodické doporučení k problematice tzv. distanční účasti zastupitelů
- Metodická příručka pro města a obce sousedící s průmyslovými zónami
- Metodické doporučení – „Informace, aktuální dotazy a odpovědi se zaměřením na specifika nároků v důsledku voleb do zastupitelstev krajů v roce 2020“
- Aktualizace Metodického doporučení pro oblast akreditací k 1. 6. 2020 (distanční vzdělávání nejen v době nouzového stavu)
- Metodický materiál k vydání obecně závazné vyhlášky obce, kterou se stanovují pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství a vymezují prostory pro volné pobíhání psů dle právního stavu k 1. 1. 2020
- Metodický materiál k vydání obecně závazné vyhlášky obce, kterou se stanoví dopravním jako podmínka pro zahájení nebo nabízení přepravy na území obce splnění zvláštních technických požadavků na vozidla taxislužby dle právního stavu k 1. 7. 2020
- Metodický materiál k vydání obecně závazné vyhlášky, kterou se stanoví koeficienty pro výpočet daně z nemovitých věcí, osvobození některých pozemků zemědělského půdního fondu od daně z nemovitých věcí, osvobození nemovitých věcí zasažených mimořádnou událostí od daně z nemovitých věcí a osvobození od daně z nemovitých věcí ve zvýhodněných průmyslových zónách dle právního stavu k 1. 7. 2020
- Metodický materiál k vydání obecně závazné vyhlášky obce, kterou se stanovují místní poplatky dle předpokládaného právního stavu k 1. 1. 2021
- Metodický materiál k vydání obecně závazné vyhlášky obce o stanovení obecního systému odpadového hospodářství dle předpokládaného právního stavu k 1. 1. 2021
- Metodický materiál k vydání obecně závazné vyhlášky, kterou se stanoví koeficienty pro výpočet daně z nemovitých věcí, osvobození některých pozemků zemědělského půdního fondu od daně z nemovitých věcí, osvobození nemovitých věcí zasažených mimořádnou událostí od daně z nemovitých věcí a osvobození od daně z nemovitých věcí ve zvýhodněných průmyslových zónách dle předpokládaného právního stavu k 1. 1. 2021

STANOVISKA ODK MINISTERSTVA VNITRA VYDANÁ V ROCE 2020

- Stanovisko Ministerstva vnitra k běhu 18měsíční lhůty k prokázání zvláštní odborné způsobilosti v době nouzového stavu ze dne 16. března 2020
- Stanovisko Ministerstva vnitra k běhu 18měsíční lhůty k prokázání zvláštní odborné způsobilosti po ukončení nouzového stavu ze dne 30. června 2020
- Doplnující stanovisko Ministerstva vnitra k běhu 18měsíční lhůty k prokázání zvláštní odborné způsobilosti v rámci krizových opatření ze dne 23. listopadu 2020
- Doplnující stanovisko Ministerstva vnitra k běhu zákonné lhůty v rámci konání opakované zkoušky zvláštní odborné způsobilosti v kontextu přijatého krizového opatření ze dne 23. listopadu 2020

Metodické materiály a stanoviska naleznete na internetových stránkách ODK www.mvcr.cz/odk v rubrice [Metodické materiály a stanoviska odboru \(vč. vzorů obecně závazných vyhlášek obce\)](#).

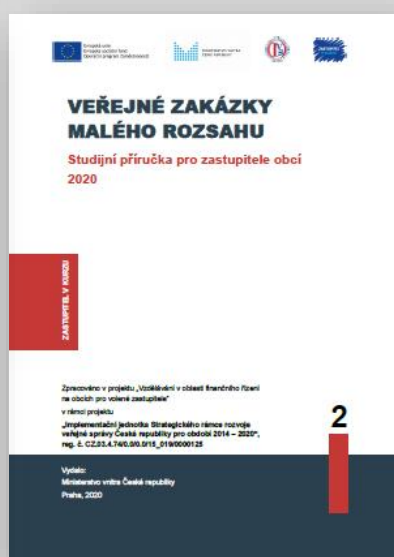
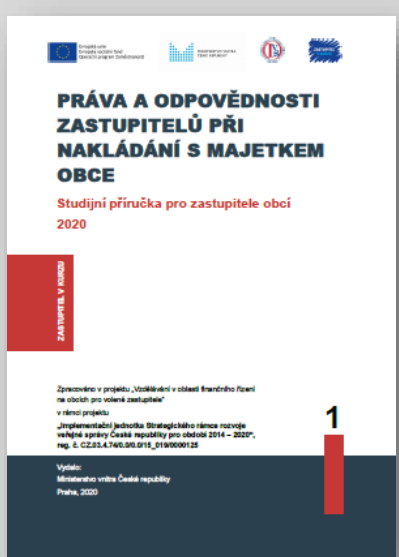
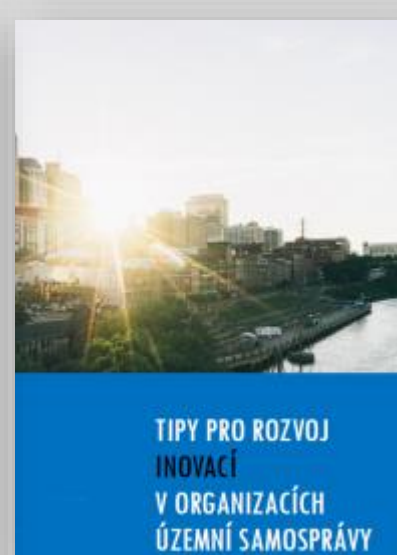
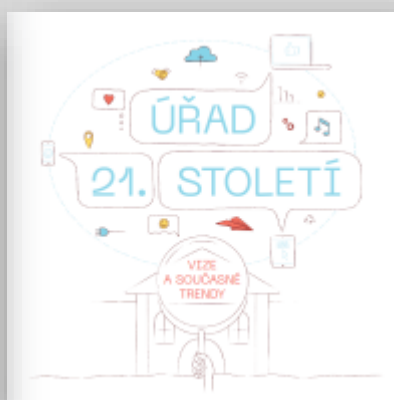
VYBRANÉ PUBLIKACE MINISTERSTVA VNITRA VYDANÉ V ROCE 2020

- Výroční zpráva o stavu veřejné správy ČR za rok 2019 (Veřejná správa v ČR 2019)
- Koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030
- Úřad 21. století: Vize a současné trendy
- Práva a odpovědnosti zastupitelů při nakládání s majetkem obce (studijní materiál pro zastupitele obcí)
- Veřejné zakázky malého rozsahu (studijní materiál pro zastupitele obcí)
- Strategické řízení a plánování obce (studijní materiál pro zastupitele obcí)
- Přívětivý úřad 2020 – příklady dobré praxe městských úřadů obcí s rozšířenou působností
- Typy pro rozvoj inovací v organizacích státní správy
- Typy pro rozvoj inovací v organizacích územní samosprávy
- CAF 2020 – český překlad metodiky
- Příspěvek na výkon státní správy na rok 2021 – Příručka pro obce
- Analýza stárnutí zaměstnanců veřejné správy
- Více na: www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-publikace

VYBRANÉ PUBLIKACE MINISTERSTVA VNITRA VYDANÉ V ROCE 2020

Více na: www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-publikace

MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

Specifická doporučení Rady EU

Rada Evropské unie schválila v červenci 2020 roční specifická doporučení pro ČR (tzv. Country Specific Recommendations).

Pro ČR byla schválena celkem tři doporučení:⁵⁸

Doporučení č. 1:

V souladu s obecnou únikovou doložkou přijmout veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a na zajištění udržitelnosti dluhu a současně zvýšit investice. Zajistit odolnost systému zdravotní péče, posílit dostupnost zdravotnických pracovníků, primární péči a integraci péče a zavést služby elektronického zdravotnictví.

Doporučení č. 2:

Podporovat zaměstnanost aktivními politikami na trhu práce, poskytováním dovedností (včetně digitálních dovedností) a přístupem k digitálnímu učení.

Doporučení č. 3:

Podpořit malé a střední podniky větším využíváním finančních nástrojů k zajištění podpory likvidity, snížením administrativní zátěže a zlepšením elektronické veřejné správy. Předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, aby se napomohlo hospodářskému oživení. Zaměřit investice na ekologickou a digitální transformaci, zejména na vysokokapacitní digitální infrastrukturu a technologie, na čistou a účinnou výrobu a využívání energie a na udržitelnou dopravní infrastrukturu, a to mimo jiné v uhelných regionech. Zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje.

⁵⁸ <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/aktualne/rada-eu-schvalila-letosni-specificka-doporuceni-pro-cr-183211/>

OECD: Hospodářský přehled pro ČR 2020

Hospodářský přehled, tvořený mezivládní organizací OECD, každé dva roky komplexně hodnotí hospodářský vývoj v České republice. Zároveň se zaměřuje na jedno či dvě specifická témata, která mají potenciál zlepšit dlouhodobý výkon ekonomiky.

Hospodářský přehled pro rok 2020 ve své speciální kapitole analyzoval oblast fiskální decentralizace. OECD v přehledu konstatuje, že malá velikost obcí a vysoce roztržštěná místní samospráva brání efektivnímu poskytování veřejných služeb a investování.

Klíčová doporučení OECD pro odstranění neefektivity vyplývající z přílišné územní fragmentace veřejné správy jsou následující:

- Zavést povinnost meziobecní spolupráce na úrovni mikroregionů s jasně definovanými povinnostmi;
- Podpořit financování meziobecní spolupráce z vlastních zdrojů (daňové příjmy a členské příspěvky);
- Shromažďovat informace o kvalitě služeb poskytovaných na místní úrovni pro možnost benchmarkingu a mapování příkladů dobré praxe;
- Posílit úlohu obcí s rozšířenou působností přenesením vybraných nezávislých kompetencí a poskytnout jim větší daňovou pravomoc. Zároveň převést všechnu přenesenou působnost (služby veřejné správy) na větší obce s dostatečnou personální a finanční kapacitou (obce II. typu a III. typu);
- Představit finanční a nefinanční pobídky pro slučování obcí.

World Economic Forum: Global Gender Gap 2021

Světové ekonomické fórum vydalo v březnu 2021 pravidelnou zprávu o rovnosti žen a mužů.⁵⁹ Sleduje v ní čtyři oblasti: politickou participaci

⁵⁹ http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf

žen, politické posilování postavení žen, ekonomické příležitosti a participaci a také vzdělání a zdravotní péči (mapuje tedy zejména rovnost ve veřejném sektoru).

Česko se umístilo na 78. příčce ze 156 zemí. Oproti loňskému roku svou pozici nezměnilo. Naopak bylo přeskočeno Slovenskem, Polskem nebo Ukrajinou. Mezi nejlepší země světa v tomto ohledu patří Island, Finsko, Norsko, Nový Zéland nebo Švédsko.

Česko dlouhodobě vykazuje skvělou úroveň rovnosti v přístupu ke vzdělávání (1. příčka). Nadprůměrně si Česko vede také v oblasti přístupu ke zdravotní péči (44. příčka). Naopak v oblasti ekonomické příležitosti a participace je na tom špatně (91. příčka), a to zejména kvůli rozdílu mezi platy (106. příčka). Průměrné výsledky Česko vykazuje v politické participaci žen (73. příčka), a to zejména kvůli slabému zastoupení žen v Parlamentu (82. příčka).

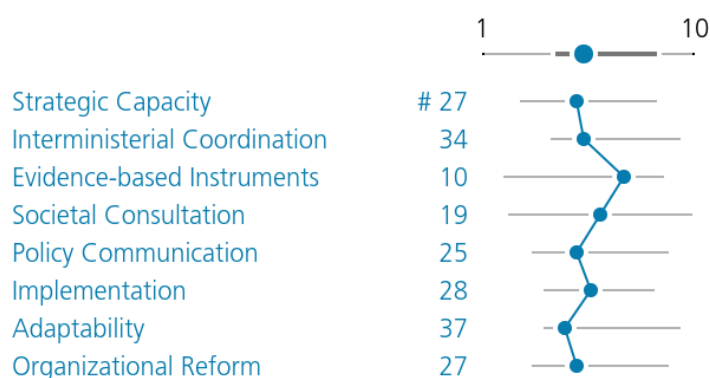
Zpráva upozorňuje také na velmi negativní vliv koronavirové pandemie. Zatímco podle zprávy z roku 2020 mělo dosažení rovnosti trvat necelých sto let, pandemie způsobila, že se termín dosažení rovnosti posunul o dalších 36 let na 136, tj. o celou generaci.

Sustainable governance indicators

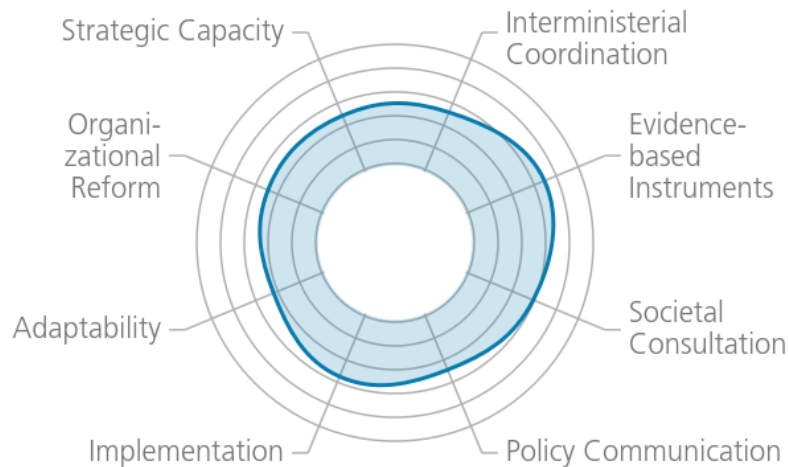
Sustainable Governance Indicators, neboli Ukazatele udržitelného vládnutí, mají za cíl na základě tří pilířů Demokracie, Výkonnost veřejných politik a Vládnutí, zhodnotit udržitelnost veřejných politik členských států EU a OECD. V této Výroční zprávě se blíže věnujeme pouze jedné z důležitých částí pilíře Vládnutí, která nejvíce vypovídá o výkonu veřejné správy, a kterou je *Kapacita výkonné moci*.

Česká republika se v rámci souhrnného indikátoru kapacity výkonné moci umístila na 29. místě ze 41 hodnocených zemí. Oproti minulému roku si pohoršila o jednu příčku, jedná se tak o relativně slabý výsledek. Největší zlepšení bylo zaznamenáno v kategorii míry meziresortní koordinace (o dvě příčky). O jednu příčku došlo k zlepšení v kategoriích konzultací s veřejností, implementace a adaptabilita, hodnotící mezinárodní spolupráci a domácí adaptabilitu státu. Beze změny zůstaly kategorie komunikace politik a organizační reforma. Zhoršení bylo zaznamenáno v kategoriích strategické kapacity (o 4 příčky) a stejně jako loni i v tradičně nejsilnější kategorii České republiky, kterou je ukazatel Evidence-based instruments, který hodnotí kvalitu procesu RIA (o 1 příčku).

Czechia | Executive Capacity

Czechia | Executive Capacity

SGI 2020 | Czechia

© Bertelsmann Stiftung 2020

Zdroj: <https://www.sgi-network.org/2020/Czechia>

SYSTÉM MĚŘENÍ A HODNOCENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Za účelem zlepšování fungování veřejné správy je zásadní, aby byly identifikovány její problémové oblasti. Pro identifikování problémových oblastí je nutné výkon veřejné správy pravidelně monitorovat, měřit a sledovat, zda jsou naplňovány žádoucí trendy. Všechny tyto úkoly plní **systém měření a hodnocení veřejné správy** (dále systém), který byl nastaven již v roce 2017 a používá se od roku 2018. V roce 2019 byl původní systém aktualizován, protože se ukázalo, že řada jeho součástí již nebyla relevantní. Navíc se příliš nesoustředil na výkon veřejné správy, ale spíše na popis aktuálního dění ve veřejné správě a aktuálního stavu veřejné správy.

Aktualizovaná verze systému měření a hodnocení veřejné správy byla schválena usnesením vlády č. 732 ze dne 13. 7. 2020. Nový systém se skládá ze dvou hlavních částí, kterými jsou **Výroční zpráva o stavu veřejné správy** za kalendářní rok a **výkonový datový set**.

Výroční zpráva o stavu veřejné správy se věnuje publikování vybraných statistik správních činností, financování veřejné správy, stavu eGovernmentu, lidskému potenciálu ve veřejné správě, přehledu novinek a zásadních témat daného roku, které jsou spjaté s veřejnou správou.

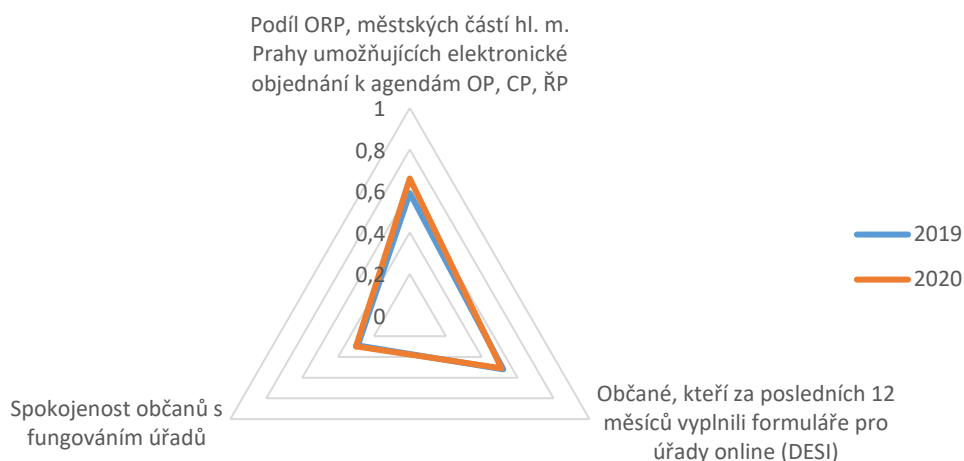
Datový set je souborem vybraných indikátorů, které vypovídají o výkonu veřejné správy a znázorňují žádoucí trendy. Indikátory jsou rozděleny do celkem šesti oblastí, kterými jsou služby veřejné správy, transparentnost veřejné správy, komunikace a participace občanů, hospodaření státu a územních samosprávných celků, management a právní prostředí. U každého indikátoru je k dispozici vývojová křivka, u nových indikátorů bude křivka k dispozici až v hodnocení za rok 2021. Všechny vývojové křivky indikátorů jsou součástí materiálu, který je přílohou Výroční zprávy o stavu veřejné správy v ČR. U každé jednotlivé oblasti je sledován výkon prostřednictvím tzv. rozvojového indexu.

Index služeb veřejné správy

Index služeb veřejné správy zahrnuje indikátory hodnotící služby, které poskytuje veřejná správa občanovi. Jedná se o indikátory spjaté s problematikou CzechPOINTu, Portálu občana, digitálních služeb a datových schránek. Hodnotí se rovněž možnost občanů objednat se elektronicky k agendám osobních dokladů, případně zda úřady zjišťují spokojenost občanů s jejich výkonem, a zda školí své zaměstnance v přívětivé komunikaci s občany.

Pozitivně lze hodnotit, že se zvyšuje počet uživatelů na Portálu občana a počet elektronických služeb dostupných prostřednictvím Portálu občana, počet digitálních podání, které přijaly ústřední orgány státní správy prostřednictvím datových schránek a počet transakcí zaslaných prostřednictvím datových schránek fyzických a fyzických podnikajících osob. U ostatních oblastí došlo k minimálním změnám, případně nejsou dostupná data za předcházející roky, takže není možné vývoj hodnotit.

Index služeb veřejné správy

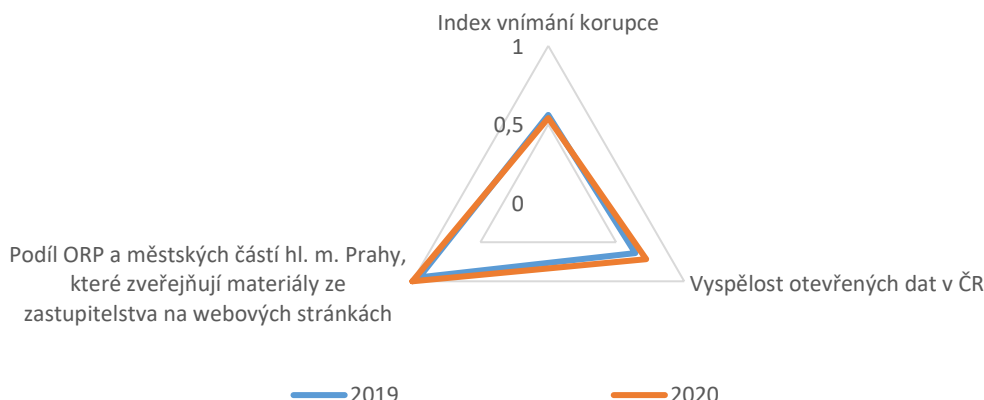

Index transparentnosti veřejné správy

Index transparentnosti veřejné správy obsahuje celkem tři indikátory. Tyto indikátory se zaměřují na sledování vývoje vnímání korupce mezi občany a na problematiku otevřených dat.

Pozitivně lze hodnotit vývoj otevřených dat v ČR, u kterých je patrné mírné zlepšení. Naopak stagnaci či mírné zhoršení lze identifikovat v souvislosti s mírou korupce a se spokojeností občanů s mírou korupce v ČR, která se nepatrně zhoršuje v meziročním srovnání.

Index transparentnosti veřejné správy

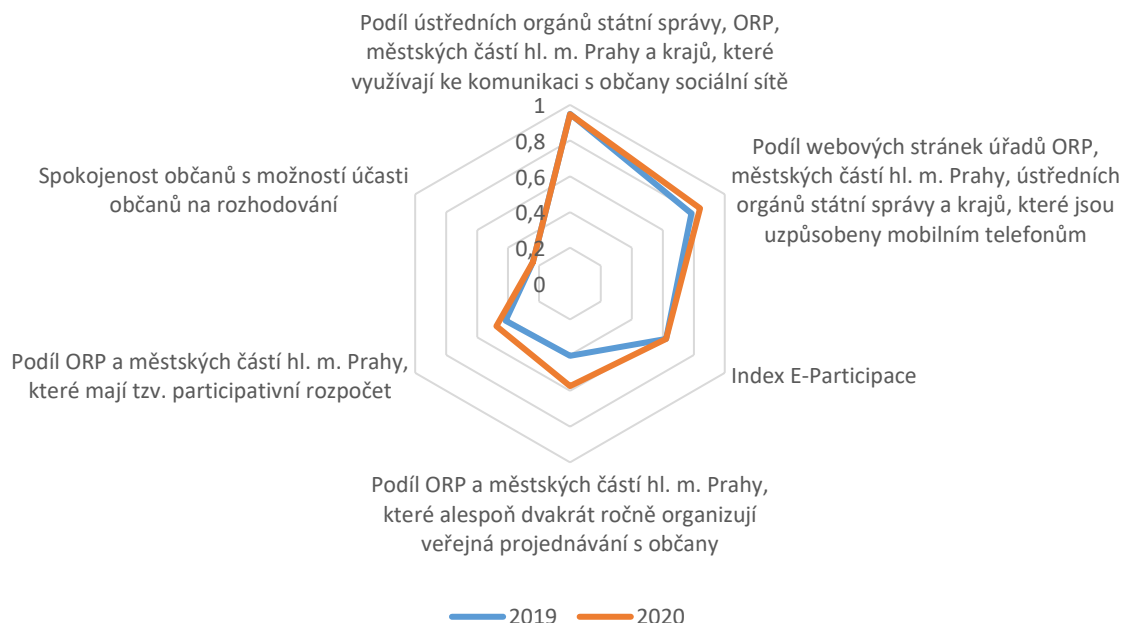

Index komunikace a participace občanů

Index komunikace a participace občanů obsahuje celkem osm indikátorů, které hodnotí, jak úřady využívají sociální sítě pro komunikaci s občany, zda mají úřady webové stránky uzpůsobené pro zobrazení na mobilních telefonech, konání místních a krajských referend, používání nástrojů participace na centrální i lokální úrovni a spokojenost občanů s možností účasti na rozhodování.

Pozitivně lze hodnotit, že úřady již standardně využívají pro komunikaci s občany sociální sítě a velmi často mají své webové stránky uzpůsobené pro zobrazení na mobilních telefonech. U ostatních indikátorů došlo v roce 2020 k minimálním změnám, případně z důvodu absence dat z předchozích let ještě nelze vývoj hodnotit.

Index komunikace a participace občanů

Index hospodaření státu a samosprávných celků

Index hospodaření státu a samosprávných celků obsahuje tři indikátory, které hodnotí hospodaření státu a samosprávných celků.

V souvislosti s pandemií COVID-19 došlo k mírnému zhoršení indikátoru Porušení

rozpočtové odpovědnosti obcí, a to o 26 obcích oproti předchozímu roku. Zhoršení lze vyzorovat i u indikátoru procentuální výše státního dluhu vůči HDP, a to o 8 p.b. oproti roku 2019.

Index hospodaření státu a územních samosprávných celků

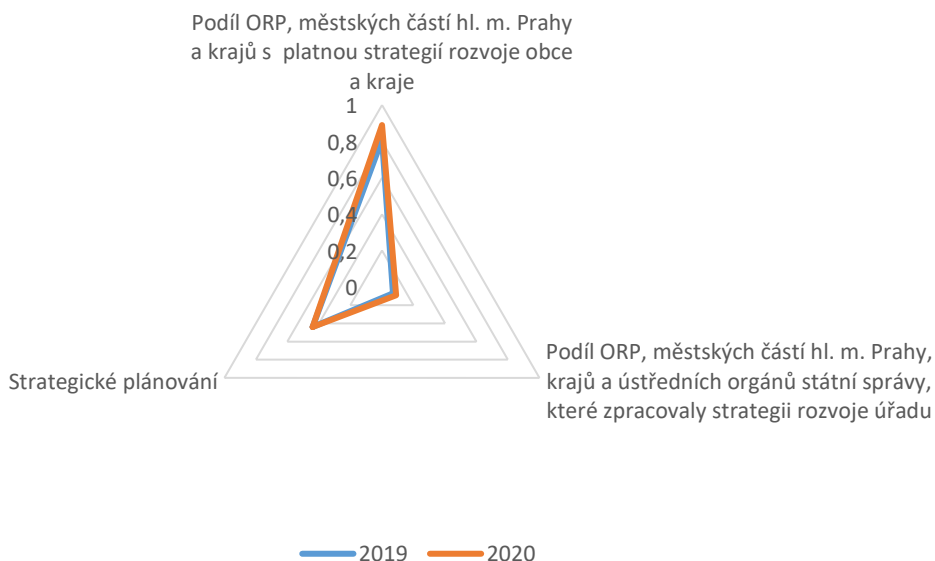

Index managementu

Index managementu obsahuje jedenáct indikátorů, které hodnotí zejména vnitřní fungování ústředních orgánů státní správy. Vzhledem k tomu, že většina indikátorů byla poprvé sbírána v roce 2020, nelze v tomto

případě vyhodnotit jejich vývoj. Pozitivně nicméně lze hodnotit, že většina úřadů obcí s rozšířenou působností (dále ORP), městských částí hl. m. Prahy a krajů má platnou strategii rozvoje obce a kraje.

Index managementu

Index právního prostředí

Index právního prostředí obsahuje pět indikátorů, které hodnotí právní prostředí v ČR. Pozitivně lze hodnotit, že se snížil počet právních předpisů, u kterých došlo do pěti let od jejich vydání k novelizaci. Zároveň se zvýšil podíl kladných posouzení RIA.

Zhoršení lze sledovat u podílu RIA v návrzích právních předpisů, a také u počtu nově přijatých právních předpisů, které bylo v roce 2020 ovlivněno pandemií COVID-19. Zhoršila se rovněž spokojenost občanů s právním prostředím v ČR.

Index právního prostředí

Shrnutí

Vyhodnocením indikátorů bylo zjištěno, že nejvyššího hodnocení dosáhly oblasti služeb veřejné správy a komunikace a participace občanů. Na dobrém výsledku těchto oblastí se podílí hlavně rozvíjející se elektronizace veřejné správy a zkvalitňující se služby, které veřejná správa nabízí občanům, ale také zlepšující se komunikační schopnosti veřejné správy vůči občanům. Rozvoj elektronizace služeb byla urychlena pandemií COVID-19, kdy vznikl větší tlak na to, aby občané omezili návštěvy úřadů a více záležitostí si mohli vyřešit přes internet. Lze očekávat, že se v tomto trendu bude pokračovat i nadále.

Oblast managementu bude možné hodnotit až v roce 2022, neboť většina indikátorů spadajících do této oblasti je sbírána až od roku 2020.

Nicméně již nyní lze říct, že existuje významný prostor pro zlepšení a zefektivnění fungování úřadů.

Naopak oblast hospodaření státu a samosprávných celků, transparentnost veřejné správy a právní prostředí vykazují horší výsledky. V oblasti hospodaření státu a samosprávných celků zaostává výkon nejvíce v souvislosti s pandemií COVID-19, která má dalekosáhlé ekonomické dopady. V oblasti transparentnosti veřejné správy je korupce vnímána jako zhoršující se problém. Oblast právního prostředí byla rovněž ovlivněna pandemií COVID-19. V souvislosti s pandemií se zvýšila potřeba přijímat novou legislativu, která mj. umožňuje poskytovat kompenzace postiženým subjektům.

POUŽITÉ DATOVÉ ZDROJE

Informace a data poskytnutá útvary Ministerstva vnitra – odbor správních činností, odbor voleb, odbor všeobecné správy, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, odbor legislativy a koordinace předpisů, odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy, odbor eGovernmentu.

ČSSZ – Důchodová statistika: <https://www.cssz.cz/web/cz/duchodova-statistika>

ČSSZ – Počty OSVČ: <https://www.cssz.cz/web/cz/prehledy-o-poctech-klientu>

ČSÚ – Zahájená a dokončená výstavba: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&z=T&f=TABULKA&sp=A&skupId=1&filtr=G~F M~F Z~F R~T P~ S~ null null &katalog=30836&pvo=BYT10-B&str=v241&c=v3~6 RP2020QP4>

ČSÚ – Zaostřeno na ženy a muže 2020: <https://www.czso.cz/csu/czso/zaostreno-na-zeny-a-muze-2020>

MD ČR – Končící řidičské průkazy: <https://www.mdcr.cz/Statistiky/Silnicni-doprava/Ridicke-prukazy/Statistika-koncicich-ridicky-prukazu-v-roce-2020>

MD ČR – Registr vozidel – nová a ojetá vozidla: [https://www.mdcr.cz/Statistiky/Silnicni-doprava/Centralni-registr-vozidel/Statistika-II-pol-2020-\(k-1-1-2021\)?returl=/Statistiky/Silnicni-doprava/Centralni-registr-vozidel](https://www.mdcr.cz/Statistiky/Silnicni-doprava/Centralni-registr-vozidel/Statistika-II-pol-2020-(k-1-1-2021)?returl=/Statistiky/Silnicni-doprava/Centralni-registr-vozidel)

MD ČR – Statistiky přestupků a trestných činů 2020: [https://www.mdcr.cz/Statistiky/Silnicni-doprava/Statistiky-k-bodovemu-hodnoceni/Statistiky-prestupku-a-trestnych-cinu/Statistiky-prestupku-a-trestnych-cinu-za-rok-2-\(5\)](https://www.mdcr.cz/Statistiky/Silnicni-doprava/Statistiky-k-bodovemu-hodnoceni/Statistiky-prestupku-a-trestnych-cinu/Statistiky-prestupku-a-trestnych-cinu-za-rok-2-(5))

MD ČR – Statistiky bodovaných řidičů za rok 2020: <https://www.mdcr.cz/Statistiky/Silnicni-doprava/Statistiky-k-bodovemu-hodnoceni/Statistiky-bodovanych-ridicu/Statistiky-bodovanych-ridicu-za-rok-2020>

MF ČR – Státní rozpočet v kostce 2020: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2020-38000>

MF ČR – Státní závěrečný účet 2020: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2020/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2020-41689>

MPO ČR – Statistiky k podnikatelům a živnostem: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/>

MPSV ČR – Statistiky k nezaměstnanosti a trhu práce: <https://www.mpsv.cz/statistiky>

MV ČR – Informativní přehledy cizinců se zaevidovaným přechodným či trvalým pobytem na území České republiky: <https://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>

MV ČR – Informativní přehledy o obyvatelích v obcích: <https://www.mvcr.cz/clanek/informativni-pocty-obyvatele-v-obcich.aspx>

MV ČR – Dozor a kontrola obcí – Sborník Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2020. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/sborniky-odboru-verejne-spravy-doзору-a-kontroly.aspx>

MV ČR – Statistiky správních činností – osobní doklady: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-spravni-cinnosti.aspx>

MV ČR – Statistiky správních činností – lustrace: <https://www.mvcr.cz/clanek/lustrace-29644.aspx>

MV ČR – Systemizace služebních a pracovních míst: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/systemizace-sluzebnich-a-pracovnich-mist.aspx>

MV ČR – Data k příspěvku na výkon státní správy v letech: <https://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>

MV ČR – Čtvrtletní zpráva o migraci za 4. čtvrtletí 2020: <https://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zprava-o-migraci-za-4-ctvrtleti-2020.aspx>

SDA – Skladba vozového parku ČR: <http://portal.sda-cia.cz/stat.php?v#rok=2020&mesic=12&kat=stav&vyb=&upr=&obd=m&jine=false&lang=CZ&str=vpp>

STATISTIKA A MY – Data Českého statistického úřadu k trhu práce: <https://www.statistikaamy.cz/statistiky/>

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE – Data prvoinstančních úkonů místních stavebních úřadů: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=5122>

Poznámka: Ve výroční zprávě je použita celá řada dat pocházejících z různých zdrojů (viz seznam v této části). Kvůli v některých případech odlišné metodice sběru dat jednotlivými subjekty je možné, že výsledky se ve stejných jevech mohou lišit.

POZNÁMKY:

Výroční zpráva o stavu veřejné správy České republiky za rok 2020

ISBN: 978-80-7616-095-8 (tisk) / 978-80-7616-096-5 (on-line PDF)

Kolektiv autorů

Editor: Ing. Mgr. David Sláma,

Publikaci připravil a sestavil: Mgr. Filip Zavřel

Autor map MV ČR: Mgr. Petr Svoboda

Použité obrázky: Pixabay.com; archiv MV

Praha, 2021

KONTAKTY

Ministerstvo vnitra

odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

náměstí Hrdinů 1634/3

140 21 Praha 4

www.mvcr.cz/verejna-sprava

www.kvalitavs.cz

www.prispevekobce.cz

www.zastupitelvkurzu.cz

osr@mvcr.cz

ID datové schránky: 6bnaawp

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

www.mvcr.cz

účelová publikace, není určena k prodeji

ISBN: 978-80-7616-095-8 (tisk) / **978-80-7616-096-5** (on-line PDF)